

Martinlaakson
lukio

Opetussuunnitelma

(1.8.2005 perusteet)

Päivitetty 30.9.2015

SISÄLLYSLUETTELO

	Johdanto	6
1	Kasvatus- ja opetustyön toiminta-ajatus	7
2	Yhteistyö	7
2.1	Oppiaineiden välinen yhteistyö	7
2.2	Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet	8
2.3	Kodin ja koulun yhteistyö	8
2.4	Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten kanssa	8
2.5	Yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa	8
2.6	Kansainvälinen yhteistyö	9
3	Opetuksen toteuttaminen	9
3.1	Opintojen rakenne	9
3.2	Painotukset ja opiskelijavalinta	9
3.3	Tuntijako ja jaksojärjestelmä	9
3.4	Opintojen itsenäinen suorittaminen	10
3.5	Opiskeluaika, työ määrä sekä lukioista eroaminen	10
4	Opiskelijoiden kannustaminen ja tukeminen	10
4.1	Ohjauksen järjestäminen	10
4.2	Opiskeluhoito ja erityinen tuki	11
4.3	Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus	13
5	Opiskelijan oppimisen arviointi	13
5.1	Arvioinnin tavoitteet	13
5.2	Kurssisuorituksen arviointi	13
5.3	Kurssin itsenäinen suorittaminen	14
5.4	Hylätyn (H tai arvosana 4) kurssin uusiminen	14
5.5	Hyväksytyn arvosanan korottaminen	14
5.6	Etenemiseste	14
5.7	Oppimäärän vaihtaminen	15
5.8	Oppiaineen oppimäärän suorittaminen	15
5.9	Päättöarvosana	15
5.10	Muussa oppilaitoksessa suoritettut opinnot	16
5.11	Lukion oppimäärän suorittaminen ja ylioppilastutkinto	16
5.12	Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	16
6	Oppimistavoitteet ja keskeiset sisällöt	17
6.1	Aihekokonaisuudet	17
6.2	Tavoitteet ja keskeiset sisällöt oppiaineittain	18
6.2.1	Äidinkieli ja kirjallisuus	18
6.2.2	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä	23
6.2.3	Kaikkien kielten yhteinen osuus	27
	Kaikkien kielten taitotasoasteikko	28
6.2.4	Toinen kotimainen kieli: ruotsi	30
	A-ruotsi	31
	B-ruotsi	32
6.2.5	A-englanti	34
6.2.6	A-saksa, A-ranska	38
6.2.7	B2-kielet: saksa, ranska	41
6.2.8	B3-kielet: saksa, ranska, espanja, italia, venäjä	44

6.2.9	Matematiikka	47
	Matematiikan oppimäärän vaihtaminen MAA->MAB	48
	Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)	48
	Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)	56
6.2.10	Biologia	60
6.2.11	Maantiede	66
6.2.12	Fysiikka	72
6.2.13	Kemia	78
6.2.14	Uskonto	82
	Evangelisluterilainen uskonto	83
	Ortodoksinen uskonto	87
	Elämäkatsomustieto	89
	Islam uskonto	93
	Katolinen uskonto	95
6.2.15	Filosofia	98
6.2.16	Historia	101
6.2.17	Yhteiskuntaoppi	107
6.2.18	Psykologia	111
6.2.19	Musiikki	116
6.2.20	Kuvataide	120
6.2.21	Liikunta	126
6.2.22	Terveystieto	129
6.2.23	Opinto-ohjaus	133
6.2.24	Draama ja teatteri	135
6.2.25	Tietotekniikka	137
	Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (luettelo)	138
	Useamman aineen yhteiset koulukohtaiset kurssit (luettelo)	139
	Ed.m. kurssien kuvaukset	140
LIITE 1	Martinlaakson lukion tuntijako	145
LIITE 2	Opiskelijoiden ohjauksen työnjako	146
LIITE 3	Kielitaidon tasojen kuvausasteikko ja lukuohje	147

Opetussuunnitelma Martinlaakson lukio

päivitetty 30.9.2015

JOHDANTO

Vantaalaisen koulutuspolitiikan tavoitteena on elinikäisen oppimisen edistäminen ja tasavertaisten mahdollisuuksien luominen kaikissa oppilaitoksissa. Lähtökohtana on, että jokaisella opiskelijalla on oikeus saada edellytystensä mukaista koulutusta. Vantaan kaupungin järjestämän lukiokoulutuksen tavoitteena on, että kaikki opiskelijat saavat laadukasta opetusta ja opintojen ohjausta sekä oppimista edistäviä tukipalveluita. Eri toimijoiden ja toimialojen välistä yhteistyötä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi korostetaan. Lukiossa opiskelevien nuorten kohdalla erityisenä painopisteenä on oppilaitosten ja huoltajien välisen yhteistyön kehittäminen, opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen ja opiskelijahuoltopalveluiden moniammatillinen järjestäminen.

Opetussuunnitelma on koulutyön kehittämisen, toteuttamisen ja arvioinnin keskeinen väline. Se on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen joustavasti reagoiva asiakirja. Opetussuunnitelman pohjan muodostaa valtakunnalliset koulutusta koskevat päätökset, kuten lukiolaki ja -asetus sekä lukion opetussuunnitelman perusteet. Vantaan kaupungin oppilaitoksissa noudatettavan opetussuunnitelman yhteinen osa (VOPS) antaa yhdessä koulutuspoliittisen ohjelman (KOPO) kanssa kuntakohtaiset puitteet koulujen ja oppilaitosten toiminnalle ja selkiyttää käytäntöjä. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellään yhteisten linjausten pohjalta ne perusasiat, jotka ohjaavat oppilaitoksen toimintaa. Opetussuunnitelma on julkinen asiakirja, joka antaa ulkopuolisille tahoille tietoa koulun toiminnasta. Opetussuunnitelmaa tarkennetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelmalla, jossa asetetaan koulun toiminnalle lukuvuosikohtaiset tavoitteet ja toteuttamissuunnitelmat.

1 KASVATUS- JA OPETUSTYÖN TOIMINTA-AJATUS

Martinlaakson lukio on tuloksellinen ja tavoitteisiinsa sitoutunut yleissivistävä lukio, jossa opiskelija saa valmiuksia elämässä selviytymiseen ja oman persoonallisuutensa kasvuun. Arvostamme laajaa yleissivistystä, joka käsittää ihmiselämän, yhteiskunnan ja luonnon monipuolisen ymmärtämisen.

Lukiossamme pyritään kokonaisvaltaiseen oppimiseen. Monipuolinen kurssitarjonta, vaihtelevat opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt mahdollistavat laaja-alaisen oppimisen. Ohjaamme opiskelijaa hankkimaan elämässä ja muuttuvassa yhteiskunnassa tarvittavia tietoja, taitoja ja opiskeluvalmiuksia, joiden avulla hän saavuttaa tavoitteensa myös valtakunnallisessa ylioppilastutkinnossa ja saa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Opiskelu on käytännönläheistä ja yhteistyö ulottuu koulun ja oman maan rajojen ulkopuolelle, työelämään ja jatko-opintoihin.

Kasvatus- ja opetustyömme perustuu seuraaviin arvoihin:

- hyvinvointi ja yhteisöllisyys
- vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus
- tavoitteellisuus ja kehittyminen

Lisäksi työtämme ohjaavat Vantaan kaupungin arvot: innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys.

Lukiomme tarjoaa turvallisen, monipuolisen ja haasteellisen oppimisympäristön, jossa opiskelija

- kasvaa sivistyneeksi ihmiseksi, jolla on ehjä minäkuva, joka kunnioittaa muita ja ottaa vastuun itsestään, muista ihmisistä ja ympäristöstä.
- oppii toimimaan eettisesti oikein.
- sisäistää ihmisenä olemisen perustaitoja, joiden avulla hän selviytyy ja osaa käyttäytyä muuttuvissa olosuhteissa ja elämäntilanteissa.
- käsittelee, arvioi ja soveltaa tietoja aiempien tietorakenteiden perusteella ja muodostaa niistä yhä laajempia kokonaisuuksia.
- motivoituu itsensä kehittämiseen ja tiedon hankkimiseen.
- oppii loogiseen ja luovaan ajatteluun ja toimintaan.
- hallitsee monipuoliset vuorovaikutus- ja itsensä ilmaisemisen taidot sekä kykenee yhteistyöhön erilaisten ihmisten kanssa.
- käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti hyödyksi oppimisprosesseissaan.

2 YHTEISTYÖ

Opetus- ja kasvatustyön perustana on avoin vuorovaikutus ja yhteistyö siihen osallistuvien tahojen välillä.

2.1 OPPIAINEIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Yhteistyö konkretisoituu integroivilla kursseilla, erilaisissa tapahtumissa, projekteissa ja tiimityöskentelyssä. Yhteistyönäkökulma otetaan huomioon myös yksittäisen oppiaineen tavoitteissa ja sisällöissä. Aihekokonaisuudet tarjoavat mahdollisuuden toimia yhdessä ja lisätä sekä syventää oppiaineiden välistä yhteistyötä

2.2 OPISKELIJOIDEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Opiskelijakunnalla on tärkeä rooli koulun kehittämistyössä ja kouluviihtyvyyden parantamisessa. Sen toiminta kehittää opiskelijoiden yhteiskunnallisia valmiuksia ja kannustaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä kasvattaa sosiaalisuuteen ja vastuullisuuteen. Vantaalla opiskelijakunnat toimivat yhteistyössä mm. Vantaan Nuorisovaltuuston kanssa sekä lukioiden ohjausryhmän kanssa.

Opiskelijakunnan edustajat osallistuvat opettajainkokouksiin, voivat esittää toiveita ja vaikuttaa opiskelijakuntaa koskeviin päätöksiin sekä kuulla vastaavasti opettajien toivomuksia. Opiskelijakunnan hallitus nimittää opiskelijajäsenen kehittämistiimeihin (pl.TYHY-tiimi) ja koulun edustajiksi eri tilaisuuksiin. Heitä kuullaan opiskelijoita koskevissa kysymyksissä. Opiskelijakunnan hallitus ja rehtorit kokoontuvat 4 kertaa lukuvuodessa yhteiseen kehittämis- ja arviointipalaveriin. Tutorit ovat apuna tiedotus- ja tukitoiminnassa.

2.3 KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ

Yhteistyön tavoitteena on tukea opiskelijaa koulutyössä ja edistää hänen hyvinvointiaan. Vanhempainillat, yhteiset juhlat ja muut tapahtumat ovat yhteistyömuotoja, joissa sekä koulun että kodin näkemykset pääsevät esille. Koulun toiminnasta tiedotetaan lukion kotisivulla, wilmassa, facebookissa sekä kotiin lähetettävillä opiskelua, arviointia tai muuta koulun toimintaa koskevilla kirjeillä. Täysi-ikäisen opiskelijan opintoihin ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista voidaan tarvittaessa tiedottaa vanhemmille, siltä osin kuin tiedot ovat julkisia. Vantaan kaupungin lukioissa järjestetään joka lukuvuosi kodin ja koulun yhteistyöpäivä, jolloin vanhemmilla on mahdollisuus vierailla koulussa ja tutustua sen toimintaan.

Kodin ja koulun yhteistyötä tehostetaan erityisesti opiskelijoiden ongelmatilanteissa. Tätä varten koulusamme toimii yhteisöllinen hyvinvointiryhmä YHR, johon voi kuulua rehtori, terveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, opettajajäsen, psykologi ja muita asiantuntijoita. YHR toimii tiiviissä yhteydessä kotien, opiskelijoiden ja opettajien välillä.

Martinlaakson lukiolaisten vanhemmat muodostavat Vanhempainyhdistys Sumppis ry:n, jonka hallituksen kokouksissa on myös opettajaedustus.

2.4 YHTEISTYÖ TOISEN ASTEEN OPPILAITOSTEN KANSSA

Martinlaakson lukio on verkottunut muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Yhteisten kurssien tarjoaminen antaa opiskelijoille laajemmat valintamahdollisuudet. Näin taataan tasapuoliset mahdollisuudet jatko-opintoihin koulun valinnasta riippumatta. Erityisesti Länsi-Vantaan lukioiden välisessä yhteistyössä toimitaan aktiivisesti. Yhteistyötä Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen ja Vantaan aikuislukion kanssa kehitetään edelleen.

Opiskelijoita kannustetaan käyttämään hyväkseen myös muiden oppilaitosten etenkin kesällä tarjoamia opintomahdollisuuksia.

2.5 YHTEISTYÖ MUIDEN SIDOSRYHMIEN KANSSA

Martinlaakson lukiolla on laaja ja monipuolinen yhteistyöverkosto. Yhteistyö korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa auttaa opiskelijaa jatko-opiskelujen suunnittelussa ja laajentaa hänen yleissivistystään. Yhteistyötä tehdään esim. Vantaan kaupungin muiden toimialojen, seurakuntien, hallintoviranomaisten, oppiainejärjestöjen, elinkeinoelämän, kulttuurilaitosten ja urheiluseurojen kanssa. Vuosittainen yhteistyö eri sidosryhmien kanssa kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

2.6 KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Kansainvälisen yhteistyön tavoitteena on opiskelijoiden kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja muiden kulttuurien tuntemuksen lisääminen. Eri kulttuureihin kuuluvien ihmisten välinen kanssakäyminen edellyttää ja kehittää suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä.

Martinlaakson ja lukiolla on ollut vuodesta 1987 kummikouluna Kilingin ala-aste Tansaniassa, jonka kautta kuulumme Unescon ASP-kouluverkkoon. Kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat myös mm. CERNin hiukkastutkimuskeskus Sveitsissä ja Voltaire Gesamtschule Saksassa sekä Lycée Sainte Marie du Port lukio Ranskassa. MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä Espanjaan suuntautuvien opintomatkojen muodossa. Martinlaakson lukio on myös suosittu tutustumiskohde monille ulkomaisille koulujen kehittämisryhmille.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 OPINTOJEN RAKENNE

Lukio-opinnot muodostuvat pakollisista, valtakunnallisesti määritellyistä syventävistä ja koulukohtaisista kursseista. Koulukohtaiset kurssit voivat olla syventäviä tai soveltavia. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, oppiaineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen.

Jokaisessa oppiaineessa voidaan toteuttaa valtakunnallisesti määriteltyjen syventävien kurssien lisäksi koulukohtaisia syventäviä kursseja aineen opettajien yhteisen esityksen pohjalta.

Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä joko yhden tai useamman oppiaineen kursseja. Ne voivat olla myös muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja. Erityisesti soveltavissa kursseissa on mahdollisuus ottaa aihekokonaisuuksien näkökulmat huomioon. Sekä soveltavien että koulukohtaisten syventävien kurssien toteuttamisesta päätetään vuorotteluperiaatteen, opiskelijoiden valintojen ja taloudellisten resurssien mukaisesti ottaen huomioon koulun painopistealueet. Edellä mainittujen opintojen lisäksi Martinlaakson lukiossa voidaan suorittaa liikunnan, kuvataiteen, teatterin, musiikin ja median lukiodiplomin sekä Vantaan kirjallisuusediplomin.

3.2 PAINOTUKSET JA OPISKELIJAVALINTA

Lukioiden perustehtävänä on tarjota opiskelijoille monipuolista yleissivistävää koulutusta. Perustehtävän rinnalla Martinlaakson lukio kehittää omaa erityisosaamistaan ja opetussuunnitelmallisia painopistealueitaan Vantaan kaupungin strategiat huomioon ottaen.

Martinlaakson lukio on vahvaa, monipuolista osaamista korostava yleislukio. Erityisiksi painopistealueiksi on otettu draama ja teatteri sekä matematiikka ja luonnontieteet. Opetuslautakunnan päätöksen mukaisesti Martinlaakson lukioon otetaan vuosittain 144 uutta opiskelijaa, joista vähintään 82 opiskelijaa otetaan lukuaineiden keskiarvon perusteella lukion yleislinjalle ja enintään 62 opiskelijaa ns. luma-linjalle siten, että matematiikan arvosanaa painotetaan kahdella.

3.3 TUNTIJAKO JA JAKSOJÄRJESTELMÄ

Martinlaakson lukiossa noudatetaan valtakunnallista tuntijakoa (**liite1**). Koulumme omaleimaisuus ja painopistealueet näkyvät koulukohtaisissa syventävissä ja soveltavissa kursseissa. Kurssien tavoitteet, sisällöt, suoritusjärjestys ja arviointiperiaatteet esitellään ainekohtaisessa osiossa.

Kaikissa suomenkielisissä, vantaalaisissa lukioissa toimitaan yhteisten kurssien toteuttamisen helpottamiseksi viisijaksojärjestelmän mukaan. Martinlaakson lukiossa jokainen jakso päättyy koeviikkoon. Koe-

viikolla pidettävät valmistelutunti ja palautustunnit takaavat viikoittaiseen työmäärään kuuluvan tuntimäärän toteutumisen. Koe voidaan korvata kurssin luonteesta riippuen tavallisilla oppitunneilla, vierailuilla, projekteilla tai muilla toiminnoilla. Tarkemmista koeviikkojärjestelyistä ilmoitetaan jakson aikana.

3.4 OPINTOJEN ITSENÄINEN SUORITTAMINEN

Itsenäisellä opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, joka tapahtuu kokonaan tai osittain ilman lähiopetusta. Opiskelijalle voidaan myöntää oikeus opiskella kurssi tai kurssin osia itsenäisesti, mutta aina opettajan ohjauksessa. Itsenäinen opiskelu edellyttää etukäteen laadittua suunnitelmaa, jota opiskelija sitoutuu noudattamaan. Etäopetuksessa opiskelijalla on joustava mahdollisuus valita erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja. Ainekohtaisessa osiossa voidaan tarkentaa mahdollisuuksia itsenäiseen opiskeluun ja etäopiskeluun.

3.5 OPISKELUAIKA, TYÖMÄÄRÄ SEKÄ LUKIOSTA EROAMINEN

Lukion oppimäärä on laajuudeltaan kolmivuotinen. Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajkaan pidennystä. Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää 1 momentissa mainitussa ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja (Lukiolaki 629/1998 § 7, § 24).

Lukuvuosi jakautuu viiteen jaksoon, joiden pituus on 36-39 päivää. Jokaisen jakson aikana opiskellaan useita oppikursseja. Jokaista kurssia opetetaan 3 kertaa viikossa á 75 min, ellei toisin mainita. Osa kursseista voi olla laajuudeltaan 0,5. Kunkin jakson oppiaineita opiskellaan noin 6 viikkoa, minkä jälkeen seuraa koeviikko. Opiskelijan tulee osallistua vähintään kolmeen kurssiin kunkin jakson aikana, ellei hän erityisestä syystä saa vapautusta kurssisuorituksista. Kun opiskelija on ilmoittautunut kurssille, hänen tulee olla läsnä säännöllisesti ja osallistua työskentelyyn aktiivisesti. Opiskelijan edellytetään opiskelevan yhtäjaksoisesti. Rehtori voi kuitenkin antaa luvan opiskelujen keskeyttämiseen enintään yhden lukuvuoden ajaksi. Opintojen keskeyttämistä anotaan kirjallisesti. Näin toimiessaan opiskelija ei menetä opiskelupaikkaansa Martinlaakson lukiossa. Jos opiskelija eroaa lukiosta, on hänen ensin keskusteltava asiasta opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa. Saadakseen erotodistuksen on opiskelijan pyydettävä sitä kirjallisesti. Lukion rehtori voi katsoa opiskelijan eronneeksi jos opiskelijan kurssisuoritukset jäävät opetussuunnitelman määräämien minimirajojen alle.

4 OPISKELIJAN KANNUSTAMINEN JA TUKEMINEN

Vantaan lukioiden yhtenä perustehtävänä on jokaisesta opiskelijasta huolehtiminen. Käytännössä tämä tarkoittaa kaikkien opiskelijoiden yksilöllistä kannustamista omien vahvuuksiensa löytämiseen ja tavoitteidensa mukaiseen kasvuun ja oppimiseen.

Turvallisessa opiskeluympäristössä on huomioitu oppilaitoksen tilojen sopivuus opetuskäyttöön ja toimintakulttuurin kehittäminen opiskelijoiden sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia ja turvallisuutta edistäväksi. Oleellista on koko kouluyhteisön vastuu hyvästä ja suvaitsevasta työilmapiiristä.

4.1 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Lukion opiskelijoilla on oikeus saada opinto- ja muuta tarvitsemaansa ohjausta ja tukea ongelmatilanteissa. Opiskelijoiden ohjauksen tavoitteena on kannustaa opiskelijaa oman erityisosaamisensa kehittämiseen ja lukio-opintojen suorittamiseen sekä auttaa opiskelijaa tekemään kehittymisensä kannalta mielekkäitä opiskeluvalintoja sekä antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen. Kaikki opettajat osallistuvat opiskelijoiden ohjaamiseen.

Luokattomassa lukiossa opiskelijoiden ryhmäyttämisen tarve korostuu. Ryhmänohjaajan rooli on erityisen tärkeä opiskelijoiden opintojen etenemisen seurannassa ja opintojen tukemisessa. Koulussamme on luotu käytänteet, jotka tukevat ryhmänohjaajien mahdollisuutta oppia tuntemaan ryhmänsä opiskelijat. Opiskelijoiden ryhmäyttäminen on myös jokaisen aineenopettajan vastuulla. Opiskelijoiden ohjauksen työnjako on liitteenä (**liite 2**).

4.2 OPISKELUHUOLTO JA ERITYINEN TUKI

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §)

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoollon palveluja: opiskeluterveydenhoito, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito.

Opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion opiskeluhoollon toimintasuunnitelmassa.

Lukiokohtainen opiskeluhoitoryhmä – yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (OHR) on nimetty Vantaalla yhteisölliseksi hyvinvointiryhmäksi (YHR). Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori. Martinlaakson lukiossa yhteisölliseen hyvinvointiryhmään kuuluvat opiskeluterveydenhoitaja, rehtori, opiskeluhoollonpsykologi, opinto-ohjaajat, kuraattori, opettajien edustaja sekä opiskelijoiden edustus. Erityisopettaja vierailee kokouksissa vähintään kerran vuodessa. Tarvittaessa ryhmä konsultoi opiskeluterveydenhoollon lääkärin, sosiaaliviranomaisten ja muiden koulun ulkopuolisten psykososiaalisten palvelujen tarjoajien kanssa.

YHR-ryhmä pyrkii toimimaan monilla eri tasoilla muun muassa

- kokoontumalla kerran kuukaudessa, kehittämällä toimintaansa koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, auttamalla aloittavien opiskelijoiden ryhmäyttämässä, tapaamalla ryhmänohjaajat vuositasoittain, esittelemällä nuorten hyvinvointiin liittyviä asioita vanhempainilloissa, kartoittamalla opiskelijoiden yksilöllisiä psykososiaalisia ja opiskeluihin liittyviä ongelmia, järjestämällä hyvinvointia tukevia tapahtumia (Hyvinvointiviikko ja MERCURIA-talon vanhempainilta yhdessä MERCURIAN OHR:n kanssa).

Asiantuntijaryhmät

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Lukioden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma

Vuonna 2012 valmistunut lukioden opiskelijahuollon käsikirja on toiminut pohjana laadittaessa uutta oppilas- ja opiskelijahuoltolakia sekä opetussuunnitelman perusteita vastaavaa Vantaan lukioden yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa. Yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioden opiskeluhoito-

työtä ja se korvaa aikaisemmin laaditun opiskelijahuollon käsikirjan. Opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhohtopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteet ja toimintatavat. Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluvia linjauksia ovat lukiokohtaisten yhteisöllisten hyvinvointiryhmien toiminnan periaatteet, yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseksi, eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin sekä opiskeluyhteisöjen turvallisuuden edistämiseen liittyvät toimenpiteet. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi opiskeluhooltosuunnitelmassa on kuvattu yhteiset periaatteet asiantuntijaryhmien kokoamiseksi. Muita yhteisesti linjattuja asioita ovat opiskeluhohtotyötä tekevien tehtävät ja keskinäinen työnjako, kirjaamiseen liittyvät käytänteet, yhteistyö huoltajien kanssa ottaen huomioon oppilaitoksessa olevat alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat, opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa. Opiskeluhooltosuunnitelma tarkistetaan vuosittain.

Lukion opiskeluhoollon toimintasuunnitelma

Vantaan lukioden yhteistä opiskeluhooltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion lukuvuotta varten laadittavassa opiskeluhoollon toimintasuunnitelmassa. Lukioden yhteisessä opiskeluhooltosuunnitelmassa määritellään linjaukset lukioden toimintasuunnitelmien laatimiseksi.

Erityinen tuki

Lukioissa erityistä tukea tarvitsevat ne opiskelijat, joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi tai jotka tarvitsevat tukea mielenterveydellisiin, sosiaalisiin tai elämäntilanteeseen liittyen. Lukiolain mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa sekä lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Erityisjärjestelyitä tarvitsevien opiskelijoiden oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Ylioppilastutkintolautakunta myös antaa ohjeet luku- ja kirjoitushäiriön, kuulovamman, sairauden ja vamman huomioon ottamisesta ylioppilaskirjoituksissa.

Lukiossa erityisen tuen avulla autetaan ensisijaisesti opiskelijaa, jolla on kielellisiä erityisvaikeuksia tai muita oppimisvaikeuksia. Tuki on pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen ja itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisellä tuella tarkoitetaan opettajan antamia opiskeluun liittyviä arkipäivän tukitoimia sekä ylioppilastutkintolautakunnan erikseen määrittelemiä erityisjärjestelyjä, jotka viime kädessä toteutetaan ylioppilaskirjoituksissa. Erityistä tukea tarvitsevalle nuorelle laaditaan erityisen tuen suunnitelma (ETS), jossa määritellään myös ylioppilaskirjoituksiin mahdollisten erityisjärjestelyjen toteuttamisen suunnitelma. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukeminen on lukioyhteisössä jokaisen opettajan vastuulla. Opiskelun erityinen tuki toteutetaan lukion erityisopettajan, erityisen tuen yhteysopettajien, opinto-ohjaajien, lukiopsykologin, kuraattorin, ryhmänohjaajien ja aineenopettajien monialaisena yhteistyönä, johon opiskelija itse ja tarvittaessa hänen huoltajansa osallistuvat. Avainhenkilöitä erityisen tuen järjestelyissä ovat erityisopettaja ja erityisen tuen yhteysopettaja. Kunkin oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määritellään, miten erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus- ja tukitoimet järjestetään.

Opiskelun erityistä tukea ei lueta kuuluvaksi varsinaiseen opiskeluhooltoon, mutta sillä on tärkeä rooli nuoren opiskeluhyvinvoinnin edistämässä. Sen vuoksi erityisen tuen periaatteet on linjattu Vantaan yhteisessä opiskeluhooltosuunnitelmassa. Martinlaakson lukiossa mahdolliset luki- ja kirjoitusvaikeudet kartoitetaan opintojen alussa. Ensimmäisen vuoden syksyllä kaikki uudet opiskelijat voivat osallistua lukiseulaan, jonka tulosten perusteella tukea tarvitsevat opiskelijat ohjataan jatkotutkimuksiin ja tarvittaessa heille laaditaan erityisen tuen suunnitelma. Opiskeluissaan erityistä tukea tarvitsevista opiskelijoista tiedotetaan heidän suostumuksellaan eri aineiden opettajille. Erityisjärjestelyistä keskustellaan tilannekohtaisesti eri osapuolten kanssa, ja niissä pyritään joustaviin ja yksilöllisiin ratkaisuihin opiskelijan tukemiseksi. Tarvittaessa laaditaan henkilökohtainen erityisen tuen suunnitelma, jossa pyritään joustaviin ratkaisuihin. Opiskelijoiden psykososiaalista tilaa kartoitetaan säännöllisesti haastatteluilla ja opiskelijakyselyillä.

4.3 KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN OPETUS

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ja Martinlaakson lukion opetussuunnitelmaa. Opetusjärjestelyissä huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat, jotka vaikuttavat heidän opintoihinsa. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi opiskelijan suomen kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Tavoitteena on, että opiskelijoista kasvaa sekä suomalaisen että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisia ja tasapainoisia jäseniä.

Vieraskielisille opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen suositusta oman äidinkielen opetuksen perusteista.

5 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

5.1 ARVIOINNIN TAVOITTEET

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tarkoituksena on ohjata ja kannustaa. Sen tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista lukion aikana ja opiskelun päättyessä sekä kehittää edellytyksiä itsearviointiin. Lisäksi arviointi antaa tietoja huoltajille. Opiskelijan oppimisen arviointi on välttämätöntä jatko-opintoja järjestävien oppilaitosten, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa.

Arviointi perustuu oppiaineen opetussuunnitelmassa määriteltuihin tavoitteisiin. Siinä pyritään mahdollisimman suureen luotettavuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja monipuolisuuteen. Näin voidaan antaa opiskelijalle aineksia realistisen minäkuvan kehittymiseen. On tärkeää, että opiskelijalle ja huoltajille selvitetään etukäteen arvostelun ja arvosanan muodostumisen perusteet.

Martinlaakson lukio jakaa lukuvuoden alussa opiskelijoilleen opinto-oppaan, jossa kerrotaan opiskelijan oppimisen arviointiperusteet, arvioinnissa käytettävät numerot ja kirjainmerkinnät selityksineen sekä päivät, jolloin jaksojen kurssiarvosanat annetaan opiskelijalle. Lukuvuoden ensimmäiseen jaksotodistukseen vaaditaan ensimmäisen vuoden opiskelijoilta huoltajan allekirjoitus. Opinto-oppaassa tiedotetaan myös arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuuksista ja siitä, mistä voi saada lisätietoa. Keskeistä on, että arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteittensa asettamiseen ja työskentelytapojensa kehittämiseen.

5.2 KURSSISUORITUKSEN ARVIOINTI

Kurssin arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille kurssin alussa ja kurssi arvioidaan aina sen päättyttyä. Lukio-opinnot jakaantuvat arvioinnin kannalta pakollisiin, valtakunnallisiin syventäviin, koulukohtaisiin syventäviin sekä soveltaviin kursseihin, joiden laajuus on keskimäärin 23 oppituntia (á 75 min.). Soveltavat ja koulukohtaiset syventävät kurssit voivat olla mainittua tuntimäärää laajempia tai suppeampia. Kurssien laajuus täsmennetään ainekohtaisessa osuudessa.

Pakollinen kurssi ja valtakunnallinen syventävä kurssi arvioidaan aina numeroarvosanalla sen päättyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssisuorituksen arviointi perustuu paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, myös opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tuotosten arviointiin. Koulukohtainen syventävä kurssi ja soveltava kurssi voidaan arvioida suoritusmerkinnällä S ja hylätty kurssi merkinnällä H, mutta ne voidaan arvioida myös numerolla. Muista mahdollisista arviointitavoista päätetään aine- ja

kurssikohtaisesti. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvostelua.

Numeroarvostelu suoritetaan lukioasetuksessa määritellyin numeroin 4 (hylätty), 5 (välttävä), 6 (kohtalainen), 7 (tydyttävä), 8 (hyvä), 9 (kiitettävä), 10 (erinomainen).

Kun kurssia suorittavan opetusryhmän kokoonpano on ensimmäisen opiskeluviikon aikana muotoutunut, kurssi on suoritettava loppuun, ellei erityisen painavien syiden takia rehtorin ja opettajan kanssa toisin sovita. Keskeytetty kurssi merkitään kirjaimella K ja sitä ei lasketa opiskelijan kurssimäärään. K-merkintä poistuu, kun opiskelija on suorittanut kurssin tai päättää koulun.

Kurssi arvioidaan sen lopussa aina sen hetkisten näyttöjen perusteella. Sovitut lisänäytöt voivat korottaa arvosanaa. Kurssisuoritusta ei voida heikon arvosanan takia mitätöidä. Z-merkinnällä merkitään kurssi, jonka suorituksesta puuttuu osasuoritus tai poissaoloselvityksiä. Aikaa kurssisuorituksen täydentämiseen on seuraavaan uusintakuulustelupäivään asti. Jos suoritusta ei täydennetä, arvosana muuttuu E:ksi (pakollinen kurssi) tai mitätöityy. E-merkintä tarkoittaa sitä, että kurssi on käytävä uudestaan.

5.3 KURSSIN ITSENÄINEN SUORITTAMINEN

Perustellusta syystä (esim. kahden kurssin samanaikainen suorittaminen) voi kurssin suorittaa kokonaan tai osittain itsenäisesti. Tällöin opiskelija keskustelee aina asiasta etukäteen ensin opettajan kanssa, lopullisen luvan kurssin itsenäiseen suorittamiseen antaa aina rehtori. Oppiaineen opiskelua ei yleensä voi aloittaa itsenäisellä suorituksella. Myös oppiaineen aiempien suoritusten tulee osoittaa opiskelijan kykyä suoriutua kurssin itsenäisestä suorittamisesta. Opetussuunnitelman ainekohtaisessa osiossa on merkintä, jos kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kurssin suorittamisesta laaditaan kirjallinen kurssisuunnitelma, jota opiskelija allekirjoituksellaan sitoutuu noudattamaan. Opiskelijan suorittaessa kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti noudatetaan soveltuvin osin kohdassa 5.2 mainittuja arviointiperiaatteita. Jos opiskelija ei saa kurssia hyväksytysti suoritetuksi, kurssi mitätöityy ja opiskelija ohjataan lähiopetukseen. Opiskelijan saamasta ohjauksesta ja suorituksen seurannasta sovitaan kurssikohtaisesti.

5.4 HYLÄTYN (H tai arvosana 4) KURSSIN UUSIMINEN

Kurssin voi ensisijaisesti suorittaa käymällä koko kurssi uudelleen. Opiskelija voi yrittää yhden kerran hylätyn kurssin suorittamista uusintakuulustelussa. Ilmoittautuminen uusintakuulusteluun merkitsee yhtä suorituskertaa. Uusintakuulustelun suorituksen arvostelu noudattaa varsinaisen kurssin arvostelua. Uusintasuorituksen arvostelussa voidaan ottaa huomioon jatkuva näyttö.

5.5 HYVÄKSYTYN ARVOSANAN KOROTTAMINEN

Opiskelija voi yrittää korottaa hyväksytyä kurssiarvosanaansa käymällä kertaalleen kurssin uudelleen (tai itsenäisesti suorittaen). Tällöin kurssiarvosanaksi tulee parempi arvosana. Opettajan harkinnasta riippuu, kuinka varhaista oppiaineen kurssia opiskelija hyväksytään uusimaan.

5.6 ETENEMISESTE

Kunkin oppiaineen ainekohtaisessa osassa määrätään mahdollisesta kurssien suoritusjärjestyksestä. Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Hylätyt kurssisuoritukset eivät kuitenkaan estä opiskelijaa jatkamasta ko. aineen opiskelua.

5.7 OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa valtakunnallisesti määrättyjen kurssien aikana, viimeinen taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä ja niitä tarkennetaan ainekohtaisessa osuudessa. Tällöin pitkän oppimäärän arvosanat siirtyvät suoraan lyhyemmän oppimäärän kurssien arvosanoiksi. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kursseja kunkin oppiaineen opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöinkin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä arvosanaa harkitaan uudelleen.

5.8 OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN

Lukion yhteiset oppiaineet koostuvat pakollisista kursseista ja näitä täydentävistä syventävistä kursseista sekä mahdollisista soveltavista kursseista. B2- ja B3-kieliin sisältyy vain syventäviä ja mahdollisia soveltavia kursseja. Muut valinnaisaineet muodostuvat ainoastaan soveltavista kursseista, ja toisaalta erillinen soveltava kurssi määrittelee samalla oppiaineen. Täten kaikki opetussuunnitelmassa mainitut kurssit sisältyvät johonkin oppiaineeseen.

Opiskelijan opinto-ohjelmalla tarkoitetaan hänen valitsemiaan oppiaineita siinä laajuudessa kuin hän aikoo ne suorittaa. Opinto-ohjelmaa voidaan tarkentaa lukioaikana.

Opiskelijan kurssikertymää tulee seurata erityisesti oppimäärän vaihdon yhteydessä. Pakollisten kurssien hylättyjen kurssien siirtyessä koulukohtaisiksi niitä ei lasketa kokonaiskurssimäärään.

Oppiaineen oppimäärä on hyväksytysti suoritettu, kun opiskelija on suorittanut kaikki oppiaineen pakolliset ja opinto-ohjelmaan valitsemansa valtakunnalliset syventävät kurssit ja hänellä ei ole liikaa hylättyjä kursseja.

Oppimäärän laajuus	Hylättyjä kursseja voi olla
1 - 2 kurssia	0
3 - 5 kurssia	1
6 - 8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

5.9 PÄÄTTÖARVOSANA

Oppiaineen oppimäärän päättöarvosana määräytyy pääsääntöisesti pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvona. Perustellusta syystä opiskelijaa opettaneet opettajat voivat poiketa tästä, kuitenkin niin, että arvosanan alentaminen edellyttää neuvottelua rehtorin kanssa. Oppiaineeseen liittyvien koulukohtaisten syventävien ja soveltavien kurssien suoritusta voidaan pitää arvosanaan vaikuttavana lisänäyttönä.

Opiskelijan on mahdollista korottaa pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa kolmella tavalla

- koulukohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella
- erillisessä kuulustelussa (tentissä)

Opinto-ohjaus arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Opiskelija voi jälkikäteen pyytää suoritusmerkinnän seuraavista oppiaineista

- liikunta
- oppiaineet, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin
- valinnaiset vieraat kielet, jos oppimäärä käsittää korkeintaan kaksi kurssia

5.10 MUUSSA OPPILAITOKSESSA SUORITETTAVAT OPINNOT

Jos opiskelijan muussa oppilaitoksessa tai muulla tavalla suorittamat opinnot vastaavat tavoitteiltaan lukion opetussuunnitelman mukaista kurssia, ne voidaan hyväksyä kurssin suoritukseksi. Tarvittaessa opiskelijalta voidaan edellyttää lisäsuorituksia. Kurssin arvostelu perustuu mainitun oppilaitoksen arvosteluun sekä mahdollisiin lisäsuorituksiin. Opiskelijalla on oikeus saada pyydettäessä etukäteen päätös muussa oppilaitoksessa suoritettavien opintojen hyväksymisestä lukio-opinnoiksi ja tieto tällöin noudatettavista arvosteluperusteista.

5.11 LUKION OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN JA YLIOPPILASTUTKINTO

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja hän saa päättötodistuksen, kun hän on suorittanut hyväksytysti kaikkien opinto-ohjelmaansa kuuluvien oppiaineiden oppimäärät.

Opinto-ohjelma käsittää kaikki pakolliset kurssit ja vähintään kymmenen syventävää kurssia, yhteensä vähintään 75 kurssia, joista soveltavat ja koulukohtaiset syventävät kurssit täytyy olla hyväksytysti suoritettuja.

Lukiosta eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.

Opiskelijalle annetaan mahdollisuus ennen päättötodistuksen antamista kerran osallistua oppiaineen erilliseen kuulusteluun. Kuulusteltavan oppimäärän laajuus määräytyy opiskelijan opinto-ohjelmasta. Mikäli opiskelija osoittaa tässä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja oppiaineen hallintaa kuin arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Opiskelijoita ohjataan käyttämään erillisiä kuulusteluja ylioppilastutkinnon kokeisiin valmistautumisessa.

Lukiokoulutuksen aikana toimeenpannun ylioppilastutkinnon tarkoituksena on saada selville, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyyden.

Ylioppilaaksi julistetaan opiskelija, joka on suorittanut lukion oppimäärän ja on läpäissyt ylioppilastutkinnon.

5.12. ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

“Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydettävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukioasetus 810/1998, 13 § 1 mom)

“Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava.” (Lukioasetus 810/1998, 13 § 2 mom)

6 OPPIMISTAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Lukioissa järjestettävän opetuksen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijoiden laaja-alaisen yleissivistyksen hankkiminen ja vahvistaa opiskelijoiden tarvetta ja halua elinikäiseen oppimiseen. Luontoon, ihmiseen, yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyvät opinnot sekä aihekokonaisuuksien korostamat painotukset antavat opiskelijoille aineksia omakohtaisen ja jäsentyneen maailmankuvan muodostamiseen.

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa opiskelijoille tulevaisuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Yhteiskunnan moniarvoistuminen ja toimintaympäristöjen monimutkaistuminen edellyttävät nuorilta hyvää itsetuntoa, oman persoonallisen erityislaadun kehittämistä, vahvaa tulevaisuuteen suuntautumista ja monipuolisia kykyjä toimia muiden ihmisten kanssa. Opintojen tavoitteena on edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia elää monipuolinen ja täysipainoinen elämä sen eri vaiheissa ja rooleissa.

6.1 AIHEKOKONAISUUDET

Aihekokonaisuudet ilmentävät yhteiskunnallisesti merkittäviä ja ajankohtaisia kasvatusta- ja koulutushaasteita sekä niihin liittyviä arvokannanottoja. Ne jäsentävät lukion toimintakulttuurin periaatteita ja luovat oppiainerajat ylittäviä ja opetusta eheyttäviä painotuksia. Aihekokonaisuuksia yhdistää tulevaisuuteen orientoituminen sekä yksilöllisellä että yhteisöllisellä tasolla. Opiskelijan tulee oppia havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja muodostamaan perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta sekä oman elämänsä että koko yhteisön kannalta.

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aihekokonaisuuden tarkoituksena on antaa opiskelijalle mahdollisimman monipuolinen kuva työelämästä, yrittäjyydestä ja vaikuttamisesta yhteiskunnassa. Lukiot tekevät yhteistyötä yritysten, järjestöjen ja tiedotusvälineiden kanssa. Tavoitteena on vastuuntuntoinen, kriittinen ja osallistuva yhteiskunnan jäsen, joka haluaa ja osaa vaikuttaa.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Kokemus hyvinvoinnista ja turvallisuudesta on yksilöllinen, mutta sen perusta on yhteisöllinen. Turvallisuuden kuuluu myös kokemus oikeudenmukaisuuden toteutumisesta. Opiskelijoita kasvatetaan ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja yhteisöstään sekä ymmärtämään yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset.

Vantaan lukioden toimintakulttuuri tähtää siihen, että opiskelija osaa kohdata muutoksia, epävarmuutta, pettymyksiä ja ristiriitoja. Hän tunnistaa vaikeat ongelmat ja osaa hakea niihin apua yhteiskunnan turvaverkostolta.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Kestävää kehitystä tulee tarkastella ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tavoitteena on kansalainen, joka osaa ja tahtoo toimia kestävän kehityksen puolesta. Hankki-
maansa tietoa hän käyttää ekologisesti kestävien ratkaisujen luomiseen ja käyttöön valintatilanteissa.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Tavoitteena on ohjata ja rohkaista opiskelijoita paikallisen ja oman kansallisen kulttuuriperinnön arvostamisessa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä osana omaa identiteettiään. Lukiot toimivat yhteistyössä eri kulttuuritahojen kanssa. Kulttuuri-identiteettiin sisältyy avoimuus ja suvaitsevaisuus sekä pyrkimys kriittiseen ajatteluun. Kansainvälinen yhteistyö antaa edellytyksiä ennakkoluulottomalle suhtautumiselle muita kulttuureja kohtaan.

Teknologia

Teknologian kehityksen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämisen laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikana. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja hallitsemaan teknologiaa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää Vantaan kehityksen korkean teknologian kaupungiksi sekä omasta, ympäristön että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Vantaalaisissa lukioissa aihekokonaisuuden toteutuksessa otetaan huomioon Vantaan elinkeinorakenne sekä erityispiirteet logistisesti ja liikenteellisesti merkittävänä kaupunkina.

Viestintä- ja mediaosaaminen

Viestintä- ja mediaopetuksen tavoitteena on osallistuva, itsenäinen, medialukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia yksityisyyden suojastaan ja tietoturvastaan ja ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset. Koska viestintä ja media ovat merkittäviä tiedon ja elämysten tarjoajia ja tuottajia, vahvistetaan opiskelijan aktiivista ja kriittistä suhdetta mediaan ja sen tarjoamiin arvomaailmoihin.

Opetuksessa annetaan keinoja, välineitä ja valmiuksia vuorovaikutteiseen viestintään. Viestinnän ja median avulla rakennetaan ja tuetaan koulun yhteisöllisyyttä. Tässä hyödynnetään yhteistyötä alueellisen median kanssa.

6.2 TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT OPPIAINEITTAIN

6.2.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuria. Sen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään.

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä
- monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan ja laajentaa kirjallista yleissivistystään
- arvostaa kulttuuria ja osaa etsiä siitä elämyksiä

Arviointi

Oppiaineen arvioinnin pohjana ovat kurssien tavoitteet ja sisällöt, joiden perusteella opiskelija pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen.

Työtavat

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa korostuu opiskelijan rooli aktiivisena tietojen ja taitojen hankkijana ja soveltajana. Oppiminen perustuu vuorovaikutuksellisuuteen. Opetuskeskusteluiden ja projektitöiden lisäksi jokaisella kurssilla opiskelija tekee myös yksilöllisiä oppimistehtäviä. Jokaisella pakollisella kurssilla luetaan kaksi kaunokirjallista teosta.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet tulevat äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla esille seuraavasti:

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: ÄI4, media
- hyvinvointi ja turvallisuus: ÄI3, ÄI4, ÄI6, ÄI13
- kestävä kehitys: ÄI4
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: ÄI5, ÄI6, ÄI10, ÄI12, ÄI13
- teknologia ja yhteiskunta: ÄI4, S14
- viestintä- ja mediaosaaminen: kaikki kurssit

Pakolliset kurssit

ÄI1 Kieli, tekstit ja vuorovaikutus
 ÄI2 Tekstin rakenteita ja merkityksiä
 ÄI3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa
 ÄI4 Tekstit ja vaikuttaminen
 ÄI5 Teksti, tyyli ja konteksti
 ÄI6 Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

Syventävät kurssit

ÄI7 Puheviestinnän taitojen syventäminen
 ÄI8 Tekstitaitojen syventäminen
 ÄI9 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

ÄI10 Lukupiiri (soveltava)
 ÄI11 Teatteritieto (soveltava)
 ÄI12 Luova kirjoittaminen (soveltava)
 ÄI13 Kirjallisuusdiplomi (soveltava)
 S12 Lehtityö - toimitus ja taitto (soveltava) Äi, Ku
 S14 Media - Elävien kuvien viestit (soveltava) Äi, Ps, Ku
 S15 Mediadiplomi (soveltava) Äi, Ku, Yh, Mu, At, Fi, S-kurssit

Pakolliset kurssit

1. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan ja tulkitsemaan erilaisia tekstejä
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä
- kehittää ryhmäviestintätaitojaan

Sisällöt

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä, kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- tekstikäsityksen syventäminen: luetaan erilaisia asia- ja mediatekstejä sekä kaunokirjallisuutta
- essee ja vastausteksti
- referaatti ja kommentti
- vuorovaikutustaitoja ryhmässä
- kielenhuoltoa

2. Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- osaa eritellä ja arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- oppii käyttämään painettuja ja sähköisiä tietolähteitä
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua

Sisällöt

- kirjoittaminen prosessina
- kielenhuoltoa
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen
- aineiston käyttö oman tekstin rakentamisessa
- kuva-analyysi

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietojaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyy fiktiivisten tekstien analysoijana ja tulkitsijana

Sisällöt

- novellin, runon ja draaman erittelyä ja tulkintaa
- teatterikäynti

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- syventää medialukutaitoaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida tekstien vaikuttamispyrkimyksiä, luotettavuutta ja ideologisuutta

Sisällöt

- suora ja epäsuora vaikuttaminen
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja: yleisönosastokirjoitus, vastine, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaaottavia puheenvuoroja, keskusteluita ja väittelyitä
- vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaaottavia tekstejä
- tekstien kriittistä tarkastelua

5. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii analysoimaan ja tulkitsemaan kirjallisuutta kulttuurikontekstissaan
- oppii tarkastelemaan tyylipiirteitä ja niiden vaikutusta tekstiin
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin

Sisällöt

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien, kuten sanan valinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lause rakenteen vaikutus tekstiin
- kirjallisuusessee
- teatterikäynti

6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää äidinkielen merkityksen yksilölle ja perehtyy nyky-Suomen monikulttuurisuuteen ja –kielisyyteen
- oppii tuntemaan suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden vaiheita
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana

Sisällöt

- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Syventävät kurssit

7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe-kulttuurista
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmä-taitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä

Sisällöt

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhe-kulttuuria

8. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä

Sisällöt

- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- ylioppilastutkinnon tekstitaidon kokeeseen valmistautumista
- kielenhuoltoa

9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein sekä näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä ja ajattelun itsenäisyydessä

Sisällöt

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- tutustumista nykykulttuuriin
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- ylioppilastutkinnon essee-kokeeseen valmistautumista

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

10. Lukupiiri (ÄI10), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Lukupiirissä jutellaan yhteisesti luetusta kirjasta. Mukaan voi tulla ilman ennakkoilmoittautumista. Kahdeksasta osallistumisesta saa kurssin ja neljästä puolikkaan, mutta osallistua voi myös yksittäisiinkin tapauksiin.

11. Teatteritieto (ÄI11), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu teatterin tekemisen teoriaan ja käytänteisiin
- oppii analysoimaan erilaisia teatteriesityksiä kirjoittaen ja keskustellen

Sisällöt

- teatteriesitysten seuraamista ja analysoimista
- teatterikritiikkien kirjoittamista
- draaman klassikoihin tutustumista

12. Luova kirjoittaminen (ÄI12), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu luovaan kirjoittamiseen ja persoonalliseen kirjalliseen ilmaisuun
- oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta

Sisällöt

- kirjoitetaan ja tarkastellaan erilaisia fiktiivisiä tekstejä
- erilaisia luovan kirjoittamisen harjoituksia

13. Kirjallisuusdiplomi (ÄI13), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Diplomin tarkoitus on lisätä kiinnostusta kirjallisuuteen. Samalla se tarjoaa kirjallisuutta harrastavalle mahdollisuuden hyötyä harrastuneisuudestaan entistä enemmän. Diplomin suorittaja perehtyy lukioaikanaan kaikkiaan 20 annetulta listalta valitsemaansa teokseen koulukurssien ulkopuolelta ja kirjoittaa lukemastaan ohjeiden mukaisen kuvauksen.

S12 Lehtityö - toimitus ja taitto, soveltava kurssi (Äi, Ku)

S14 Media - Elävien kuvien viestit, soveltava kurssi (Äi, Ps, Ku)

S15 Mediadiplomi, soveltava kurssi (Äi, Yh, Ku, Mu, At, Fi, S-kurssit)

6.2.2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että opiskelija saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti kaikkia lukion oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan sekä selviytyä työelämässä suomen kielellä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä -opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitonsa niin hyväksi, että hän pystyy käyttämään sitä ajattelun, oppimisen, ilmaisun ja vaikuttamisen sekä sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun viestintätilanteissa
- hallitsee suomen kielen perusrakenteet kielen eri tasoilla ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verraten
- kykenee hyödyntämään erilaisia tekstejä, ja oppii tietoyhteiskunnassa tarvittavaa kriittistä tulkinta- ja arviointitaitoa
- parantaa taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä

- tottuu työskennellessään käyttämään sanakirjoja ja kielenoppaita
- perehtyy suomalaiseen yhteiskuntaan, mediaan, kulttuuriin ja kirjallisuuteen (yhteistyössä muun aineopetuksen kanssa)
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen peruseroista ja työnjaosta
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan, arvioimaan edistymistään ja haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa
- oppii pohtimaan kaksi- tai monikielisyyttään; hänen käsityksensä kielen merkityksestä identiteetille syvenee.

Arviointi

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2.2-taso (toimiva itsenäinen kielitaito) kuvaa pääpiirtein suomi toisena kielenä -opiskelijan hyvää osaamista lukion päättövaiheessa. Opiskelijan kielitaitoprofiilin vahvimmat alueet ovat kuullun ja luetun ymmärtäminen, joissa hyvän osaajan taito ylittää B2.2-tasolle. Kirjoittamisen alueella B2.1-taso (itsenäisen kielitaidon perustaso) kuvaa hyvää osaamista.

Opiskelijaa arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, jos se on valittu hänen oppimääräkseen huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä -kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä -kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Pakolliset kurssit

1. Perusteet hallintaan (S21)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee lukio-opinnoissa tarvittavaa yleiskielistä esitystapaa sekä kirjallisesti että suullisesti
- tiedostaa suomen kielen perusrakenteet ja tulee varmaksi niiden hallinnassa
- pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomenkielen käyttäjänä.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- opiskelijan tausta ja kokemukset
- kahden kulttuurin ja kielen keskellä eläminen
- lukion opiskelukulttuuri, suomen kielen opiskelutekniikka
- parihaastattelut, arkielämään ja sosiaalisiin tilanteisiin liittyvät pienet puheenvuorot
- suomen kielen keskeiset äänne- ja muoto-opilliset piirteet
- aineistopohjainen kirjoitelma

2. Kieli käyttöön (S22)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- oppii erottamaan eri tyyliä ja sävyä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä
- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita sekä ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja.

Keskeiset sisällöt

- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio
- erilaisia kaunokirjallisia ja asiatekstejä
- eri asiointitilanteita
- hankitun tiedon suullista ja kirjallista raportointia
- kielen lausetason perusrakenteet
 - peruslauseen rakentaminen
 - peruslauseen jäsenet, erityisesti objekti
 - suomen kielelle ominaiset lausetyypit
- sananmuodostuskeinot

3. Kielellä vaikutetaan (S23)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erityyppisiä suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, sekä oppii löytämään tekstin ydinajatuksen ja ottamaan kantaa niihin
- rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen
- oppii tunnistamaan, miten häneen vaikutetaan
- tarkastelee myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- parantaa kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Keskeiset sisällöt

- mielipidekirjoituksia ja ajankohtaisohjelmia
- asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia
- perustelemisen harjoittelusta sekä suullisesti että kirjallisesti
- ryhmäkeskustelutehtäviä
- kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana
- nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua
- vertailumuotoja ja rektioseikkoja

4. Syvemmät tekstitaidot (S24)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- harjaantuu löytämään erilaisista teksteistä niiden pääajatuksen, tulkitsemaan tekstin ydinsisältöä sekä totuttautuu kirjoittamaan aineiston pohjalta

Keskeiset sisällöt

- erilaisia mediatekstejä; niiden tulkintaa ja hyödyntämistä

- tekstin tuottamista erilaisista aineistoista
- luovaa kirjoittamista
- referointia

5. Suomalainen kulttuuri tutuksi (S25)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja media kulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- hyödyntää mediaa kulttuurin välittäjänä sekä saa taide-elämyksiä ja aineksia oman identiteettinsä rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja
- suomalaisen kirjallisuuden lukemista, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä ainakin yksi kokonaisteos
- opintokäynti tai taide-esityksen katsominen, esimerkiksi teatterikäynti
- yhden kirjailijan ja hänen teoksensa esittely

6. Kohti toimivaa kaksikielisyyttä (S26)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan vaativilla teksteillä ja tehtävillä
- syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta, esimerkiksi suomalaisen kirjallisuuden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vaativien kielen rakenteiden kertaamista
- kirjakielen hallinnan syventämistä, esimerkiksi välimerkkien käyttöä
- sanavaraston kartuttamista eri aihealueilta
- rakennetehtäviä, luetun ymmärtämistä, tekstin selittämistä, kirjoitelmia
- suomalainen kaunokirjallinen teos

Syventävät kurssit

7. Puhekieli tarkasteluun (S27)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy suomen puhekielen ominaispiirteisiin
- oppii tunnistamaan puheesta ja kirjoituksesta puhekielisyyksiä ja pystyy vertailemaan puhe- ja yleiskieltä toisiinsa.

Keskeiset sisällöt

- suomen puhekielen kielioppia
- suomen puhekielen erityispiirteitä
- yleispuhekieli, murre, slang

- puhekielen erityispiirteitä
- itsenäinen työ: työprosessin suunnittelu, suomenkielisen henkilön haastattelu, nauhoitus, litterointi, puhutun muuttaminen yleiskieliseksi, työn suullinen esittäminen luokalle, kirjallinen raportointi

8. Erilaisten tekstien kirjoittamista (S28)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin opiskelijoiden tarpeiden mukaan: asia- ja asioimiskirjoittamista, esimerkiksi hakemus, valitus tai selvitys
- kirjoittamista materiaalin pohjalta, esimerkiksi kommentti, analyysi tai arvostelu
- pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia
- ns. luovaa kirjoittamista opiskelijoiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan
- kirjoittamisen prosessiluonteisuus, prosessin eri vaiheet
- jäsentelyn sekä tekstin ulko- ja kieliäsun tarkastelua ja hiontaa
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan

9. Tekstien maailmassa (S29)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitojaan lukea erittelevästi ja eläytyvästi
- parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemustaan.

Keskeiset sisällöt

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien tekstien lukemista
- vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- kirjailija- tai teosesittely
- kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
- käännösharjoitus

6.2.3 KAIKKIEN KIELTEN YHTEINEN OSUUS

Toinen kotimainen kieli (ruotsi) ja vieraat kielet

Kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieliin ja niiden käyttöön liittyviä taitoja ja mahdollisuuden kehittää erikielisten alueiden ja yhteisöjen kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota eurooppalaiseen identiteettiin sekä eurooppalaiseen monikielisyyteen ja –kulttuurisuuteen. Tässä pyritään hyödyntämään maan kaksikielisyyttä, pääkaupunkiseudun monikulttuurisuutta, vaihto-opiskelijoiden ja kaksikielisten opiskelijoiden kokemuksia ja taitoja sekä muita koulun ja opiskelijoiden kansainvälisiä kontakteja.

Päämääränä on, että opiskelija näkee kielitaitonsa kokonaisuutena, jossa eri kielet tukevat toisiaan ja jossa kaikilla eri kielten eri tasoilla kieli- ja kommunikaatiotaidoilla on sijansa.

Kielten opetus antaa opiskelijoille mahdollisuuden ja valmiudet kehittää omaehtoisesti itseluottamustaan, jotta he käyttäisivät rohkeasti hyväkseen tilaisuuksia kohdata toisia kieliä myös koulun ulkopuolella. Se tukee valmiuksia omaehtoiseen, elinikäiseen opiskeluun ja auttaa opiskelijoita ymmärtämään, että hyvän viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieras kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN	englanti	LA	latina
RU	ruotsi	VE	venäjä
RA	ranska	IA	italia
SA	saksa		
EA	espanja		

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Ruotsi A	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
Muut kielet A	B1.1 - B1.2	B1.1	B1.2	B1.1 - B1.2
B1-kieli (ruotsi)	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1
B2-kielet	A2.2	A2.1 - A2.2	A2.2 - B1.1	A2.1 A2.2
B3-kielet	A2.1 - A2.2	A2.1	A2.1 - A2.2	A1.3 - A2.1

A1.3 toimiva alkeiskielitaito

A2.1 peruskielitaidon alkuvaihe

A2.2 kehittyvä peruskielitaito

B1.1 toimiva peruskielitaito

B1.2 sujuva peruskielitaito

B2.1 itsenäisen kielitaidon perustaso

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko kokonaisuudessaan sekä sen lukuohje ovat opetussuunnitelman lopussa liitteenä.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielenopiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin

Sisältö ja työtavat

Aiheita käsitellään laajasta näkökulmasta, jotta opiskelijoiden kulttuurituntemus vahvistuu. Heille tarjotaan mahdollisuus kulttuurien väliseen vertailuun. Lisäksi huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Käytettävän materiaalin autenttisuus on tässä

olennaisen tärkeä tekijä. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita ohjataan tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostusten kulttuurisidonnaisuus.

Esillä on erityisesti nuoren aikuisen näkökulma käsiteltävään aiheeseen. Opiskelijoiden harrastuneisuus ja ajankohtaisuuden vaatimukset vaikuttavat sekä sisältöihin että työtapoihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat.

Opiskelijoilla on jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Opiskelijan rooli on aktiivinen, tavoitteellinen ja tietoinen. Tuntityöskentelyssä painottuu pari- ja ryhmätyöskentely, yhdessä oppiminen, mutta toisaalta myös opiskelijan rooli oman tietonsa hankkijana, muokkaajana ja rakentajana. Opiskelu on toimintapainotteista, ja siinä pyritään kehittyvään ja käyttökelpoiseen kielitaitoon. Opiskelijalle tarjotaan runsaasti avoimia tehtäviä, jotka mahdollistavat luovan ja opiskelijan omista tarpeista ja kyvyistä lähtevän opiskelun sekä harjoittavat hänen ongelmanratkaisutaitojaan.

Opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittymiseen kiinnitetään huomiota kaikissa kielissä. Peruskoulussa aloitettua oppimaan oppimisen harjoittelua jatketaan, ja aiemmin opittujen taitojen käyttöä syvennetään lukion työskentelytapoihin soveltuvaksi. Oppimistaitoja opitaan ennen kaikkea soveltavien tehtävien avulla, ei irrallisina oppimisstrategioina. Tavoitteena on itsenäisesti, vaikkakin opettajan tuella ja ohjauksessa opintonsa suunnitteleva ja toteuttava, oppimisensa hallitseva opiskelija.

Arviointi

Arvioinnin kohteena ovat kielenopetuksessa opiskelijan kielitaidon lisäksi muut toiminnan osatekijät, kuten oppimisprosessi ja siinä käytettävät menetelmät ja materiaalit. Samalla arviointi on osa tätä prosessia ja opetusta: se on lähtökohta tavoitteiden asettelulle ja opetuksen suunnittelulle, ja sen avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. Arviointia kehitetään yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Sen päämääränä on kehittää opetusta ja tukea opiskelijan tavoitteellisuutta ja itsenäisyyttä kielenopiskelussa.

Opiskelijan kielitaitoa arvioitaessa pyritään monipuolisuuteen. Eri arviointityyppejä kehitetään erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Opettajan suorittamaa arviointia täydentää opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi. Kaikki A- ja B-kielten valtakunnalliset kurssit arvioidaan numeroarvosanoin. Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan joko numeroarvosanalla tai suoritusmerkinnällä. Kurssiarvosanoissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Lähtökohtana arvioinnille ovat kurssin tavoitteet. Arvioinnin perusteista ja tavoitteisiin pääsemisestä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Ylioppilastutkinnon hajauttaminen, neljän vuoden ohjelma sekä oppimäärästä toiseen siirtyminen voivat aiheuttaa tarvetta poiketa tästä järjestyksestä.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti

Vieras kieli on taitoaine: opiskelussa on kyse viestintätaitojen monipuolisesta ja pitkäjänteisestä harjoittelusta kielitaidon eri osa-alueilla, pääsääntöisesti yhteistyössä muiden kanssa. Näin on erityisesti kielenopiskelun alkuvaiheessa, jossa painottuu oikean ääntämisen oppiminen ja suullinen kielitaito. Tämän vuoksi kurssien itsenäinen suorittaminen soveltuu lähinnä sellaisille opiskelijoille, joilla on poikkeuksellisen hyvä kielitaito esimerkiksi kotitaustan, ulkomailla asumisen tai peruskoulun kielipainotuksen vuoksi. Muussa tapauksessa kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain pakottavasta syystä (esimerkiksi päällekkäisyys kurssitarjottimessa). Suorittamisesta neuvotellaan ao. kielen opettajan kanssa ja kurssin itsenäisestä suorittamisesta on tehtävä kirjallinen anomus, jonka rehtori hyväksyy. Pääsääntöisesti itsenäinen suoritus ajoitetaan samalle jaksolle kurssitarjottimella olevan kurssin kanssa. Siihen liittyvät olennaisena osana säännölliset tapaamiset opettajan kanssa. Tapaamisissa saadaan ohjeita ja materiaalia ja palautetaan kurssin

suorittamiseen liittyviä kirjallisia töitä. Kurssiarvosanassa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Siirtyminen A-oppimäärästä B-oppimäärään

Jos opiskelija vaihtaa oppimäärää sen jälkeen kun A-oppimäärän kuusi pakollista kurssia on suoritettu, hän saa päättötodistukseen arvosanan A-oppimäärästä. Niiden lisäksi suoritettut B-oppimäärän kurssit (B1-kielessä kurssit 6-7 ja B2-kielissä kurssit 7-8) ovat hänellä soveltavia kursseja. Niitä ei arvostella numeroin, vaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Jos opiskelija vaihtaa oppimäärää ennen kuin A-oppimäärän kuusi pakollista kurssia on suoritettu, hän saa päättötodistukseen arvosanan B-oppimäärästä. A-oppimäärän kurssit hyväksiluetaan sellaisenaan ilman arvosanamuutoksia. Opiskelijalla on halutessaan mahdollisuus korottaa arvosanaansa B-oppimäärän kurssin kurssikokeella (siirtyessään A-oppimäärästä B-oppimäärään.) B-oppimäärän opiskelija voi lisäksi, oppimäärää vaihtamatta, suorittaa ylimääräisenä A-oppimäärän kursseja, jolloin ne ovat hänellä soveltavia kursseja. Ne arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

6.2.4 TOINEN KOTIMAINEN KIELI: RUOTSI

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Opiskelijat saavat tietoa ja kaksikielisestä Suomesta ja heille annetaan valmiuksia ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun. Kursseilla opiskelijat saavat mahdollisuuden kehittää ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja. Opiskelijoiden pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuutta ja arvostusta pyritään lisäämään.

Kurssien edetessä kieliaines vaikeutuu ja siksi pakolliset kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Pakollisten kurssien suorittaminen on edellytyksenä syventäville kursseille.

Opetuksen tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy jokapäiväisen elämän viestintätilanteissa
- omaksuu tietoja suomenruotsalaisuudesta, Pohjoismaista ja niiden kansoista ja kulttuureista
- oppii arvioimaan ja kehittämään kielitaitoaan
- oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan

Taitotasoasteikolla tavoitteet kuvataan seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Taso B2.1 on itsenäisen kielitaidon perustaso, B1.2 sujuva peruskielitaito ja B1.1 toimiva peruskielitaito.

Arviointi

- kaikki kurssiin kuuluva työskentely vaikuttaa arviointiin
- arvioinnin perusteet, katso opetussuunnitelman yleinen osa

A-RUOTSI

Pakolliset kurssit

- RUA1 Arkielämää Pohjoismaissa
- RUA2 Ihmiset ympärillämme
- RUA3 Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa
- RUA4 Elinympäristömme
- RUA5 Opiskelu ja työ
- RUA6 Kulttuuri ja sen tekijöitä

Syventävät kurssit

- RUA7 Puhu ja ymmärrä paremmin
- RUA8 Tiede, talous ja tekniikka

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

- RUA10 Grip Chancen! – Tartu tilaisuuteen (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)
- RUA13 Lär dig skriva bättre! - Opi kirjoittamaan paremmin (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)

Pakolliset kurssit

1. Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)

Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita. Aihekokonaisuuksista korostuu kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus.

2. Ihmiset ympärillämme (RUA2)

Kurssilla painotetaan puheviestintää sekä harjoitellaan kirjoittamista viestinnällisten tehtävien avulla. Aihekokonaisuuksista esiin tulee näkyvimmin hyvinvointi ja turvallisuus.

3. Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa (RUA3)

Kurssilla pohditaan Suomea ja suomalaisuutta, verrataan oloja muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan sekä kirjoitetaan erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä. Aihekokonaisuus kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus antaa lähestymissuunnan tälle kurssille.

4. Elinympäristömme (RUA4)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Aihekokonaisuuksista korostuvat kestävä kehitys sekä teknologia ja yhteiskunta.

5. Opiskelu ja työ (RUA5)

Kurssilla harjoitellaan aihepiireille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä harjoitellaan. Aihekokonaisuuksista esiintyy mm. aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys.

6. Kulttuuri ja sen tekijöitä (RUA6)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Aihekokonaisuuksista esille tulevat kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä viestintä- ja mediaosaaminen.

Syventävät kurssit

7. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUA7)

Tällä kurssilla pääset hyödyntämään kaikkea aiemmin oppimaasi suullisesti sekä tietysti kartuttamaan sanavarastoasi! Kurssilla käsitellään ajankohtaisia aiheita ja aiempien kurssien teemoja keskusteluin, väittelyin jne. Materiaalina käytetään mm. radio-ohjelmia ja sanomalehtitekstejä. Kurssin teemat tukevat tehokkaasti valmistautumistasi yo-kirjoituksiin.

Kurssin arviointi perustuu suulliseen loppukokeeseen ja kurssin aikaisiin näyttöihin. Sekä suullinen loppukoe että kurssi arvioidaan numeroin 4-10. Arvosanasta 60 % perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja 40 % päättökokeeseen.

8. Tiede, talous ja tekniikka (RUA8)

Kurssin aiheita ovat eri tieteenalat, yritys-elämä ja tekniikan saavutukset. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativan kieliaineksen avulla. Eri aihekokonaisuuksia painottamalla luodaan uusia näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

10. Grip Chancen! – Tartu tilaisuuteen! (RUA10) kurssikuvaus kuten RUB10

13. Lär dig skriva bättre! - Opi kirjoittamaan paremmin! (RUA13) kurssikuvaus kuten RUB13

B-RUOTSI

Pakolliset kurssit

- RUB1 Koulu ja vapaa-aika
- RUB2 Arkielämää pohjoismaissa
- RUB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa
- RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen
- RUB5 Elinympäristömme

Syventävät kurssit

- RUB6 Puhu ja ymmärrä paremmin
- RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

- RUB10 Grip Chancen! – Tartu tilaisuuteen! (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)
- RUB11 Starta på nytt! - Starttaa uudelleen! (soveltava, arviointi: numero)
- RUB13 Lär dig skriva bättre! - Opi kirjoittamaan paremmin! (soveltava, arviointi suor.m.)

Pakolliset kurssit

1. Koulu ja vapaa-aika (RUB1)

Kurssi on luonteeltaan niveltävä. Opiskelijat totutetaan lukion työtapoihin ja eri apuvälineiden käyttöön. Kerrataan ja vahvistetaan perusrakenteiden ja sanaston hallintaa. Harjoitellaan keskeisiä puheviestinnän strategioita painottaen mielipiteen ilmaisua. Keskeisiä aihepiirejä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset.

2. Arkielämää pohjoismaissa (RUB2)

Kurssilla vankennetaan edelleen sanaston ja rakenteiden hallintaa. Vahvistetaan suullista viestintätaitoa ja ilmaisuvarmuutta. Kirjoittamista harjoitellaan lyhyiden viestinnällisten tehtävien avulla. Aihepiirit liittyvät

pohjoismaalaisten nuorten arkeen esimerkiksi perheeseen ja ystäviin. Aihekokonaisuudet hyvinvointi ja turvallisuus sekä viestintä ja mediaosaaminen tarjoavat näkökulmia aiheiden käsittelyyn.

3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)

Harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Painotetaan kirjallista viestintää.

Aihepiirejä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Aihepiireistä korostuu erityisesti kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus.

4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)

Opiskelijoita innostetaan luontevaan kielenkäyttöön. Kurssin keskeisiä aihepiirejä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten, ikäryhmien ja eri kansallisuuksien kohtaaminen. Aihekokonaisuus hyvinvointi ja turvallisuus tarjoaa näkökulmia aiheiden käsittelyyn.

5. Elinympäristömme (RUB5)

Harjoitetaan ymmärtävän lukemisen strategioita ja hiotaan kirjallista ilmaisua. Kurssin keskeisiä aiheita ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuuksista korostuvat kestävä kehitys, teknologia ja yhteiskunta sekä viestintä ja mediaosaaminen.

Syventävät kurssit

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB6)

Kurssilla harjoitellaan puheviestintää eri tilanteissa ja kerrataan tavallisimmat keskusteluissa käytettävät fraasit. Aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan myös pidempien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Aihekokonaisuudet kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä hyvinvointi ja turvallisuus tuovat näkökulmia aiheiden käsittelyyn.

Kurssin arviointi perustuu suulliseen loppukokeeseen ja kurssin aikaisiin näyttöihin. Sekä suullinen loppukoe että kurssi arvioidaan numeroin 4-10. Arvosanasta 60 % perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin ja 40 % päättökokeeseen.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kieliaineksen avulla. Käsitellään maailmanlaajuisia ilmiöitä ja kansainvälistä vastuuta. Aihepiirejä ovat jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistuminen. Aihekokonaisuudet aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys sekä kestävä kehitys painottuvat aiheita käsiteltäessä.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

10. Grip Chancen! – Tartu tilaisuuteen! (RUB10), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Ruotsin tehokurssi abiturienteille tarjoaa haasteita myös ruotsia hyvin osaaville. Kurssi painottaa ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä aiempaa vaativamman kieliaineksen avulla. Kurssilla tutustutaan yo-kokeen tehtävätyyppeihin ja valmistaudutaan yo-kirjoituksiin. Kurssin aiheita ovat ajankohtaiset globaalit ilmiöt, joiden käsittelyyn eri aihekokonaisuudet tarjoavat näkökulmia.

1. Starta på nytt! - Starttaa uudelleen! (RUB11), soveltava kurssi (arviointi: numero)

Ruotsin kertauskurssi, joka on tarkoitettu ensisijaisesti ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Kurssilla kerrataan keskeisiä rakenteita ja vahvistetaan ilmaisuvarmuutta sekä suullisesti että pienin kirjoitustehtävin.

13. Lär dig skriva bättre! - Opi kirjoittamaan paremmin! (RUB13),

soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kirjoituskurssi, jolle voivat osallistua toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat. Kurssilla kirjoitetaan erilaisia tekstejä (mm. kirjeitä, mielipidekirjoituksia, työhakemuksia, runoja, lauluja). Aiheet valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa kurssin alussa. Opettaja arvioi tekstit sekä antaa niistä henkilökohtaista palautetta. Kurssin aikana koko ryhmä kokoontuu oppitunneille noin kuusi kertaa, muu työskentely (kirjoittaminen ja palautekeskustelut) korvaavat loput oppitunnit.

6.2.5 A-ENGLANTI

Perusopetuksen vuosiluokilla 1 - 6 alkanut oppimäärä (A)

Maailman kansainvälistymisen myötä englannin asema on jatkuvasti korostunut, ja siitä on muodostunut ns. lingua franca, maailmankieli. Tämä luo englannin opiskelulle haasteita, mutta toisaalta myös motivoi oppilaita. Englannin opiskelun tavoitteena on saada oppilaat innostumaan kielestä ja arvostamaan sen monimuotoisuutta ja myös ymmärtämään kielen käytön erilaisuus eri tilanteissa ja englanninkielisen maailman eri puolilla.

Kurssien edetessä kieliaines vaikeutuu ja siksi pakolliset kurssit on suoritettava numerojärjestyksessä. Aikaisemman kurssin arvosanan korottaminen on mahdollista ainoastaan käymällä kurssi uudelleen.

Opetuksen tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy kansainvälistyvässä maailmassa niin työ- kuin vapaa-ajallaan englannin kielellä tasavertaisena muiden kansallisuuksien kanssa
- oppii ymmärtämään englanninkielisten maiden kulttuureja
- oppii ottamaan vastuun omasta oppimisestaan sekä arvioimaan ja kehittämään omaa kielitaitoaan ja työtapojaan
- oppii aktiiviseksi toimijaksi ja omaksuu myönteisen asenteen englannin kieleen ja myös sen myöhempään opiskeluun
- oppii työskentelemään niin yksin kuin ryhmässä ja ottamaan toiset ihmiset huomioon

Taitotasoasteikolla lukion päättötason yleistavoitteet kuvataan seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun	Puhuminen	Luetun	Kirjoittaminen
	ymmärtäminen		ymmärtäminen	
A-oppimäärä	B2.1	B2.1	B2.1	B1.2

Arviointi

- kaikki kurssiin kuuluva työskentely vaikuttaa arviointiin
- arvioinnin perusteet, kts. opetussuunnitelman yleinen osa

Pakolliset kurssit

- ENA1 Nuori ja hänen maailmansa
- ENA2 Viestintä ja vapaa-aika
- ENA3 Opiskelu ja työ
- ENA4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
- ENA5 Kulttuuri
- ENA6 Tiede, talous ja tekniikka

Syventävät kurssit

- ENA7 Luonto ja kestävä kehitys
- ENA8 Puhu ja ymmärrä paremmin

Koulukohtaiset syventävät tai soveltavat kurssit

- ENA9 Englannin kertaus (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
- ENA10 Abikurssi (syventävä kurssi, arviointi: numero)

Pakolliset kurssit

1. Nuori ja hänen maailmansa (ENA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kieltenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeen mukaan sekä totuttaa opiskelijat lukion työtapoihin. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsitteelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita. Tavoitteena on rohkaista opiskelijaa luontevaan ryhmä- ja parityöskentelyyn englannin kielellä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa keskustella omaan elämäänsä liittyvistä asioista luontevasti
- oppii käyttämään viestintästrategioita (mm. kompensatiostrategiat)
- opettelee arvioimaan omaa tasoaan kielen eri osa-alueilla

2. Viestintä ja vapaa-aika (ENA2)

Kurssilla harjoitellaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Tavoitteena on opetella tarkastelemaan median luomaa maailmankuvaa kriittisesti. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy pitämään suullisen esitelmän englannin kielellä sekä harjaantuu viestintästrategioiden käyttäjänä (vuorovaikutteinen kuunteleminen, samaa ja eri mieltä oleminen)
- oppii arvioimaan omaa tuotostaan sekä antamaan palautetta muiden tuotoksista
- osaa kertoa harrastuksistaan monipuolisesti

3. Opiskelu ja työ (ENA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Kurssilla harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy selviytymään erilaisista opintoihin ja työelämään liittyvistä kommunikaatiotilanteista (haastattelu, puhelinkäyttäytyminen)
- oppii kertomaan Suomen koulujärjestelmästä ja ymmärtää sen erot suhteessa kohdemaiden koulujärjestelmiin
- harjaantuu tunnistamaan kielenkäytön eri rekistereitä

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit ja ajankohtainen materiaali. Aihekokonaisuuksista ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys” tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Tavoitteena on saada opiskelija ajattelemaan yhteiskunnallisista asioista ja kiinnostumaan niistä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy poimimaan puheesta ja kirjoitetusta tekstistä olennaisen ja tiivistämään sen
- osaa keskustella yhteiskunnallisista asioista syntyperäisen kielenpuhujan kanssa
- harjaantuu käyttämään erilaisia kirjoitustekniikoita ja lukustrategioita (mm. skimming & scanning)

5. Kulttuuri (ENA5)

Kurssilla käsitellään ja analysoidaan kulttuuria laaja-alaisesti: kirjallisuutta, musiikkia, kuvataidetta, teatteria ja elokuvaa. Innostetaan opiskelijoita englanninkielisen kirjallisuuden lukemiseen. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii analysoimaan kirjallisuutta, teatteria, musiikkia ja kuvataiteita englannin kielellä, niin suullisesti kuin kirjallisestikin
- oppii laatimaan pidemmän kirjallisen tuotoksen englannin kielellä

6. Tiede, talous ja tekniikka (ENA6)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla asiatekstejä. Kurssilla perehdytään argumentoivaan suulliseen ja kirjalliseen viestintään sekä harjoitellaan tiedon etsintää, jäsentämistä ja muokkaamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu vaativahkoihin tieteellisiin teksteihin ja osaa erottaa sisällöstä olennaisen

Syventävät kurssit

7. Luonto ja kestävä kehitys (ENA7)

Kurssilla tutustutaan vaativien ajankohtaisten tekstien kautta maapallon tilaan ja luonnontieteisiin. Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Tavoitteena on saada opiskelija ymmärtämään oman toimintansa vaikutukset ympäristön tilaan ja tulevaan kehitykseen. Rohkaistaan opiskelijoita ottamaan kantaa suullisten ja kirjallisten harjoitusten kaut-

ta. Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa keskustella asioista abstraktilla tasolla ja ymmärtää vaativaa tieteellistä tekstiä
- pystyy muokkaamaan kuultua ja kirjoitettua tekstiä tiiviimpään muotoon ja osaa poimia pääkohdat vaativistakin teksteistä

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (ENA8)

Sisältö

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän keinoja eri tilanteissa. Aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit (esim. opiskelu, kulttuuri, tiede, teknologia, media, yhteiskunnalliset asiat). Tarkoituksena on myös aktiivisesti laajentaa sanavarastoa.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen.
- pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin
- pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.
- Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.
- osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto.
- osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.

Arviointi

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 arviointi perustuu Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin (esim. puheet, esitelmät, paridialogit, ääntämis- ja intonaatioharjoitukset, yleinen aktiivisuus oppitunneilla). Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4-10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

9. Englannin kertaus (ENA9), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssilla kerrataan peruskoulussa opittuja englannin kielioppirakenteita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii kielten opiskelutekniikoita
- motivoituu kielten opiskelusta
- ymmärtää englannin peruskielioppirakenteet ja osaa käyttää niitä

10. Abikurssi (ENA10), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Kurssilla jatketaan maailmanlaajuisten ilmiöiden käsittelyä ihmisten ja yhteiskunnan kannalta ajankohtaismateriaalia hyödyntäen. Aihealueita ovat mm. yleismaailmalliset kehityslinjat, kansainväliset suhteet, englanti maailmankielenä, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet. Kurssilla jatketaan kieliopin kertausta ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan kieltä sen eri muodoissa
- selviytyy vaativista teksteistä eri lukustrategioita käyttäen
- harjaantuu arvioimaan omaan tuottamistaan, erityisesti kirjallisia tuotoksiaan

6.2.6 A-SAKSA, A-RANSKA

Perusopetuksen vuosiluokilla 1 - 6 alkanut oppimäärä (A)

Pakolliset kurssit

SAA1, RAA1	Nuori ja hänen maailmansa
SAA2, RAA2	Viestintä ja vapaa-aika
SAA3, RAA3	Opiskelu ja työ
SAA4, RAA4	Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
SAA5, RAA5	Kulttuuri
SAA6, RAA6	Tiede, talous ja tekniikka

Syventävät kurssit

SAA7, RAA7	Luonto ja kestävä kehitys
SAA8, RAA8	Puhu ja ymmärrä paremmin

Pakolliset kurssit

1. Nuori ja hänen maailmansa (SAA1, RAA1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääajatuksen puheesta, joka käsittelee jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita.
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista ja pyrkii kiinnittämään huomiota myös kulttuurisiin tekijöihin
- osaa kertoa tutuista asioista niin, että mukana on myös joitakin yksityiskohtia
- kiinnittää huomiota ymmärrettävään ääntämiseen ja intonaatioon
- tottuu rohkeasti puhumaan vierasta kieltä virheitä pelkäämättä ja osaa tarvittaessa turvautua erilaisiin kompensatiostrategioihin
- pystyy lukemaan tuttuja, jokapäiväiseen elämään liittyviä aiheita käsitteleviä tekstejä ymmärtäen pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan

2. Viestintä ja vapaa-aika (SAA2, RAA2)

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti sekä vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- kykenee ilmaisemaan itseään entistä varmemmin kertoessaan jokapäiväiseen elämään ja vapaa-ajanviettoon liittyvistä asioista sekä vaihtaessaan niistä kokemuksia ja mielipiteitä muiden kanssa
- osaa käyttää suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita kuten viestin mukauttaminen, tarkentavat kysymykset, avun pyytäminen ja aktiivinen kuunteleminen
- pystyy lukemaan erilaisista lähteistä peräisin olevaa tekstiä käytännönläheisistä ja itselleen tärkeistä aiheista
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, arkitietoa sekä mielipiteitä sisältävää tekstiä tutuista, häntä itseään kiinnostavista aiheista (esimerkiksi päiväkirja tai tuttavallinen kirje / sähköpostiviesti)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kehittämään opiskelutaitojaan
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia

3. Opiskelu ja työ (SAA3, RAA3)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden esittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää selväpiirteistä asiantietoa sisältävää puhetta, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä, esimerkiksi työkeskustelut tai ennakoitavissa olevat puhelinviestit
- osaa reagoida ja viestiä em. tilanteissa tarkoituksenmukaisella tavalla kulttuuriset tekijät huomioon ottaen
- osaa kerätä tietoa opiskeluun ja työhön liittyvistä, asiapitoisista teksteistä (esimerkiksi lehtiartikkelit, esitteet, internet)
- osaa hankkia tietoa opiskelumahdollisuuksista kohdekielisissä maissa
- osaa kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä (esimerkiksi muodollinen kirje, hakemus, CV)

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa opiskeluaan entistä pitkäjänteisemmin
- kehittää opiskelutaitojaan yhteistyössä muiden kanssa

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalainen ja yrittäjyys”-aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin
- on tietoinen keskustelussa tarvittavista, osittain kulttuurisidonnaisista strategioista, jotka liittyvät puheenvuoron saamiseen ja itsellä pitämiseen, keskustelun ylläpitämiseen, perustelemiseen ja vakuuttamiseen

- osaa pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi myös yleisön edessä
- osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja kertoa siitä muille sekä suullisesti että kirjallisesti, samalla kantaa ottaen
- pyrkii kehittämään ymmärtävän lukemisen strategioitaan (ennakointi, päättely tekstiyhteyden ja muun taustatiedon perusteella, pääasioiden etsintä)
- pystyy lukemaan vaikeahkoa tekstiä pääasiat ymmärtäen

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työskentelyään entistä itsenäisemmin
- osaa antaa rakentavaa palautetta myös muiden työskentelystä

5. Kulttuuri (SAA5, RAA5)

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen. Hyödynnetään soveltuvin osin kaupungin kulttuuritarjontaa sekä opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mediaosaamisen ja viestinnän mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä TV- ja radio-ohjelmia sekä elokuvia pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa omista kokemuksistaan ja mieltymyksistään kulttuurin harrastajana sekä suullisesti että kirjallisesti
- pystyy lukemaan helpohkoa kaunokirjallista tekstiä pitkäjänteisesti, tarinan punaiseen lankaan keskittyen ja kielellisiin ongelmiin takertumatta
- osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstinsä sisältöä ja kieliasua.
- kiinnostuu ja saa tietoa kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

6. Tiede, talous ja tekniikka (SAA6, RAA6)

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä hyväkseen. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä uutislähetystyksiä, helpohkoja dokumentteja ja muita asiaohjelmia pääkohdat ymmärtäen
- kehittää ymmärtävän lukemisen strategioitaan (merkityskartat, referointi, tiivistäminen)
- pystyy lukemaan lehtiartikkeleita kurssin aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa kirjoittaa omaan kokemuspiiriin ja kannanottoihin liittyvää tekstiä kurssin aiheista (esimerkiksi yleisönosastokirjoitus)

Syventävät kurssit

7. Luonto ja kestävä kehitys (SAA7, RAA7)

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan entistä vaativampaa, asiatietoa sisältävää tekstiä ja osaa kerätä siitä keskeisiä yksityiskohtia.
- pystyy seuraamaan kohdekielistä puhetta asiapitoisista aiheista
- osaa kertoa kurssin aiheisiin liittyen omista kokemuksistaan sekä valinnoistaan ja perustella niitä sekä suullisesti että kirjallisesti

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (SAA8, RAA8)

Kurssin aihealueita ovat ajankohtaiset tapahtumat ja kurssien 1-7 aihepiirit. Aihekokonaisuudet painottuvat aiheiden käsittelyssä ryhmän tarpeiden mukaan.

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla kokemuksia, tapahtumia, toiveita ja pyrkimyksiä.
- osaa ilmaista ja perustella mielipiteitään ja suunnitelmiaan pari- ja ryhmäkeskusteluissa. ja puolustaa näkemyksiään sekä pyrkii ottamaan samalla muut keskustelijat huomioon.
- pystyy kertomaan tarinan,
- pystyy lukemaan asiapitoista ja pohdiskelevaa tekstiä kurssin aiheista päälinjat ymmärtäen ja ottamaan kantaa sekä kommentoimaan lukemaansa.
- pystyy seuraamaan normaalitempoista puhetta ja keskustelua melko vaativistakin kurssiin liittyvistä aiheista (esim. televisiohaastattelut).

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii vastuullisesti kehittämään kielitaitoaan suullisen harjoittelun avulla.
- pyrkii käyttämään puheviestinnälle tyypillisiä strategioita.
- arvioi omaa työskentelyään ja sen tuloksia.

Arviointi

Arviointi perustuu Opetushallituksen suullisen kokeen arvosanaan sekä jatkuvaan näyttöön kurssin aikana.

6.2.7. B2-KIELET: SAKSA, RANSKA

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2)

Syventävät kurssit

SAB21, RAB21	Vapaa-aika ja harrastukset
SAB22, RAB22	Meillä ja muualla
SAB23, RAB23	Ennen ja nyt
SAB24, RAB24	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
SAB25, RAB25	Kulttuuri
SAB26, RAB26	Yhteinen maapallomme
SAB27, RAB27	Tiede ja tekniikka
SAB28, RAB28	Luonto ja kestävä kehitys

1. Vapaa-aika ja harrastukset (SAB21, RAB21)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin sekä niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin sekä osaa reagoida siihen
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija pyrkii

- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen oppijana
- asettamaan opiskelulle tavoitteita
- arvioimaan työtapojaan

2. Meillä ja muualla (SAB22, RAB22)

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista sekä vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja normaalitempoa hitaammin
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

3. Ennen ja nyt (SAB23, RAB23)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Aiheiden käsittelyyn näkökulmia tarjoavat aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee monipuolisesti suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellyistä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (SAB24, RAB24)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimessa
- osaa kertoa koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksia ja keskeiset yksityiskohdat

5. Kulttuuri (SAB25, RAB25)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita ja yleistietoa käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyehköjä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

6. Yhteinen maapallomme (SAB26, RAB26)

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti. Aihekokonaisuudet ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” sekä ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelylle.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, merkityskartta, sanapäätely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan ilmiöitä ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

7. Tiede ja tekniikka (SAB27, RAB27)

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita käyttämään teknologiaa hyväkseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Aihekokonaisuudet ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kohdekielisiä selkeitä uutislähettyksiä ja helppoja dokumenttiotteita niin, että ymmärtää keskeisen informaation
- pystyy lukemaan yleistajuista tekstiä vaativahkoista aiheista pääasiat ymmärtäen
- osaa etsiä lisätietoa kurssin aiheista kohdekielisiltä internet-sivuilta
- pyrkii kehittämään kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiään

8. Luonto ja kestävä kehitys (SAB28, RAB28)

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Aihekokonaisuus ”kestävä kehitys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta
- pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä tutun kieliaineksen ja asia-yhteyden perusteella
- pystyy hankkimaan tietoa kohdekielisistä lähteistä
- osaa kirjoittaa ymmärrettävää, kokemuksia, mielipiteitä tai arkitietoa sisältävää tekstiä itselleen läheisistä aiheista

6.2.8 B3-KIELET: SAKSA (SAB3), RANSKA (RAB3), ESPANJA (EAB3), ITALIA (IAB3), VENÄJÄ (VEB3)

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

(Huom. latinan kieltä tarjotaan enintään kaksi kurssia)

Syventävät kurssit

Kurssi 1	Hyvää päivää, hauska tutustua
Kurssi 2	Näin asiat hoituvat
Kurssi 3	Vapaa-aika ja harrastukset
Kurssi 4	Meillä ja muualla
Kurssi 5	Ennen ja nyt
Kurssi 6	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Kurssi 7	Kulttuuri
Kurssi 8	Yhteinen maapallomme

Syventävät kurssit

1. Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Tavoitteena on, että opiskelija

- totuttelee kuuntelemaan ja hahmottamaan kohdekielistä puhetta
- tutustuu kohdekielen ääntämiseen ja intonaatioon
- selviytyy yksinkertaisista arkipäivän kohtaamisista, esim. tervehtiminen, hyvästely, esittelyt, tutustuminen
- osaa kertoa itsestään joitakin perusasioita ja tehdä yksinkertaisia kysymyksiä
- kiinnittää huomiota äidinkielen ja kohdekielen eroihin tapakulttuurissa ja viestintästrategioissa
- pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyestä tekstistä, esimerkiksi postikortti tai säätiedotus

Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteke.

2. Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Aiheiden käsittelyyn tarjoaa näkökulmia aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus”. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- osaa ääntää ymmärrettävästi kiinnittäen huomiota myös intonaatioon ja eleisiin
- selviytyy kohdekielellä tavallisimmissa arkipäivän palvelu- ja asioimistilanteissa kiinnittäen huomiota myös eroihin tapakulttuurissa
- pystyy löytämään tietoa lyhyistä, em. tilanteisiin liittyvistä teksteistä, esimerkiksi esitteet, aikataulut, lehti-ilmoitukset, kyltit

Kurssin arvioinnissa painottuu tuntityöskentely: yrittäminen ja aktiivisuus puheviestinnän harjoittelussa sekä säännöllinen työnteke.

3. Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Näkökulmia aiheiden käsittelyyn tarjoaa aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus”. Kurssi vahvistaa sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksinkertaista kohdekielistä puhetta, joka liittyy välittömään tilanteeseen tai henkilökohtaisiin asioihin
- tottuu rohkeasti käyttämään kieltä kiinnittäen huomiota ääntämiseen ja intonaatioon
- osaa kuvata lähipiiriään, ajankäyttöään ja mieltymyksiään muutamien lyhyin lausein
- selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista tapakulttuurin huomioon ottaen
- ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät kurssin aiheisiin

4. Meillä ja muualla

Kurssin aihepiireinä ovat oman kotipaikkakunnan ja maan sekä kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista sekä vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selväpiirteisen asiapitoisen puheen pääkohtia
- ymmärtää yleispuhekieltä, jota äännetään selvästi ja hitaasti
- osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen keskustelun (esimerkiksi tutustumistilanne tai kohtelias ruokapöytäkeskustelu)
- osaa kertoa yksinkertaisia asioita Suomesta ja suomalaisista ja esitellä kotipaikkakuntaansa
- pystyy hankkimaan tietoa kurssin aiheisiin liittyvistä selkeistä ja havainnollisista teksteistä (esimerkiksi esitteet ja matkailumainokset)
- selviytyy rutiininomaisista kirjoittamista vaativista tilanteista (esimerkiksi lyhyet viestit, onnittelut ja toivotukset, lomatervehdykset, muisti- ja ostoslistat)

5. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Aiheiden käsittelyyn näkökulmia tarjoaa aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus”. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan kurssin aiheisiin liittyvää selkeää puhetta pääkohdat ymmärtäen
- osaa kertoa jokapäiväiseen elämään liittyvistä tarpeistaan ja elämästään sekä vaihtaa kokemuksia toisen kanssa
- tuntee suullisessa viestinnässä tarvittavia strategioita ja pyrkii käyttämään niitä
- pystyy hankkimaan uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellyistä tekstistä
- osaa kirjoittaa lyhyitä tekstejä tutuista, omaan kokemuspiiriin liittyvistä aiheista (esimerkiksi tuttavallinen kirje, sähköpostiviesti, päiväkirjamerkinnot)

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia aiheiden käsittelyyn.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan opiskeluun tai työelämään liittyvää helpohkoa keskustelua pääasiat ymmärtäen
- pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista
- pystyy hoitamaan yksinkertaisia asioita (tiedusteluja, lyhyitä viestejä) myös puhelimesta
- osaa kertoa jotakin koulunkäynnistään ja tulevaisuuteen kohdistuvista toiveistaan suullisesti ja kirjallisesti
- osaa kirjoittaa muodollisen kirjeen
- pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja ymmärtämään niiden pääajatuksia

7. Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” sekä ”viestintä- ja media-osaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Hyödynnetään kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan tuttuja aiheita käsittelevää tilannesidonnaista puhetta pääasiat ymmärtäen
- osaa kertoa jotakin kulttuuriin liittyvistä harrastuksistaan ja mieltymyksistään suullisesti ja kirjallisesti
- pystyy lukemaan lyhyitä ja helppoja kaunokirjallisia tekstejä olennaisen sisällön ymmärtäen
- kiinnostuu kohdekielisten maiden kulttuurielämästä

8. Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys” ja ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan tekstinymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy seuraamaan selkeää puhetta yhteiskunnallisista ilmiöistä Suomessa tai kohdekielisessä maassa niin, että tunnistaa aiheen ja ymmärtää joitakin keskeisiä ajatuksia
- pystyy keräämään tietoa helpohkoista, kurssin aiheita käsittelevistä lehtiartikkeleista
- osaa käyttää erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita (ennakointi, pääasioiden etsintä, sanapäättely tekstiyhteyden, tutun kieliaineksen, muiden kielten ja muun taustatiedon perusteella)
- osaa kuvailla lyhyesti ja yksinkertaisella tavalla suomalaista yhteiskuntaa ja omia kokemuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti

6.2.9 MATEMATIIKKA

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Martinlaakson lukiossa matematiikka ja luonnontieteet ovat toinen koulumme painopistealueista. Tavoitteenamme on kannustaa opiskelijoita kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin sekä

ymmärtämään matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä. Tuemme lisäopetuksella opiskelijoita tilapäisten vaikeuksien kohdatessa. Huolehdimme siitä, että opiskelijoilla on tietoa jatko-opintomahdollisuuksista matemaattis-luonnontieteellisillä ja teknillisillä aloilla. Aihekokonaisuudet huomioidaan eri kurssien soveltavissa tehtävissä. Matematiikan opetuksessa käytämme rohkeasti uusimpia opetusmenetelmiä ja -välineitä. Opiskelijat saavat hyvät matemaattiset valmiudet jatko-opintoihin.

Arviointi

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Vaihdettaessa matematiikan oppimäärää pitkästä lyhyeen arvosanat siirtyvät seuraavalla tavalla: MAA1->MAB1, MAA3->MAB2, MAA8->MAB3, MAA7->MAB4, MAA6->MAB5. Mikäli MAA-kurssin arvosana on 4 (hylätty kurssi), se ei siirry suoraan, vaan vastaavasta MAB-kurssista on suoritettava kurssikoe. Opiskelija voi siirron yhteydessä myös korottaa MAB-kurssiksi siirrettyä, hyväksyttyä arvosanaa suorittamalla vastaavan MAB-kurssin kokeen. Muut kuin yllä listatut hyväksytysti suoritettut MAA-kurssit siirtyvät S-merkinnällä ja hylätyt H-merkinnällä soveltaviksi MAB-kursseiksi. *Huom. Arvosanojen korottamisesta ja hylättyjen kurssien suorittamisesta on sovittava matematiikan opettajan kanssa heti oppimäärän vaihdon yhteydessä.*

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ (MAA)

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan korkeakouluopinnoissa ja ammatillisissa opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä.
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Pakolliset kurssit

MAA1 Funktiot ja yhtälöt
 MAA2 Polynomifunktiot
 MAA3 Geometria
 MAA4 Analyttinen geometria
 MAA5 Vektorit
 MAA6 Todennäköisyys ja tilastot
 MAA7 Derivaatta
 MAA8 Juuri- ja logaritmifunktiot
 MAA9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot
 MAA10 Integraalilaskenta

Syventävät kurssit

MAA11 Lukuteoria ja logiikka
 MAA12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä
 MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

MAA14 Talousmatematiikka=MAB7 (syventävä, arviointi: numero)
 MAA15 Avaruusgeometria (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)
 MAA16 Kertaus (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
 MAA17 Pitkä matematiikka ylioppilastutkinnossa (syventävä, arviointi: numero)
 MAA18 Matematiikan Jatkot (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
 MAA19 Differentiaaliyhtälöt (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
 S54 Luma-kurssi (soveltava) Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

Pakolliset kurssit

1. Funktiot ja yhtälöt (MAA1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

2. Polynomifunktiot (MAA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomin jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

3. Geometria (MAA3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien
- laskeminen

4. Analyttinen geometria (MAA4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

5. Vektorit (MAA5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

Keskeiset sisällöt

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

6. Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

Keskeiset sisällöt

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

7. Derivaatta (MAA7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaali-epäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

Keskeiset sisällöt

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

9. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometristen funktioiden yhteydet $\sin^2(x) + \cos^2(x) = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$

- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometristen funktioiden derivaatat
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

10. Integraalilaskenta (MAA10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Syventävät kurssit

11. Lukuteoria ja logiikka (MAA11)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

Keskeiset sisällöt

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot

- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa
- oppii hyödyntämään laskinta tehokkaasti ratkaisujen etsimisessä

Keskeiset sisällöt

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

Keskeiset sisällöt

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

14. Talousmatematiikka (MAA14), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Opetetaan yhdessä lyhyen matematiikan kurssin MAB7 kanssa

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

15. Avaruusgeometria (MAA15), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Keskeiset sisällöt

- Avaruusgeometrian peruskäsitteiden kertaaminen ja syventäminen
- Eri matematiikan osa-alueiden soveltaminen avaruusgeometriassa

Kurssia suositellaan suoritettavaksi pakollisten kurssien 1 – 10 jälkeen.

16. Kertauskurssi (MAA16), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kertauskurssilla kerrataan pitkän matematiikan pakollisten kurssien keskeisiä sisältöjä. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia.

17. Pitkä matematiikka ylioppilastutkinnossa (MAA17), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Kurssilla lasketaan vanhoja ylioppilastehtäviä ja syvennetään matemaattisia valmiuksia yo-kirjoituksiin. Kurssin päättökoe on matematiikan preliminäärikoe.

18. Matematiikan Jatkot (MAA18), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

- tavoitteena on, että opiskelijoiden valmiudet matemaattis-luonnontieteellisiin jatko-opintoihin vahvistuvat
- kynnys korkeakouluopintojen aloittamiseen madaltuu

Keskeiset sisällöt

- käydään läpi korkeakoulujen pääsykoetehtäviä
- kerrataan koulukurssien vaativimmat asiat
- matematiikassa mm. kompleksiluvut ja differentiaaliyhtälöt
- kurssin tarkempi sisältö sovitaan ryhmän kanssa

19. Differentiaaliyhtälöt (MAA19), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssilla tutustutaan differentiaaliyhtälön käsitteeseen ja tietyntyyppisten yhtälöiden ratkaisumenetelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija osaa muodostaa annettuun alkutilanteeseen sopivan yhtälön, ratkaista sen ja tulkita saamansa ratkaisun merkitys.

Keskeiset sisällöt

- 1. kertaluvun separoituvat yhtälöt
- 2.- ja 3. kertaluvun lineaariset yhtälöt
- yhtälöiden soveltaminen eri tieteenalojen ongelmien ratkaisuun

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ (MAB)

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa
- tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Pakolliset kurssit

MAB1 Lausekkeet ja yhtälöt

MAB2 Geometria

MAB3 Matemaattisia malleja I

MAB4 Matemaattinen analyysi

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys

MAB6 Matemaattisia malleja II

Syventävät kurssit

MAB7 Talousmatematiikka

MAB8 Matemaattisia malleja III

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

MAB9 Kertauskurssi (syventävä, arviointi: numero)

MAB10 Matematiikan tukikurssi (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)

S54 Luma-kurssi (soveltava), Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

Pakolliset kurssit

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

Keskeiset sisällöt

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

2. Geometria (MAB2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

3. Matemaattisia malleja I (MAB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaalia maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

4. Matemaattinen analyysi (MAB4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

6. Matemaattisia malleja II (MAB6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

Keskeiset sisällöt

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

Syventävät kurssit

7. Talousmatematiikka (MAB7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

8. Matemaattisia malleja III (MAB8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

Keskeiset sisällöt

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

9. Kertauskurssi (MAB9), syventävä (arviointi: numero)

Kertauskurssi on mahdollista suorittaa pakollisten kurssien 1 – 6 jälkeen.

10. Matematiikan tukikurssi (MAB10), syventävä (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssilla vahvistetaan opiskelijan peruslaskutoimitusten osaamista ja lisätään edellytyksiä oppia tulevien kurssien sisältöjä. Ei kurssikoetta.

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

6.2.10 BIOLOGIA

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävän kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotasot molekyylitasolta biosfääriin
- oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin
- ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- tuntee ihmiselimestön toiminnan peruspiirteet
- ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

Aihekokonaisuudet tulevat biologian kursseilla esille seuraavasti:

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: BI3, Hyvinvointi ja turvallisuus: BI3, BI4, BI5, BI7, Kestävä kehitys: BI1, BI3, Teknologia ja yhteiskunta: BI5, BI7, Viestintä ja mediaosaaminen: kaikki kurssit

Pakolliset kurssit

- BI1 Eliömaailma
- BI2 Solu ja perinnöllisyys

Syventävät kurssit

BI3 Ympäristöekologia
BI4 Ihmisen biologia
BI5 Bioteknologia

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

BI6 Kertauskurssi (soveltava, arviointi: numero)
BI7 Laborointi (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
BI8 Työkurssi/maasto (soveltava, varattu Vantaalla yhteiselle kurssille)
BI10 Lajintuntemus (soveltava, arviointi: numero)

S19 Taide ja ympäristö (soveltava) Bi, Ku
S52 Lääketieteellinen biokemia (soveltava) Bi, Ke
S54 LUMA-kurssi (soveltava) Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

Pakolliset kurssit

1. Eliömaailma (BI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet ja perusedellytykset
- biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen

- ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus
- eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä
- geneettinen monimuotoisuus

Evoluutio – elämän kehittyminen

- elämän syntyvaiheet
- lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat
- lajien syntyminen ja häviäminen
- nykyinen eliökunta

Miten luonto toimii?

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus
- ekosysteemien rakenne ja toiminta
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

2. Solu ja perinnöllisyys (BI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan
- hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- tietää miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- osaa periytymisen lainalaisuuksien perusperiaatteet
- tietää kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

Keskeiset sisällöt

Solu elämän perusyksikkönä

- miten soluja tutkitaan
- erilaisia soluja
- solun rakenne ja toiminta

Solun energiatalous

- energian sitominen
- energian vapauttaminen

Solujen toiminnan ohjaaminen

- DNA:n rakenne ja toiminta
- proteiinisynteesi

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- periytymismekanismit

Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Syventävät kurssit

3. Ympäristöekologia (BI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia

- osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Ekologinen tutkimus

- ekologisten peruskäsitteiden syventäminen
- ekologisen tutkimuksen tehtävä
- ympäristön laadun indikaattorit
- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Biodiversiteetti ja sen merkitys

- biodiversiteetti luonnonvarana
- eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu
- biodiversiteetin väheneminen

Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- aineiden kiertoon liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Suomen luonnon haavoittuvuus

- pohjoiset metsät
- suot
- järvet ja virtavedet
- Itämeri

Kestävä tulevaisuus

- ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat
- rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia
- ekologisesti kestävä tuotanto
- ympäristötekniikan mahdollisuudet

4. Ihmisen biologia (BI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia
- pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee sairauksien syntymekanismeja
- ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti

Keskeiset sisällöt

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- solujen vanheneminen ja kuolema
- syöpä

Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys

- ruoansulatus ja ravitseminen
- hengityselimistö ja hengityksen säätely
- veri ja verenkierto
- erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- umpirauhaset ja hormonit
- hermosto ja aistit
- lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismi

- elimistön puolustusjärjestelmät
- ihminen ja mikrobit
- myrkylliset aineet ja mutageenit

Ihmisen evoluutio

5. Bioteknologia (BI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietoaan solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta
- ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan
- tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa
- pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä

Solut proteiinien valmistajina

- DNA:n, geenien ja genomien rakenne
- entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina

Geenien toiminta

- geenin toiminta ja sen säätely
- mutaatiot

Geenitekniologia ja sen mahdollisuudet

- geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus
- geenitutkimus lääketieteessä
- geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä

Mikrobit ja niiden merkitys

- bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen
- bakteerien viljely ja käsittely
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa
- biotekniikka teollisuudessa

- kasvien ja eläinten jalostus
- geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6.Kertauskurssi(BI6), soveltava kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaan ja syventää pakollisilla ja soveltavilla kursseilla hankkimiaan tietoja
- luo kokonaiskuvan lukion biologian sisällöistä
- harjoittelee reaalikoevastausten laadintaa

Sisällöt

- biologian valtakunnallisten kurssien aihealueet

Arvostelu

- kurssi arvioidaan numeromerkinnällä

7. Laborointi (BI7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii biologian laboroinneissa tarvittavat perustaidot
- kertaan käytännön töiden avulla biologian aikaisempien kurssien sisältöjä
- harjoittelee hypoteesin laatimista sekä tutkimustulosten esittämistä ja arviointia

Sisällöt

- Kurssilla tehdään monipuolisesti erilaisia laborointeja, esim. mikroskopiointia, preparaattien valmistusta, DNA-elektroforeesia, sisäelinten preparointia, mikrobikasvatusta, vesianalyyssejä yms.
- Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan jossakin alan tutkimuslaitoksessa.

Arvostelu

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

8. Työkurssi/Maasto (BI8), soveltava kurssi varaus Vantaalla yhteiselle kurssille

10. Lajintuntemus (BI10), soveltava kurssi

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan yleisimpiä suomalaisia lintu-, kala-, nisäkä- ja kasvilajeja
- tutustuu retkeilyn perustaitoihin ja innostuu luonnossa liikkumisesta

Sisällöt

- lajintuntemusta ja ekologiaa (linnut, kalat, nisäkkäät, kasvit)
- runsaasti maastoretkiä

Arvostelu

- kurssi arvioidaan numeromerkinnällä

S52 Lääketieteellinen biokemia, soveltava kurssi (Bi, Ke)

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

6.2.11 MAANTIEDE

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä
- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestävän kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistäidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

Pakolliset kurssit

GE1 Sininen planeetta
GE2 Yhteinen maailma

Syventävät kurssit

GE3 Riskien maailma

GE4 Aluetutkimus

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

GE5 Kartat ja paikkatieto (syventävä, arviointi: numero)

GE6 Kertauskurssi (syventävä, arviointi: numero)

GE7 Kehitysmaantiede (syventävä, arviointi: numero)

S54 Luma-kurssi (soveltava kurssi) Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

Pakolliset kurssit

1. Sininen planeetta (GE1)

Tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen ajattelu

- Mitä on maantiede?
- maantiede luonnontieteenä
- maantieteellinen tietoaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku
- maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys

Maan planetaarinen luonne

- aurinkokunnan synty ja perusrakenne
- Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla
- Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä liikkeessä

- ilmakehän rakenne ja merkitys
- tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet

Vesikehä liikkeessä

- veden kiertokulku luonnossa
- sateiden synty ja jakautuminen
- meriveden liikkeet ja merkitys

Sää ja ilmasto

- sää ja sen ennustaminen
- lämpö- ja ilmastovyöhykkeet
- ilmastomuutos

Maapallon muuttuvat pinnanmuodot

- Maan rakenne
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina

Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet

- kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus
- ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä

Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Aihekokonaisuudet

- kestävä kehitys: veden, metsien ja muiden luonnonvarojen esiintyminen, ihmisen vaikutus luonnonympäristöön

2. Yhteinen maailma (GE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen
- tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- tuntee kehittyneisyyserojen erilaiset ilmenemismuodot
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät

- lähestymistavat ja näkökulmat
- maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat
- paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

väestönkehitys ja väestönkasvu

- asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen
- kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit

Luonnonvarat

- luokittelu ja riittävyys

Alkutuotanto ja ympäristö

- ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous
- maatalouden muodot
- metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet ja energialähteet
- teollisuuden sijainti
- kestävä teollisuuden ja energiatalouden periaatteet

Liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikennejärjestelmät
- matkailu ja sen merkitys eri alueilla
- maailmankauppa
- alueellinen leviämisilmiö – maantieteellinen diffuusio

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- ytimet ja periferiat
- maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa
- keskukset ja vaikutusalueet
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyyserot eri aluetasoilla
- kansainvälinen yhteistyö
- globalisaatio

Aihekokonaisuudet

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: alueiden käytön suunnitteluun ja kaavoitukseen vaikuttaminen
- hyvinvointi ja turvallisuus: kaupungit ihmisen toimintaympäristönä
- kestävä kehitys: luonnonvarojen jakautuminen ja käyttö, kehitysmaantiede
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: kulttuuripiireihin tutustuminen
- teknologia ja yhteiskunta: maa- ja metsätalous, energiantuotanto, liikenne

Syventävät kurssit

3. Riskien maailma (GE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestävä kehityksen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet

- avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit
- luonnonriskeihin varautuminen

Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet

- luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävä kehityksen keinoin

Ihmiskunnan riskit ja riskialueet

- väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- ristiriitojen säätelymahdollisuudet

Tekniset riskit

Aihekokonaisuudet

- hyvinvointi ja turvallisuus: riskien tiedostaminen ja niihin varautuminen
- kestävä kehitys: luonnon, ympäristön ja sosiaalisten riskien vähentämismahdollisuudet
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: kulttuuripiirien konfliktien vähentäminen
- teknologia ja yhteiskunta: teknisten riskien arviointi ja hallintamahdollisuudet, teknologiset mahdollisuudet vähentää ja lieventää luonnon, ympäristön ja ihmiskunnan sosiaalisia riskejä
- viestintä- ja mediaosaaminen: riskiuutisten esiintyminen mediassa ja niiden analysointi

4. Aluetutkimus (GE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kartografian perusteet
- tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet.

Keskeiset sisällöt

Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot

- kenttähavainnot, kysely ja haastattelu
- kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyypit, ilmakuvat ja satelliittikuvat
- numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina
- painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja CD-ROM-tallenteina olevat lähteet

Paikkatietojärjestelmät

- paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet
- esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla

Oma aluetutkimus

- tutkimusalueen valinta
- aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi
- aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

Aihekokonaisuudet

- hyvinvointi ja turvallisuus: tutkimusalueen riskien kartoittaminen
- kestävä kehitys: tutkimusalueen tulevaisuuden kehittämismahdollisuudet

- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: tutkimusalueen kulttuuriin tutustuminen
- viestintä- ja mediaosaaminen: monipuolisen lähdeaineiston hankinta, arviointi ja hyödyntäminen sekä oman tutkielman valmistaminen

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

5. Kartat ja paikkatieto (GE5), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kartografian kehitykseen ja nykyaikaiseen karttojen valmistukseen
- oppii tuntemaan kartografian perusteita
- tutustuu erilaisiin karttatyyppeihin
- syventää karttojen käyttö- ja tulkintataitojaan
- harjoittelee havainnollistamista erilaisia karttoja ja kartogrammeja tuottamalla
- saa valmiuksia maankäytön analysointiin, esimerkiksi oppii tunnistamaan maankäytössä luonnon ja ihmisen välisiä vuorovaikutuksia
- tutustuu maankäytön ohjaukseen yleis- ja paikallistasolla
- syventää tietämystään paikkatiedosta
- harjoittelee itse paikkatieto-ohjelmiston käyttöä

Keskeiset sisällöt

- kartografian kehitys
- karttatyöskentelyn keskeiset käsitteet
- erilaisiin karttoihin tutustuminen
- tiedon esittäminen kartoilla ja kartogrammeilla
- maankäytön ohjaus yleis- ja paikallistasolla
- paikkatietojärjestelmiin tutustuminen

Opetusjärjestelyt ja työtavat

- Kurssilla tulkitaan ja tuotetaan erilaisia ilmakuvia, karttoja ja kartogrammeja. Alan ammattilaisten luo voidaan tehdä vierailuja, esim. Vantaan kaavoitusvirastoon. Kurssille voi myös tulla asiantuntijavierailijoita. Työtavoista johtuen kurssille otetaan enintään 20 opiskelijaa.

Aihekokonaisuudet

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- teknologia ja yhteiskunta
- viestintä- ja mediaosaaminen

6. Kertauskurssi (GE6), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää pakollisilla ja soveltavilla kursseilla hankkimiaan tietoja ja taitoja
- luo kokonaiskuvan lukiossa opiskeltavasta maantieteestä
- harjoittelee reaalikoevastausten laadintaa

Keskeiset sisällöt

- maantieteen valtakunnallisten kurssien aihealueet

Tarkemmat sisältöalueet päätetään vuosittain tilanteiden ja toivomusten mukaan. Kurssilla on

mahdollista tutustua myös maantieteen lähitieteisiin ja sovellusaloihin. Aihealueiden käsittelyn tueksi pyritään järjestämään erilaisia vierailukäyntejä.

7. Kehitysmaantiede (GE7), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää tietojaan kehitysmaista
- syventyy harjoitustyön avulla kehittyneisyyden problematiikkaan

Keskeiset sisällöt

- kehitysmaantieteen synty ja kehittyneisyyden käsite
- kehitysmaiden ominaispiirteet
- kehitysmaiden ryhmät
- kehitysmaiden tulevaisuudennäkymät

Kurssin aiheita tutkitaan case-menetelmän avulla. Kurssilla tutkitaan erilaisia tilastoja ja raportteja. Kurssilla voidaan vierailla erilaisissa yhteisöissä tai yrityksissä, samoin kouluun voi tulla vieraita esimerkiksi jostain kansalaisjärjestöstä.

Aihekokonaisuudet

- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- teknologia ja yhteiskunta
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- viestintä- ja mediaosaaminen

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

6.2.12 FYSIIKKA

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on

- herättää kiinnostusta luontoa ja ympäristöä kohtaan ja osoittaa fysiikan merkitys luonnon rakenteiden ymmärtämisessä
- saada jatko-opintoja varten tarvittavia valmiuksia
- oppia ymmärtämään, kuinka luonnosta ja sen ilmiöistä saadaan tietoa tekemällä havaintoja ja mittauksia
- saada jokapäiväisessä elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja

Arviointi

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

Suoritusjärjestys

Fysiikan kurssit suoritetaan pakollisen kurssin jälkeen pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Poikkeuksista on syytä neuvotella opettajan kanssa. Kuitenkin FY4 on suoritettava ennen kurssia FY5 ja FY6 on suoritettava ennen kurssia FY7.

Pakolliset kurssit

FY1 Fysiikka luonnontieteenä

Syventävät kurssit

FY2 Lämpö

FY3 Aallot

FY4 Liikkeen lait

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio

FY6 Sähkö

FY7 Sähkömagnetismi

FY8 Aine ja säteily

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

FY9 Fysiikan kokonaiskuva I (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)

FY10 Fysiikan kokonaiskuva II (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)

FY13 Fysiikan jatkot (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)

S7 Liikennekasvatus (soveltava), Fy, Ke, Ps, Te

S50 Fysiikan ja kemian työkurssi (soveltava), Fy, Ke

S54 LUMA-kurssi (soveltava), Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

Pakollinen kurssi

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

- fysiikan merkitys nykyaikana (LUMA-aineiden merkitys jatko-opinnoissa/työelämässä) ja historian eri vaiheissa
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
 - energian muodot ja energian muuttuminen muodosta toiseen
 - radioaktiivisuus
 - säteilylajit, säteilyturvallisuus ja säteilysuojelu
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi

- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
 - voidaan tarkastella newtonin lakeja liikenneturvallisuuden kannalta
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

Syventävät kurssit

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

2. Lämpö (FY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Keskeiset sisällöt

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset
 - olomuodon muutoksiin ja lämpötilan muutoksiin liittyvät energian muutokset
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat, energiatalous ja kestävä kehitys

3. Aallot (FY3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä ja sähkömagneettisia aaltoja.

Keskeiset sisällöt

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
 - * hilakokeet
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen
 - * ultraääni

4. Liikkeen lait (FY4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Keskeiset sisällöt

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

Keskeiset sisällöt

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike, pyörimisen liikeyhtälö, pyörimismäärän säilyminen ja pyörimisliikkeen energia analogisesti etenevän liikkeen kanssa
- satelliitit

6. Sähkö (FY6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan *ja sähkö-turvallisuuteen*
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

Keskeiset sisällöt

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

Kurssin aikana pyritään tekemään runsaasti kokeellisia sähköopin perustöitä.

7. Sähkömagnetismi (FY7)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla, energiateollisuus
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus ja sähkön yhteiskunnallinen merkitys

8. Aine ja säteily (FY8)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnon ilmiöiden tulkitsijana.

Keskeiset sisällöt

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

9. Fysiikan kokonaiskuva (FY9), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- hankkii rutiinia perustehtävien suorittamisessa
- kertaa keskeisiä periaatteita kursseilta 1-5
- syventää käsitystään fysiikan merkityksestä jokapäiväisessä elämässä
- sisäistää laajoja kokonaisuuksia eri fysiikan kurssien välillä ja yli ainerajojen
- hankkii valmiuksia itsenäiseen valmistautumiseen yo-kirjoituksiin ja pääsykokeisiin

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin perusilmiöt ja lait, pääsäännöt ja energiantuotanto
- vuorovaikutukset, voima ja liike
- energian säilyminen ja työperiaate
- aalto-opin perusilmiöt ja lait
- liike ympyräradalla
- kinematiikan, dynamiikan ja statiikan perusprobleemat

10. Fysiikan kokonaiskuva II (FY10), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- hankkii rutiinia perustehtävien suorittamisessa
- kertaa keskeisiä periaatteita kursseilta 6-8, tarvittaessa myös kurssilta 5
- syventää käsitystään fysiikan merkityksestä jokapäiväisessä elämässä
- sisäistää laajoja kokonaisuuksia eri fysiikan kurssien välillä ja yli ainerajojen
- hankkii valmiuksia itsenäiseen valmistautumiseen yo-kirjoituksiin ja pääsykokeisiin

Keskeiset sisällöt

Käsitellään ajan sallimissa rajoissa esimerkiksi seuraavia kokonaisuuksia:

- säilymislait
- sähköstatiikan ja sähkömagnetismin perusilmiöt ja lait
- sähkömagneettinen induktio
- virtapiirit
- dualismi ja kvantittuminen
- atomi- ja ydinfysiikan perusilmiöt
- ionisoiva säteily

11. Fysiikan jatkot (FY13), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

- tavoitteena on, että opiskelijoiden valmiudet matemaattis-luonnontieteellisiin jatko-opintoihin vahvistuvat
- kynnys korkeakouluopintojen aloittamiseen madaltuu

Keskeiset sisällöt

- käydään läpi korkeakoulujen pääsykoetehtäviä
- kerrataan koulukurssien vaativimmat asiat

S7 Liikennekasvatus, soveltava kurssi (Fy, Ke, Ps, Te)

S50 Fysiikan ja kemian työkurssi, soveltava kurssi (Fy, Ke)

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

6.2.13 KEMIA

Kemia on tiede, joka tutkii aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä reaktioita. Kemian ymmärtäminen on väline, jonka avulla kehitetään materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja ihmisen tarpeisiin samalla ympäristön hyvinvointi huomioiden.

Kemian opetuksen tavoitteet

Opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestävä kehityksen edistämiseksi sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Arviointi

Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Menetelminä voidaan käyttää kurssikokeita, opetukseen osallistumisen seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä ja tutkielmia.

Työtavat

Kokeellinen työskentely on kemialle luonteenomaista. Sen avulla selitetään ja havainnollistetaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä. Keskeistä on myös työskenteleminen mallien ja rakenteiden kanssa, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Eri työtavat tähtäävät kemian perusteiden ymmärtämiseen.

Pakollinen kurssit

KE1 Ihmisen ja elinympäristön kemia

Syventävät kurssit

KE2 Kemian mikromaailma

KE3 Reaktiot ja energia

KE4 Metallit ja materiaalit

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

- KE6 Kemiaa pintaa syvemältä (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
- KE7 Lukion keskeinen kemia (syventävä, arviointi: numero)
- S7 Liikennekasvatus (soveltava) Fy, Ke, Ps, Te
- S50 Fysiikan ja kemian työkurssi (soveltava) Ke, Fy
- S52 Lääketieteellinen biokemia (soveltava) Ke, Bi
- S54 LUMA-kurssi (soveltava) Ma, Bi, Ge, Fy, Ke

1. Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia ja reaktioita, tuntee erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.

Keskeiset sisällöt

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia
- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus
- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita
- hyvinvointi ja turvallisuus

2. Kemian mikromaailma (KE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrittämisessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit
- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria
- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä ja teollisuudessa
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa
- osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

4. Metallit ja materiaalit (KE4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis-pelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit
- teknologia

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- reaktiotasapaino
- happo-emästatasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset
- kestävä kehitys

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Kemia pintaa syvemmältä (KE6), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää aiempaa syvällisemmin valtakunnallisten kurssien vaikeiksi koettuja aiheita
- osaa soveltaa kemian tietojaan uusiin asiayhteyksiin
- harjaantuu kokeellisessa työskentelyssä sekä sen tulosten arvioinnissa ja raportoinnissa

Keskeiset sisällöt

- aineen rakenne ja spektroskopia
- kemiallinen tasapaino
- kokeellinen työskentely
- tieteelliset ja popularisoidut artikkelit

7. Lukion keskeinen kemia (KE7), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää, kertaa ja saa lisää tietoa kemiasta
- valmistautuu ylioppilaskirjoitusten kemian kokeeseen
- tutustuu jatko-opintoihin, joissa tarvitaan kemian osaamista

Keskeiset sisällöt

- vastaaminen ylioppilaskirjoitustehtäviin
- kemian alan jatko-opintojen pääsisällöt ja hakeminen jatko-opintoihin
- kemiallisiin pääsykoetehtäviin vastaaminen
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

S7 Liikennekasvatus, soveltava kurssi (Fy, Ke, Ps, Te)

S52 Lääketieteellinen biokemia, soveltava kurssi (Bi, Ke)

S50 Fysiikan ja kemian työkurssi, soveltava kurssi (Fy, Ke)

S54 LUMA-kurssi, soveltava kurssi (Ma, Bi, Ge, Fy, Ke)

6.2.14 USKONTO

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämänkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Opiaineuksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Työtavat

- ryhmätyöt, alustukset, esitelmät, tutkielmat

- draamatyöskentely
- demonstraatiot
- opintoretket, vierailijat, median seuraaminen

6.2.14 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

Pakolliset kurssit

- UE1 Uskonnon luonne ja merkitys
- UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta
- UE3 Ihmisen elämä ja etiikka

Syventävät kurssit

- UE4 Uskontojen maailmat
- UE5 Mihin suomalainen uskoo?

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

- UE6 Syväskellus Aasian uskontojen maailmaan (syventävä, numeroarvostelu)
- UE7 Uskonnon kertauskurssi (syventävä, suoritusmerkintä)

Pakolliset kurssit

1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

Keskeiset sisällöt

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- perimmäiset kysymykset ja pyhyys
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- hyvinvointi ja turvallisuus: Raamattu hyvän elämän oppaana
- kestävä kehitys: Raamatun eettiset ohjeet
- viestintä ja mediaosaaminen: uskonto mediassa, uskonto kansanvalistajana
- teknologia: Raamattua luovasti (myös teknologian avulla)

2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.

Keskeiset sisällöt

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: kristityn identiteetti eri aikoina ja eri kirkoissa ja yhteisöissä
- viestintä ja mediaosaaminen: kirkko tiedottajana 2000-luvulla

3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teorial
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: ihmisoikeudet, vastuuntunto, kriittinen osallistuva yhteiskunnan jäsen
- hyvinvointi ja turvallisuus: kristillisen etiikan näkökulmat hyvästä elämästä
- kestävä kehitys: ihminen ja luonto
- teknologia: tekniikka ihmisen palvelijana
- viestintä ja mediaosaaminen: medianetiikka ja -moraali

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UE4)

Varhaiskantaiset uskonnot, juutalaisuus ja islam

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään erityisesti Lähi-idän uskontoja. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- kestävä kehitys: uskontojen näkökulma kestävään kehitykseen
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: ihmisenä eläminen ja toisten kohtaaminen eri kulttuureissa
- viestintä ja mediaosaaminen: eri uskonnot viestijöinä ja median kohteena

5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: osallistuminen ja vaikuttaminen vaaleissa
- hyvinvointi ja turvallisuus: uskonto turvallisuuden antajana
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: ihmisenä eri uskonnollisissa yhteisöissä Suomessa
- teknologia: suomalaisen yhteiskunnan kehittyminen agraarista yhteiskunnasta tekniikan taitajaksi
- viestintä ja mediaosaaminen: uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa mediassa, kriittinen analyysi, kirkko viestijänä keskiajalta lähtien

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Syväskellus Aasian uskontojen maailmaan (UE6), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan maailmanuskonnoista, erityisesti Aasian uskontojen maailmankuvasta, ihmiskäsityksestä, kultista ja riiteistä.
- tutustuu uusiin uskonnollisiin virtauksiin.
- hallitsee valmiudet vastata maailmanuskontoja koskeviin kysymyksiin yo-kokeessa.

Keskeiset sisällöt

- Kiinan ja Japanin uskonnot (buddhalaisuus, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus)
- Intian uskonnot (hindulaisuus, buddhalaisuus, jainalaisuus, sikhiläisyys)
- länsimaihin levinneet liikkeet (mm. transsendenttinen mietiskely, Hare Krishna)

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- kestävä kehitys: uskontojen näkökulma kestävään kehitykseen
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: ihmisenä eläminen ja toisten kohtaaminen eri kulttuureissa
- viestintä ja mediaosaaminen: eri uskonnot viestijöinä ja median kohteena

7. Uskonnon kertauskurssi (UE7), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää Raamatun ja muiden pyhien kirjojen välittämiä elämänohjeita.
- etsii vastauksia ajankohtaisiin uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin.
- ymmärtää syvemmin omien valintojensa ja elämänarvojen merkityksen.
- hallitsee valmiudet ylioppilaskokeita varten.

Keskeiset sisällöt

- suunnitellaan yhdessä abiturienttien kanssa tavoitteiden pohjalta.

ORTODOKSINEN USKONTO

Pakolliset kurssit

- UO1 Ortodoksinen maailma
- UO2 Uskonoppi ja etiikka
- UO3 Raamattutieto

Syventävät kurssit

- UO4 Uskontojen maailmat
- UO5 Ortodoksinen Suomi

Pakolliset kurssit

1. Ortodoksinen maailma (UO1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua.

Keskeiset sisällöt

- varhaiskirkko
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

2. Uskonoppi ja etiikka (UO2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

3. Raamattutieto (UO3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messias-odotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

Keskeiset sisällöt

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

Syventävät kurssit

4. Uskontojen maailmat (UO4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Keskeiset sisällöt

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

5. Ortodoksinen Suomi (UO5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä

- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne – ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämänkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämänkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämänkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista. Elämänkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilanne-tajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikyvyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

Opetuksen tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän kehityksen periaatteita.

Arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

Pakolliset kurssit

- ET1 Hyvä elämä
- ET2 Maailmankuva
- ET3 Yksilö ja yhteisö

Syventävät kurssit

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti

ET5 Maailman selittäminen katsomusperinteissä

Pakolliset kurssit

1. Hyvä elämä (ET1)

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämänkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- peruskäsitteet: elämänkatsomus, elämänkatsomustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntymä ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänkaaren aikana sekä eettiset valinnat eri elämänvaiheissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

2. Maailmankuva (ET2)

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Kurssilla perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

Keskeiset sisällöt

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitysten ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäiväinen arviointi

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet, ihmisoikeussopimukset ja niiden historia, ihmisoikeusrikoksia kuten holokausti
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

Syventävät kurssit

4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteetti valintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasismia, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisyys ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismi ja suvaitsevaisuuden historiaa

5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

Keskeiset sisällöt

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

ISLAM USKONTO

Islamin opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta opiskelijan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys ja suvaitsevaisuus.

Islamiin tutustutaan myös vantaalaisesta näkökulmasta, mahdollisuuksien mukaan vieraillaan paikallisessa moskeijassa sekä islamilaisella hautausmaalla.

Pakolliset kurssit

1. Islam, yhteiskunta ja kulttuuri (UI1)

Tavoitteet

Opiskelija

- perehtyy islamin kulttuuriperinteeseen: sen syntyyn, kehitykseen, leviämiseen sekä islamiin nykyaikana
- tuntee islamin pääsuunnat sekä niiden historiallisen ja kulttuurisen vaikutuksen
- ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttivat islamin suuntausten syntymiseen
- ymmärtää Jumalan palvelemisen ja rukouksen merkityksen sekä sen kuinka islam kattaa kaikki elämän osa-alueet
- hahmottaa islamin yleismaailmallisen luonteen
- tunnistaa islamin sisäisen monikulttuurisuuden tuntee islamin kehityksen suomalaisessa yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- islamin historia (luominen, profeetat, Muhammed, varhainen islam ja nykyaika)
- profeetta Muhammedin elämäkerta
- Mekan ja Medinan yhteiskunta Muhammedin aikana ja joitain Profeetan kumppaneita
- islamin ja muiden uskontojen vuoropuhelu
- muslimit enemmistönä ja vähemmistönä maailmassa
- islamin pääsuunnat ja leviäminen
- islam Lähi-idässä, Aasiassa ja Afrikassa
- islam nykyaikana

2. Islamin oppi ja etiikka (UI2)

TAVOITTEET

Opiskelija

- tuntee islamin opin perusteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ihmisen ajattelulle
- tiedostaa uskonnon merkityksen ihmisen tekemille eettisille valinnoille
- ymmärtää olevansa vastuussa omista valinnoistaan ja tekemistään ratkaisuksista
- perehtyy islamin käsitykseen ihmisten välisestä kanssakäymisestä
- saa tietoa eettisistä aiheista sekä elämän peruskysymyksistä
- ymmärtää Koraanin yhteyden etiikkaan ja elämän peruskysymyksiin
- osaa tehdä uskonnon pohjalta kysymyksenasetteluja, jotka liittyvät uskontoon, etiikkaan sekä elämän peruskysymyksiin
- tutustuu shari'a-lain luonteeseen

Keskeiset sisällöt

- islamin käsitys Jumalasta, ihmisestä ja maailmasta
 - elämän tarkoitus
 - uskon pilarit
 - islamin pilarit
 - islamin käsitys elämästä, kuolemasta, Tuomiopäivästä ja kuoleman jälkeisestä elämästä
 - islamin käsitys hyvästä ja pahasta
 - islamin mukaiset tavat ihmisten kanssakäymiselle
- velvollisuusikä (ikä, jolloin muslimi on vastuussa Jumalalle kaikista teoistaan)

3. Koraanitieto (UI3)

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee Koraanin synnyn ja rakenteen: ilmestyminen, kerääminen, leviäminen ja käännökset
- tietää miten Koraania käytetään islamin opetuksen mukaan
- ymmärtää Koraanin merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Koraanin käytön
- tunnistaa joitain Koraanin resitoimisen sääntöjä
- ymmärtää Koraanin merkityksen nykypäivän islamille

Keskeiset sisällöt

- Koraani Jumalan ilmoituksena (Al-Risala)
- Koraanin ilmoitusten välittäminen (Al-Wahi)
- Koraanin ilmoitusten tilannekohtaisuus (Asbaabu Al-Nuzuul)
- Koraani käsikirjoituksena ja valmiina painoksena
- Koraanin rakenne ja sisällön aihealueet
- Koraanin muoto, kieli ja tyyli
- Koraanin tekstin tulkinta (Tafsir Al-Qur'an)

- Koraanin lukeminen
- Koraanin resitoiminen
- hadithit Koraanin selittäjinä, hadith-tutkimus
- shari'a-lain asema Koraanin ja sunnan rinnalla

Mikäli syventäviä kursseja järjestetään, niissä noudatetaan valtakunnallisia syventävien kurssien perusteita.

KATOLINEN USKONTO

Katolisen uskonnonopetuksen tehtävä on antaa katoliselle opiskelijalle tiedollisia ja taidollisia aineksia katolisen kirkon rakenteen ja elämän ja katolisen elämäntavan hahmottamiseen ja ymmärtämiseen. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään uskontojen maailmaa ja merkitystä historian ja yhteiskunnan muovaajana.

Pakolliset kurssit

1. Katolinen maailma (UK1)

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen päälinjat sekä kirkon nykyisyyttä muovanneita tekijöitä
- ymmärtää katolisen kirkon muotoutumisen historiaa eri vaiheissa
- tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tuntee ekumeniaa, katolisen kirkon käymää oppikeskustelua muiden kristittyjen kanssa ja dialogia muiden uskontojen kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kirkon synty vanhalla ajalla

- juutalaisuus ja kristinusko
- kristinuskon kohtaa Rooman valtakunnan uskonnollisuuden
- kirkon kehitys ja leviäminen
- kirkkoisät

Kirkon kehitys keskiajalla

- leviäminen
- jakamattoman kirkon aika
- lännen yhtenäiskulttuurin aika
- keskiajan kirkolliskokouksia
- kirkollinen elämä Pohjoismaissa
- kirkkorakennustaidetta
- maallisen ja hengellisen vallan suhde

Reformaatio ja katolisen kirkon reformi

- myöhäiskeskiajan reformatorisia liikkeitä
- Lutherin toiminta ja evankelis-luterilaisen kirkon synty
- muita protestanttisia kirkkoja ja liikkeitä
- Tridentin kirkolliskokous
- reformaatio Pohjoismaissa

- 1500-luvun kirkollisia vaikuttajia

Katolisen kirkon kehitys uudella ajalla

- kirkon ja yhteiskunnan suhteiden kehitystä
- katolisen kirkon ja muiden kirkkojen suhteita
- kirkko ja ajan filosofisia ja luonnontieteellisiä kysymyksiä
- katolisen kirkon laajeneminen maailmankirkoksi
- Vatikaanin 1. kirkolliskokous ja opillinen kehitys
- 1900-luvun kirkollisia kysymyksiä
- katolinen kirkko Pohjoismaissa

Vatikaanin 2. kirkolliskokous ja sen jälkeinen kirkko

- paavi Johannes XXIII
- kirkolliskokouksen kokoonpano ja tehtävä
- istuntokaudet ja niiden asiakirjat
- paavi Paavali VI
- kirkollisen elämän kehitys kirkolliskokouksen jälkeen
- paavi Johannes Paavali II

2. Raamattu, traditio ja opetusvirka (UK2)

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja taustalla vaikuttanutta kulttuurihistoriaa
- tuntee Raamatun sisältöä
- hahmottaa Vanhan ja Uuden testamentin keskinäistä suhdetta
- tuntee tradition sisältöä ja suhteen Raamattuun
- ymmärtää, että Raamatun ja tradition autenttinen tulkinta on uskottu opetusviralle
- tuntee dogminmuodostusta
- tuntee liturgian kehityshistoriaa.

Keskeiset sisällöt

Vanhan ja Uuden testamentin pyhät kirjoitukset ja niiden käyttö liturgiassa

- Vanhan ja Uuden testamentin synty, rakenne ja kaanonit
- Raamatun käyttö

Pelastushistoria

- Jumalan ilmoitus itsestään Vanhassa testamentissa
- Jumalan ilmoitus Jeesuksessa Kristuksessa
- Pyhän Hengen toiminta

Kirkon apostolinen Traditio

- ylösnousemususko
- depositum fidei
- sakramenttien ja liturgian vietto

Jakamattoman kirkon kirkolliskokousten opillisia kysymyksiä

- pyhä Kolminaisuus
- Jeesus Kristus, ihmiseksi tullut Jumalan Poika
- Jumalan äiti
- Credo

Piispat opetusviran haltijoina

- apostolinen suksessio
- kirkon erehtymättömyys: paavi piispainkollegion päänä (ex cathedra) ja kaikki piispat paavin kanssa
- kirkolliset virat
- opetusviran tehtävät

Dogmien määrittely ja sisältö

- Pyhän Hengen ohjaus kirkossa
- dogmaattiset ja moraaliset totuudet välttämättömiä uskon kokonaisuudelle

3. Etiikka ja moraali (UK3)

Tavoitteet

Opiskelija

- tuntee katolista ihmiskäsitystä ja moraalin perusteita sekä ymmärtää, kuinka kirkko voi niiden pohjalta muodostaa eettisiä kannanottoja
- tuntee katolista opetusta seksuaalisuudesta ja seksuaalimoraalista
- tuntee katolista sosiaaliopetusta
- hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä eettistä näkemyksiä.

Keskeiset sisällöt

Katolinen ihmiskäsitys Raamatun ja kirkon opetuksen perustalta

- Raamatun ihmiskäsitys
- ihmisen kutsumus
- kirkon opetusta ihmisestä
- hyveet elämänvoimana

Kirkon eettisen ja moraalisen opetuksen muotoutuminen

- etiikan ja moraalin peruskäsitteistöä
- yleiset moraali-ohjeet uskon totuuksina
- kristityn velvollisuus kehittää omaatuntoaan

Ihmisen seksuaalisuus, kirkon seksuaaliopetus, avioliitto ja selibaatti

- seksuaalisuus ihmisen persoonaan kuuluvana
- rakkaus tahdon ja kiintymyksen asiana
- avioliiton ominaisuudet ja vastuullinen vanhemmuus
- puhtaus avioliitossa
- perhe Jumalan suunnitelmassa
- selibaatti elämänmuotona

Kirkon kannanottoja yhteiskunnan, oikeudenmukaisuuden ja rauhan kysymyksistä

- 1800-luvun yhteiskunnallinen muutos
- oikeudenmukaisuuden kysymyksiä 1900-luvun maailmassa
- paavien sosiaaliopetus
- kirkko rauhan rakentajana ja sovittelijana

Yhteiskunnallisia kannanottoja eettisiin kysymyksiin

- Suomessa käytävää sosiaaliseettistä keskustelua
- Suomessa käytävää seksuaalipoliittista keskustelua

Mikäli syventäviä kursseja järjestetään, niissä noudatetaan valtakunnallisia syventävien kurssien perusteita.

6.2.15 FILOSOFIA

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Filosofian opetus edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofissa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nyky-suuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

Työtavat

Työtapoina käytetään dokumenttien tarkastelua, keskustelua, yksilö- ja ryhmätöitä, vierailuja ja opettajajohtoista opiskelua.

Pakolliset kurssit

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

Syventävät kurssit

FI2 Filosofinen etiikka

FI3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

FI4 Yhteiskuntafilosofia

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

FI5 Suuret filosofit: Eurooppalaista aatehistoriaa (syventävä: numero)

Pakollinen kurssi

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja,
- ymmärtää, miten ja miksi filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja
- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa
- yksilön ja yhteiskunnan suhde, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet
- hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökymyksiä

Syventävät kurssit

2. Filosofinen etiikka (FI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

Keskeiset sisällöt

- moraali ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka
- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalin suhde oikeuteen ja uskontoon, järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet, sopimusteoriat, ympäristöetiikka, feministinen etiikka
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä

3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

Keskeiset sisällöt

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta,
- todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä
- argumentoinnin ja päättelyn perusteita

4. Yhteiskuntafilosofia (FI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeussopimuksia ja julistuksia
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat, dystopiat ja niiden toteuttaminen, kuten holokausti
- poliittinen filosofia: konservatistien, liberalismien ja sosialistien perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus
- ihmisoikeudet ja kansanmurhat

5. Suuret filosofit: Eurooppalaista aatehistoriaa (FI5), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa länsimaisen filosofian keskeiset kysymykset
- saa kokonaiskuvan länsimaisen filosofian klassikoiden ajatuksista
- syventää näkemystään aatehistoriaan liittyvistä ongelmista ja niiden ratkaisuyrityksistä
- ymmärtää filosofian sidonnaisuuden omaan aikaansa
- osaa keskustella filosofiaan liittyvistä kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

- länsimaisen filosofian painopisteet
- länsimaisen filosofian historia antiikista nykyaikaan: antiikki, keskiaika, renesanssi ja tieteellisen ajattelun syntyminen, valistus, teollistuminen ja nykyaika
- aatteiden merkitys arjelle

6.2.16 HISTORIA

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historian opetuksessa huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen pohdintaa korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyvä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden
- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Kurssien arvioinnissa käytetään erilaisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Työtavat

Kurssien työtapoina käytetään monipuolisesti yhteistoiminnallista oppimista, dokumentti- ja lähdetutkimusta, opettajajohtoista opiskelua, internetin verkkoympäristöjen hyödyntämistä sekä projektitöitä.

Pakolliset kurssit

- HI1 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri
- HI2 Eurooppalainen ihminen
- HI3 Kansainväliset suhteet
- HI4 Suomen historian käännekohtia

Syventävät kurssit

HI5 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

HI6 Kulttuurien kohtaaminen

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

HI7 Antiikin kulttuurihistoria (syventävä)

HI9 Historian kertauskurssi (syventävä)

HI10 Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria (syventävä)

HI11 Keskiajan kulttuurihistoria (syventävä)

Pakolliset kurssit

1. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen
- ymmärtää miten ihminen on käyttänyt luonnonvaroja historiassa ja mitä kestävä kehitys tarkoittaa
- tuntee tuotantotalouden kehityslinjat ja murroskaudet sekä vaikutukset elämäntapaan ja sukupuolten väliseen työnjakoon
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Keskeiset sisällöt

- ihmisen kehitysvaiheet
- keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa
- maanviljelyyn siirtyminen ja työnjako
- korkeakulttuurien synty jokilaaksoihin
- Kreikan talouselämä sekä vaihdanta- ja rahatalouden synty
- Rooma - miljoonakaupunki ja imperiumi
- orjuuden taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys sekä antiikin ajan tekniikka
- feodaaliyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki
- löytöretkien edellytykset ja seuraukset
- maailmantalouden syntyminen
- tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet
- muutokset sukupuolten työnjaossa
- yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset
- muutokset kaupunkirakenteessa
- raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen
- massatuotanto ja kulutusyhteiskunta
- sosialistinen suunnitelmatalous
- kolmannen maailman muotoutuminen
- kasvun rajat ja uudet haasteet

2. Eurooppalainen ihminen (HI2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön

- ymmärtää tieteen perinteen merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana
- osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjinä
- tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia
- tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa.

Keskeiset sisällöt

- demokratian synty
- antiikin kulttuuri
- keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri
- uskonnon merkitys kulttuurissa
- renessanssi ja tiedon vallankumous
- uskonpuhdistus
- barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä
- luonnontieteellisen maailmankuvan synty
- valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen
- Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö
- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata
- kulttuurin pirstoutuminen
- populaarikulttuuri massaviihdeksi

3. Kansainväliset suhteet (HI3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa
- ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälisen politiikan peruskäsitteet
- imperialismin teoria ja käytännöt
- ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan
- eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi
- ihmisoikeudet, joukkotuhonta, holokausti ja muut kansanvainot
- toinen maailmansota seurausilmiöineen
- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja sen merkitys sekä muut keskeiset ihmisoikeussopimukset
- kylmän sodan teoriat: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinaapaisen maailmanjohtajina
- kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat
- kylmän sodan kriisien luonne
- Saksa kylmän sodan näyttämönä
- Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa
- Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinapaisuuden purkautuminen
- kansainväliset rauhanpyrkimykset
- kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa
- uudet kansainväliset rakenteet

4. Suomen historian käännekohtia (HI4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.

Keskeiset sisällöt

- Suomen liittäminen Venäjään
- autonomian synty
- aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat
- elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen
- sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty
- sortokaudet ja kansanvallan synty
- Suomen itsenäistyminen
- sisällissota
- hallitusmuoto
- oikeistoradikalismien nousu
- elintason nousu
- kulttuurista kulutustavaraa
- sodat ja jälleenrakentaminen
- ulkopolitiikan muutos
- rakennemuutos
- 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos
- kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti
- suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää

Syventävät kurssit

5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä
- oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

Keskeiset sisällöt

- esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaisten alkuperästä
- asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet
- Suomi idän ja lännen välimaastossa
- sääty-yhteiskunnan synty
- asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset
- uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen
- suurvaltakauden vaikutukset Suomessa
- talous, väestö, koulutus

- kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys
- kustavilaiset uudistukset
- kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa
- ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnon-olosuhteiden keskinäisen riippuvuuden
- tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa
- oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa
- osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Afrikka
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Intia
- islamin maailma
- Japani
- Kiina
- Korea
- Latalainen Amerikka
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

7. Antiikin kulttuurihistoria (HI7), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Euroopan kulttuurin juurien olevan antiikin Kreikassa
- tunnistaa antiikin Kreikan ja Rooman kulttuurivaikutukset nykyisessä yhdentyvässä Euroopassa

Keskeiset sisällöt

- Kreikan ja Rooman jumaltarustot
- kreikkalaisten ajatusmaailma ja kulttuuri
- kreikan kielen perusanastoa
- roomalaisten nousu maailmanvallaksi
- latinan kielen perusanastoa ja latalaisia lausahduksia
- antiikin merkitys myöhemmälle historialle tieteissä, taiteissa, viihteessä ja tavoissa

8. Maailma nyt (HI8), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa sotien ja konfliktien historialliset ja yhteiskunnalliset taustat
- ymmärtää tarkastella sotien välttämisen ja rauhaan pyrkimisen mahdollisuutta
- oppii tarkastelemaan Suomen turvallisuuspoliittista tilannetta suhteessa muunmaailman tapahtumiin

Keskeiset sisällöt

- sotien syyt ja olosuhteet
- taktikat, strategit ja sotilasopit
- sotien ja konfliktien ratkaisut ja ennakoitavuus
- sotien tuhot ja muut seuraukset
- sota tavallisen ihmisen näkökulmasta (voittajat, voitettut, uhrat)
- rauhanpyrkimykset eri aikoina, antiikista YK:hon
- ajankohtaiset konfliktit
- Suomen turvallisuuspolitiikka

9. Historian kertauskurssi (HI9), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää jo aikaisemmissa historian kursseissa omaksumiansa tietoja
- perehtyy Euroopan eri aikakausiin ja osaa tunnistaa niiden erikoispiirteet
- oppii ymmärtämään lähdetutkimuksen merkityksen

Keskeiset sisällöt

- antiikin aika
- keskiaika
- renessanssi
- itsevaltiuden aika
- valistus
- teollistuminen
- 1900-luku: demokratia, kansallissosialismi ja kommunismi
- 2000-luku: globalisaatio

10. Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria (HI10), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa Egyptin kulttuurin monipuolista kehitystä pitkällä ajanjaksolla
- ymmärtää Egyptin merkityksen länsimaisen historian taustatekijänä
- tunnistaa egyptin kielen perusmerkit ja tunnistaa egyptiläisen kirjallisuuden klassikoita
- osaa eritellä Egyptin arkkitehtuurin päälinjaukset

Keskeiset sisällöt

- egyptin kieli ja historiallinen lähdeaineisto
- Egyptin historian pääkaudet
- Egyptin suhde muihin kulttuureihin
- Egyptin uskonnon monivivahteisuus
- Egyptin tiede ja taide
- Egyptin varhaishistorian vaikutus länsimaihin

11. Keskiajan kulttuurihistoria (HI11), syventävä kurssi (arvionti: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää keskiajan olevan perusta eurooppalaiselle nykykultturille
- tunnistaa keskiajan keskeiset tapahtumat ja kulttuurivirtaukset

Keskeiset sisällöt

- varhaiskeskiaika ja Kaarle Suuri
- Sydänkeskiajan kaupungit ja kaupankäynti
- katolisen kirkon rooli yhteiskunnan muovaajana
- myöhäiskeskiajan renessanssi ja humanismi

6.2.17 YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Valtaa, taloutta, yhteiskunnan rakennetta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntakäsityksen rakentamiseen.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Työtavat

Kurssin työtapoina käytetään tutustumista lähiseudun yritystoimintaan, toiminnallisia opintokäyntejä, vierailijoiden luentoja, yrityssuunnitelman laadintaa oman ideoinnin pohjalta, yrityssuunnitelmien raportointia ja palautteen saamista sekä opettajajohtoista opiskelua

Pakolliset kurssit

YH1 Yhteiskuntatieto

YH2 Taloustieto

Syventävät kurssit

YH3 Kansalaisen lakitieto

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

YH6 Kertauskurssi (syventävä kurssi)

YH7 Taloustiedon jatkokurssi (syventävä kurssi)

Pakolliset kurssit

1. Yhteiskuntatieto (YH1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet
- omaksuu tasapainoisen ja analyyttisen näkökulman yhteiskuntaan
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

Keskeiset sisällöt

- Suomen väestörakenne
- hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion mahdollisuudet ja ajankohtaiset ongelmat
- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät
- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen
- vaikuttamisen haasteet
- perusoikeudet
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat
- sosiaalipolitiikan tarkoitus, tehtävä ja muodot
- joukkotiedotusvälineiden tehtävät

2. Taloustieto (YH2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta
- tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

Keskeiset sisällöt

- alkutuotanto
- teknologia ja teollistuminen
- palveluyhteiskunta
- tietotyö
- talouden peruskäsitteet
- kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina
- kilpailu ja sen muodot
- yritystoiminta ja kuluttaja
- taloudellinen kasvu
- keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina
- markkinoiden vapautuminen
- rahoitusmarkkinoiden rakenne
- rahapolitiikka ja korko
- verotus ja finanssipolitiikka
- politiikka ja markkinavoimat
- tulopolitiikka
- kansainvälistyvä talous ja Suomi
- globalisaation vaikutuksia
- Suomen talouden tulevaisuudennäkymät
(uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat)

Syventävät kurssit

3. Kansalaisen lakitieto (YH3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista
- oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
- kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- Suomen oikeushistoria
- oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä
- peruskäsitteet
- oikeudellisen tiedon hankkiminen
- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin
- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta
- oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena
- tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia
- osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

Keskeiset sisällöt

- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus
- Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
- erilaiset jäsenet
- nuorten opiskelu ja työnteke EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta
- EU:n laajeneminen
- yhteinen turvallisuuspolitiikka
- EU ja globaalit järjestelmät

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Kertauskurssi (YH6), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää jo aikaisemmin yhteiskuntaopin kursseissa omaksumiaan tietoja
- perehtyy yhteiskunnan, talouselämän ja oikeusjärjestelmän erityispiirteisiin
- oppii ymmärtämään tilastojen tulkinnan merkityksen

Keskeiset sisällöt

- suomalaisen yhteiskunnan rakenne ja poliittinen järjestelmä
- Suomen talouselämä kansainvälisen talouden osana
- kansalainen ja Euroopan unioni
- Suomen oikeusjärjestelmä

7. Taloustiedon jatkokurssi (YH7), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa ja syventää osaamistaan kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu sähköisiin ja digitaalisiin oppimisympäristöihin
- oppii käyttämään verkkopohjaisia tilastoja ja tekemään niitä itse
- oppii etsimään monipuolisesti taloustieteellistä tietoa ja soveltamaan sitä

Keskeiset sisällöt

- talouskasvu, luonnonvarat ja vastuullinen yritystoiminta
- suomalaisyritykset globaalissa talousjärjestelmässä
- start-up -yrittäjyys

- sijoittaminen rahoitusmarkkinoilla
- taloudelliset teoriat ja termit
- nuoren henkilökohtainen rahankäyttö
- virtuaali- ja verkkotalous
- tulevaisuuden elinkeinot ja ammatit

6.2.18 PSYKOLOGIA

Psykologian opiskeleminen antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi oma-kohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itse-tuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää hänen omaa kriittistä ajatteluaan. Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, fyysisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta. Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, fyysisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankinta-keinoja sekä tuntee psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten - kuten teknologisen kehityksen - tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden korkeatasoiseen ymmärtävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

Pakollinen kurssi

PS1 Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

Syventävät kurssit

PS2 Ihmisen psyykkinen kehitys

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

PS6 Ihminen ja hänen yhteisönsä (syventävä, arviointi: numero)

PS7 Psykologian kertauskurssi (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)

PS8 Psykologia työelämässä (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)

S7 Liikennekasvatus (soveltava), Ps, Fy, Ke, Te

S14 Media - Elävien kuvien viestit (soveltava) Äi, Ps, Ku

Pakollinen kurssi

1. Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tuntee psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emotio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

Keskeiset sisällöt

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, fyysisiä ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: sosiaalinen vaikuttaminen
- kestävä kehitys: sosiaalisissa verkostoissa eläminen
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: ihminen osana yhteisöänsä
- viestintä- ja mediaosaaminen: mediapsykologia, kommunikaatiotaidot
- teknologia: psykologisen tutkimuksen tekeminen

Syventävät kurssit

2. Ihmisen psyykkinen kehitys (PS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, fyysisiä ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- hyvinvointi ja turvallisuus: perusturvallisuuden kehitys elämän aikana
- kestävä kehitys: ehjä identiteetti elämän perustana
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: suomalainen identiteetti
- viestintä- ja mediaosaaminen: median vaikutus eri ikäkausina, kriittisyyteen kasvaminen

3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni
- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

Aihekokonaisuuksista painottuvat teknologia: aivotutkimus

4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatio- ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden

- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoria ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- hyvinvointi ja turvallisuus: kokonaisvaltainen ihminen
- kestävä kehitys: terveelliset elämäntavat
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: luova ajattelu

5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- hyvinvointi ja turvallisuus: mielenterveys
- viestintä- ja mediaosaaminen: median positiiviset ja negatiiviset vaikutukset mielenterveyteen

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Ihminen ja hänen yhteisönsä (PS6), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisön merkityksen yksilön elämässä
- oppii tuntemaan peruslainalaisuuksia ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta
- tunnistaa ihmisten keskinäisen kommunikoinnin vaikeimpia ristiriitavaikuttimia
- ymmärtää asenteiden takana olevia tekijöitä tunnistuen myös omia asenteellisia yleistyksiään ja erilaisuuden hyväksymistä vaikeuttavia tekijöitä

Keskeiset sisällöt

- yksilö yhteisön jäsenenä
- sosiaalinen järjestäytyminen, sidonnaisuus ja motiivit
- valtarakenteet ja niiden vaikutukset
- normit
- asenteet, synty ja muuttaminen
- viestintä sosiaalisen vuorovaikutuksen välineenä
- sosiaaliset paineet
- erilaisuuden kohtaaminen

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: asenteet, sosiaalistuminen
- kestävä kehitys: asenteet
- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: roolit, johtajuus, kommunikaatio, asenteet
- viestintä- ja mediaosaaminen: kommunikaatiotaidot

7. Psykologian kertauskurssi (PS7), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii psykologisessa tutkimuksessa käytettäviä tutkimusmenetelmiä.
- oppii analysoimaan ja tarkastelemaan kriittisesti tutkimustyötä.
- syventää psykologian tietämystään tutkimusten avulla.
- saa valmiuksia ylioppilaskokeita varten.

Keskeiset sisällöt

- psykologiset tutkimusmenetelmät
- tunnetuimpien tutkimusten analysoiminen ja tulosten tulkitseminen
- keskeisten psykologian teorioiden syventäminen
- sisällöt muodostuvat kunkin ryhmän tarpeiden mukaisesti
- valmiuksia vastata yo-kirjoituksissa
- psykologian ajankohtaiset ilmiöt

8. Psykologia työelämässä (PS8), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija mm.

- tietää, miten psykologista tietoa hyödynnetään laajasti yhteiskunnan eri alueilla.
- tietää, millä aloilla psykologiaa sovelletaan työelämässä

Kurssin työtavat

- painotus toiminnallisessa ja tutkivassa oppimisessä, joka tapahtuu pääosin koulun

- ulkopuolella (mm. vierailut, vierailijat, internet, kirjasto)
- opiskelijat tekevät kurssista portfolion, jossa pohtivat omakohtaisesti oppimaansa

Mahdolliset vierailukohteet ja vierailijat

- 1 Hypnoosi (asiantuntijavierailija koululla)
- 2 Poliisi psykologin palveluksessa (vierailu Otaniemi poliisioppilaitos)
- 3 SOS-lapsikylä (Tapiola)
- 4 Nukkuminen ja unihäiriöt (esim. Helsingin uniklinikka)
- 5 Päiväkoti
- 6 Vanhainkoti, palvelutalo
- 7 Aivotutkimus (Otaniemen kylmälaboratorio)
- 8 Keinoistit robotiikka (Laskennallisen tekniikan laitos Otaniemi)
- 9 Mielenterveys & psykoterapia (asiantuntija)
- 10 Havainnot ja tarkkaavaisuus (Heureka)
- 11 Psykologi tutkijana (Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteiden laitos)
- 12 Kehityshäiriöt (Harjaantumis- ja autismiopetus, Myyrmäki)
- 13 Ammatinvalintapsykologi

S7 Liikennekasvatus, soveltava kurssi (Ps, Fy, Ke, Te)

S14 Media - Elävien kuvien viesti, soveltava kurssi (Äi, Ps)

6.2.19 MUSIIKKI

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Musiikin tuottaminen – laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä – ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikin tulee tukea ja luoda koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä sekä oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen

- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan
- syventää tietojaan musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta
- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä, oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ja toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- oppii ymmärtämään musiikin ja äänen merkitystä mediassa
- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikinopiskelulle tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden muusikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Pakolliset kurssit

MU1 Musiikki ja minä
MU2 Moniääninen Suomi

Syventävät kurssit

MU3 Ovet auki musiikille
MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa
MU5 Musiikkiprojekti

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

MU6 Musiikin lukiodiplomi (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
MU71-76 Kuoro/bändi (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
MU8 Kitaransoiton alkeet (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
MU9 Bändikurssi (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä, haluttaessa numeroarvosana)
MU10 Musiikkia abeille (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
MU11 Musiikin esiintymiset (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
MU12 Yhtyelaulu (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
S9 Ääni ja kuva (soveltava) Mu, Ku
S60 Taidepaukku (soveltava), Mu, Ku

Pakolliset kurssit

1. Musiikki ja minä (MU1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taide- ja perinnemusiikkia.

Syventävät kurssit

3. Ovet auki musiikille (MU3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointi ja tiedonhankintataitojaan.

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taide- muodoissa ja mediassa. Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja Internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

5. Musiikkiprojekti (MU5)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Musiikin lukiodiplomi (MU6), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Musiikin lukiodiplomi on opiskelijan näytetyö koko lukioaikaisesta musiikinopiskelusta. Diplomin suorittaminen edellyttää sitoutumista musiikin opiskeluun lukion ajaksi antaen tilaa opiskelijan omalle musiikilliselle suuntautumiselle. Kurssin aikana kootaan näytesalkku, joka sisältää opiskelijan musiikillisen elämäkerran ja näytteitä lukioaikaisista musiikkiopinnoista. Opiskelija myös arvioi kehitystään muusikkona. Musiikin lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on vähintään neljän musiikin lukiokurssin suorittaminen.

Musiikin lukiodiplomi arvioidaan asteikolla 1-5.

7. Kuoro (MU71-76), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kuoro/bändi harjoittelee kerran viikossa valmistaen musiikkiesityksiä koulun juhliin ja konsertteihin. Kursilla harjoitellaan moniäänistä lauluohjelmistoa, joka painottuu bändisäestykselliseen musiikkiin. Laulajille ei ole pääsykokeita, mutta soittajat valitaan koesoiton tai muun näytön perusteella. Kurssin suoritus merkitään vuosittain MU71,72,73,74,75 ja 76-kurssiksi.

8. Kitaransoiton alkeet (MU8), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssin tavoitteena on oppia säestämään sointumerkeistä sekä soittamaan helpohkoja melodioita tabulatuureista. Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa kurssilla soitettavaan ohjelmistoon.

9. Bändikurssi (MU9), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä, haluttaessa numeroarvosana)

Tavoitteena on, että opiskelija kehittää omaa ilmaisuaan soittamisen ja/tai laulamisen kautta. Kurssi tarjoaa pienimuotoisille kokoonpanoille (bändi tai lauluyhtye) mahdollisuuden oman ohjelmiston harjoittamiseen ja kehittämiseen. Kukin kokoonpano valmistaa 2-4 kappaletta käsittävän ohjelmiston, joka ryhmän itselleen asettaman tavoitteen mukaan joko nauhoitetaan tai esitetään koulun tilaisuudessa tai konsertissa.

10. Musiikkia abeille (MU10), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssilla rentoudutaan musiikin parissa. Musisoidaan laulamalla ja soittamalla, kuunnellaan musiikkia ja haetaan virkistystä lukuaineiden keskelle. Kurssilla myös valmistetaan musiikkia abivuoden tapahtumiin, kuten yömessuun ja penkkareihin.

11. Musiikin esiintymiset (MU11), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Aktiivisuus palkitaan musiikin opiskelussa. Osallistumalla neljään esiintymiseen koulun juhlissa, saa kurssimerkinnän (0,5 tai 1 kurssia). Esiintymiset voi jakaa koko lukioajalle. Esiintymisiin ei lasketa muilla kursseilla valmisteltuja musiikkiesityksiä, vaan kurssimerkintään vaaditaan omatoimisesti harjoiteltuja kappaleita.

12. Yhtyelaulu (MU12), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Kurssi on tarkoitettu Summuksen laulajille ja/tai muille laulajille, joilla on aikaisempaa stemmalaulukokemusta. Kurssin opiskelijat jakautuvat lauluyhtyeisiin, jotka harjoittelevat omaa ohjelmistoa ja kaikille yhtyeille omaa ohjelmistoa. Yhtyeillä on mahdollisuus esiintyä koulun tilaisuuksissa ja koulun ulkopuolella. Lauluyhtyeiden harjoitukset sovitaan erillisen aikataulun mukaaan ja kurssin suorittaminen edellyttää myös itsestä työsken- telyä.

6.2.20 KUVATAIDE

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteet ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille.

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekstit.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa.

Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Työtavat

Kokeellista ja temaattista työskentelyä yksin ja ryhmässä. Kuvallisen, visuaalisen ilmaisun lisäksi harjaannutaan myös sanalliseen prosessin tarkkailuun, kuvailuun ja itsearviointiin sekä yhdessä suunnitteluun ja arviointiin. Opiskeluun kuuluu luokan ulkopuolista toimintaa, vierailuja, taidemuseo- ja -näyttelykäyntejä sekä ulkopuolisia asiantuntijoita ja yhteistyökumppaneita.

Pakolliset kurssit

KU1 Minä, kuva ja kulttuuri
KU2 Ympäristö, paikka ja tila

Syventävät kurssit

KU3 Media ja kuvien viestit
KU4 Taiteen kuvista omiin kuviin
KU5 Nykyaikaisen taiteen työpaja

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

KU6 Kuvataiteen lukiodiplomikurssi (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
KU7 Piirtäminen ja graafiset menetelmät (syventävä, arviointi: numero)
KU8 Kuvia maalaamaan (syventävä, arviointi: numero)
KU9 Keramiikka, kuvanveisto ja kolmiulotteinen rakentaminen (syventävä, arviointi: numero)
KU10 Valokuva (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)
KU11 Elokuva (syventävä, arviointi: suoritusmerkintä)
KU12 Kuvataideprojekti (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
KU13 Lavastuksen ja teatteripuvustuksen työpaja (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
KU14 Tekstiilityöpaja (soveltava, arviointi: suoritusmerkintä)
S9 Ääni ja kuva (soveltava kurssi) Ku, Mu
S12 Lehtityö - toimitus ja taitto (soveltava kurssi) Äi, Ku
S14 Media - Elävien kuvien viestit (soveltava kurssi), Äi, Ps, Ku
S15 Mediadiplomi (soveltava kurssi), Äi, Ku, Yh
S19 Taide- ja ympäristö (soveltava kurssi), eri oppiaineet
S60 Taidepaukku (soveltava kurssi), Ku, Mu

Pakolliset kurssit

1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia

- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet
- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin, analysointitapoihin, kuten formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen

2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

Keskeiset sisällöt

- tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävä kehityksen ja talouselämän sekä teknologian näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

Syventävät kurssit

3. Media ja kuvien viestit (KU3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen

- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Keskeiset sisällöt

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisuus
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

Keskeiset sisällöt

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

5. Nykytaiteen työpaja (KU5)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset
- nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit
- taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella
- oman produktion toteuttaminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

6. Kuvataiteen lukiodiplomikurssi (KU6), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteena on

- pitkäkestoisen ja itsenäisesti toteutetun työprosessin hallitseminen ja loppuunsaattaminen valvotuissa ja valtakunnallisesti määritellyissä olosuhteissa
- suorituksen edellytyksenä on vähintään neljä suoritettua kuvataiteen kurssia

Sisällöt

- Kurssilla suoritetaan kuvataiteen lukiodiplomi valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti

7. Piirtäminen ja graafiset menetelmät (KU7), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

- perehtyä painetun ja monistetun kuvan historiaan ja menetelmiin 1400-luvulta nykypäivään
- oppia näkemään painetun ja monistetun kuvan lisääntyvä merkitys taiteessa, viestinnässä ja viihteessä
- oppia ilmaisemaan omia mielipiteitä ja ideoita piirtäen ja erilaisin graafisin menetelmin

Sisällöt

Kurssilla perehdytään sekä taidekuvien graafisiin painomenetelmiin että arkisten kuvien monistamiskeinoihin ja käyttöön erilaisissa tarkoituksissa ja medioissa.

8. Kuvia maalaamaan (KU8), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteena on

- oppia ilmaisemaan omia ajatuksia ja sisällöllistä sanomaa suhteessa valittuihin maalaustekniikoihin ja visuaalisiin keinoihin
- oppia tuntemaan perinteisiä ja nykytaiteen käyttämiä maalaustaiteen menetelmiä
- oppia kehittämään omaa persoonallista kuvakieltään ja ilmaisutapaansa

Sisällöt

Kurssilla tutustutaan maalaustaiteen yleisiin menetelmiin, materiaaleihin ja työtapoihin. Valittu teema tai sisällöllinen lähestymistapa lähtökohtana perehdytään muutama erilaiseen menetelmään, niiden tekniikoihin, materiaaleihin ja visuaalisiin mahdollisuuksiin.

9. Keramiikka, kuvanveisto ja kolmiulotteinen rakentaminen (KU9),

syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteena on

- oppia kuvanveiston ja kolmiulotteisen taiteen olemusta, materiaaleja ja historiaa
- tutustua keramiikan menetelmiin ja mahdollisuuksiin sekä käsityön ja teknologian suhteeseen ja merkityksiin
- oppia ilmaisemaan ajatuksia kolmiulotteisesti ja hallitsemaan muodon ja materiaalin suhdetta

Sisällöt

Kurssilla keskitytään kolmiulotteiseen kuvalliseen muotoiluun ja rakentamiseen. Sisällölliset lähtökohdat ja valitut teemat määräävät työskentelymateriaalit savesta kipsiin, erilaisiin massoihin, metalliverkkoihin ja muihin rakentelumateriaaleihin.

10. Valokuva (KU10), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteena on

- oppia perustiedot ja –taidot analogisen ja digitaalisen valokuvauksen tekniikasta ja ilmaisukeinoista
- oppia hahmottamaan valokuvan sisällölliset ja rakenteelliset yhteydet

Sisällöt

Tutustutaan valokuvan historiaan, analogisen ja digitaalisen kuvauksen tekniikkaan ja ilmaisukeinoihin. Valitaan oma tekniikka ja toteutustapa, mustavalkokuvaus ja pimiökehitys tai digitaalinen kuvankäsittely sovitun teeman toteuttamiseksi.

11. Elokuva (KU11), syventävä kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Tavoitteena on

- oppia perustiedot ja –taidot elokuvakerronnasta, käsitteistöstä, lajityypeistä, käsikirjoituksesta, kuvauksesta ja editoinnista
- oppia analysoimaan ja ilmaisemaan näkemänsä videon muodossa

Sisällöt

Katsotaan ja analysoidaan elokuvia. Ryhmissä käsikirjoitetaan, kuvataan ja editoidaan video. Kiinnitetään huomiota sisällön lisäksi videon rakenteellisiin seikkoihin, ääniin, kuvakulmiin ja –kokoihin, siirtymiin jne.

12. Kuvataideprojekti (KU12), soveltava kurssi (arviointi: suoritusmerkintä)

Sisällöt

Kurssi käsittää monimuotoisen taidealan projektin omista kiinnostuksen kohteista lähtöisin. Tavoitteet ja opetussisällöt sovitaan yhdessä opettajan kanssa.

13. Lavastuksen ja teatteripuvustuksen työpaja (KU13), soveltava kurssi, suor.merk.

Tavoitteena on

- oppia tuntemaan lavastustaiteen perusteita ja erilaisia ilmaisukeinoja materiaaleista visuaalisiin tehokeinoihin
- oppia yhteissuunnittelua ja yhteistyötä erilaisten toimijoiden kesken
- oppia tuntemaan teatteri- ja roolipukujen materiaaleja ja yksinkertaisia tekotapoja
- oppia tuntemaan teatteripuvustuksen merkitys esityksen visuaaliselle ilmeelle

Sisällöt

Työpajassa tehdään kunkin vuoden teatteriesitykseen lavasteet ja puvustus. Kurssi toteutetaan yhdessä sovittavina päivinä.

14. Tekstiilityöpaja (KU14), soveltava kurssi, suoritusmerkintä

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan tekstiilin mahdollisuuksia suomalaisen tekstiiliteollisuuden, taide-teollisuuden, käsityöperinteen sekä kuvataiteen osana.
- oppii laajentamaan ilmaisumahdollisuuksiaan tekstiilin kautta.
- oppii kestävän kehityksen periaatteita osana uusiokäyttöä.

Sisällöt

Kurssilla tutustutaan kankaan värjäys-, paino- sekä maalaustekniikoihin, huovutuksen periaatteisiin, kankaan ja muun materiaalin uusiokäyttöön sekä kokeilevaan tekstiilitaiteeseen.

S9 Ääni ja kuva, soveltava kurssi (Ku, Mu)

S12 Lehtityö - toimitus ja taitto, soveltava kurssi (Äi, Ku)

S14 Media - Elävien kuvien viestit, soveltava kurssi (Äi, Ps, Ku)

S15 Mediadiplomi, soveltava kurssi (Äi, Ku, Yh)

S19 Taide ja ympäristö, soveltava kurssi (eri oppiaineet)

S60 Taidepaukku, soveltava kurssi (Ku, Mu)

6.2.21 LIIKUNTA

Liikunnanopetuksen tehtävänä on tukea nuoren kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä kohti terveellistä ja aktiivista elämäntapaa. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään liikunnan merkitys hänen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen ja jaksamiselleen myös koulutyössä. Monipuolisella ja yksilön aikaisemmat kokemukset huomioon ottavalla liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikunta on toiminnallinen ja elämyksellinen oppiaine. Fyysis-motoristen ominaisuuksien kehittymisen lisäksi opiskelijalla on mahdollisuus yhteenkuuluvaisuuden tunteen kokemiseen ja sosiaalisten taitojen vahvistamiseen.

Eriyistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon suomalaisen liikuntakulttuurin perinteen lisäksi monikulttuurisen oppilaskokemuksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojään eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä vapautuneesti ja vastuullisesti sekä itsenäisessä että ryhmätyöskentelyssä
- saa iloa ja virkistystä liikuntatuntien toiminnasta.

Arviointi ja työtavat

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan näyttöön. Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Liikunnan lukiodiplomikurssista opiskelija saa myös erillisen lukiodiplomitodistuksen.

Opetuksessa käytettäviä työtapoja ovat yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetus. Opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon vuodenaikojen vaihtelu, paikalliset olosuhteet ja turvallisuusnäkökohdat.

Pakolliset kurssit

- LI1 Taitoa ja kuntoa
- LI2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen

Syventävät kurssit

- LI6 Kuntosalistartti (its.)
- LI7 Mailapelit
- LI9 Uinti (its.)
- LI10 Uudet ja oudot
- LI11 Rentoudu ja nauti
- LI12 Golf tutuksi
- LI15 Aerobic
- LI16 Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi (its.)
- LI18 Pallo haltuun
- LI19 Pallo hallussa

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

- LI17 Liikunnan lukiodiplomikurssi (soveltava)
- LI22 Jalkapallovalmennus – yhteistyökurssi (soveltava)
- LI23 Jääkiekkovalmennus – yhteistyökurssi (soveltava)
- LI24 Salibandyvalmennus – yhteistyökurssi (soveltava)
- LI25 Muodostelmaluistelu - yhteistyökurssi (soveltava)

Kurssien suoritusjärjestys ja –tapa

Valtakunnalliset pakolliset kaksi kurssia, taitoa ja kuntoa (LI1) ja liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2) ovat kurssitarjottimessa 1,0 kurssin laajuisina osioina. Kurssitarjottimen 0,5 –kurssin laajuiset osiot ovat valtakunnallisia syventäviä kursseja: kuntosalistartti (LI6), mailapelit (LI7), uinti (LI9), uudet ja oudot (LI10), rentoudu ja nauti (LI11), golf tutuksi (LI12), aerobic (LI15), kuntosaliharjoittelun jatkokurssi (LI16), pallo haltuun (LI18), pallo hallussa (LI19).

Jokaisen opiskelijan on suoritettava osiot LI1 ja LI2, jotka suoritetaan eri lukuvuosina.

Pakolliset kurssit

LI1 Taitoa ja kuntoa, laajuus 1,0

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

Kurssin sisällöt: fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi, lihashuolto ja rentoutus, sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu ja tanssi, talviliikunta, uinti ja vesipelastus, yleisurheilu, suunnistus ja luontoliikunta

LI 2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen, laajuus 1,0

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja -tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyy sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Kurssin sisällöt

fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus, sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu eri muodoissaan, tanssi eri muodoissaan, talviliikunta, kuntouinti ja vesiliikunta, luontoliikunta, jokin uusi liikuntalaji

Syventävät kurssit

LI4 Yhdessä liikkuen, laajuus 1,0

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit tai jokin muu yhdessä toteutettava liikunta.

LI6 Kuntosalistartti (its.), laajuus 0,5

Opiskelija tietää tärkeimmät lihasryhmät ja niiden tehtävät. Hän oppii kuntosaliohjelmien laatimisen perusteet ja osaa eri suoritustekniikat. Hän pystyy arvioimaan harjoittelunsa edistymistä.

LI7 Mailapelit, laajuus 0,5

Opiskelija oppii uusia taitoja tai harjoittaa taitojaan edelleen yleisimmissä mailapeleissä.

LI9 Uinti (its.), laajuus 0,5

Opiskelija kehittyy uintitekniikoissaan ja oppii ohjelmoimaan harjoitteluaan.

LI10 Uudet ja oudot, laajuus 0,5

Opiskelija tutustuu aikaisemmin vähän tuntemiinsa liikuntamuotoihin. Samalla hän tutustuu lähiympäristönsään oleviin eri liikuntamahdollisuuksiin.

LI11 Rentoudu ja nauti, laajuus 0,5

Opiskelija oppii erilaisten venytys- ja rentousharjoitusten avulla rentoutumaan niin fyysisesti kuin psyykkisestikin. Opiskelijalla on mahdollisuus vapautua ja kehittyä itseilmaisussaan rentoutus- ja improvisaatioharjoitusten avulla.

LI12 Golf, laajuus 0,5

Opiskelija harjoittaa golfin lajitaitoja ja tutustuu lajin ominaisuuksiin.

LI15 Aerobic, laajuus 0,5

Liikuntasuoritusten fyysisten vaikutusten lisäksi opiskelija oppii tuntemaan erilaisia ryhmäliikunnan aerobisten harjoitusten tehoa ja vaikutusta.

LI16 Kuntosaliharjoittelun jatkokurssi (its.), laajuus 0,5

Opiskelija syventää perusosaamistaan ja oppii uusia kuntosaliharjoittelun harjoitusmenetelmiä.

LI18 Palo haltuun, laajuus 0,5

Opiskelija harjaantuu joukkuepallopeleissä. Opiskelija ottaa vastuuta oman oppimisensa lisäksi myös koko ryhmän työskentelyn tehokkuudesta ja turvallisuudesta.

LI18 Palo hallussa, laajuus 0,5

Opiskelija kehittyy edelleen joukkuepallopeleissä. Opiskelijalla on mahdollisuus myös osallistua koulun edustamiseen oppilasurheilun palloilulajeissa.

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

LI17 Liikunnan lukiodiplomi, soveltava kurssi, laajuus 1,0

Opiskelija osoittaa liikunnan lukiodiplomin avulla liikunnallista erityisosaamistaan ja harrastuneisuuttaan. Arvioinnin kohteina ovat myös opiskelijan liikuntatiedot ja yhteistyötaidot. Diplomin suorittamisen ehtona on, että hän on suorittanut vähintään neljän opintoviikon (4 ov) edestä liikunnan kursseja. Suoritetusta diplomista opiskelija saa erillisen todistuksen lisäksi merkinnän päättötodistukseen.

LI22-LI25 Lajivalmennukset (jalkapallo LI22, jääkiekko LI23, salibandy LI24, muodostelmaluistelu LI25), soveltava kurssi, laajuus 1,0)

Lajivalmennusten tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa yksilöllisiä lajitaitojaan mahdollisimman laajasti seuravalmentajan johdolla. Valmennuskurssit ovat yhteistyökursseja Vaskivuoren lukion kanssa.

LI26 Harrasteliikunta

Opiskelijan oman harrastuneisuuden kautta hyväksiluettua liikuntaa, kuten tanssiesitykset, oppilasurheilutoiminta, liikuntakerhotoiminta.

6.2.22 TERVEYSTIETO

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina.

Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveyteen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveyskulttuuriin liittyviä ilmiöitä.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

Pakollinen kurssi

TE1 Terveyden perusteet

Syventävät kurssit

TE2 Nuoret, terveys ja arkielämä

TE3 Terveys ja tutkimus

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

TE4 Kertauskurssi (syventävä)

TE5 PT-kurssi (soveltava)

TE6 Ensiapu, laajuus 0,5 (soveltava)

S7 Liikennekasvatus (soveltava)

Pakollinen kurssi

1. Terveyden perusteet (TE1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään

- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyksen merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

Keskeiset sisällöt

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveystiliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

Syventävät kurssit

2. Nuoret, terveys, ja arkielämä (TE2)

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta. Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta,
- terveystiliikunta, syömishäiriöt

- fyysinen ja psyykkinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuuriin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

3. Terveys ja tutkimus (TE3)

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveystieteen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttäytymiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
- terveyskäyttäytymisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito,
- medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

4. Kertauskurssi (TE4), syventävä kurssi (arviointi: numero)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta- ja syventää pakollisilla ja syventävillä kursseilla hankkimiaan tietoja ja taitoja
- harjoittelee reaalkoevastausten laadintaa

Keskeiset sisällöt

- terveystiedon valtakunnallisten kurssien aihealueet

Tarkemmat sisältöalueet päätetään vuosittain tilanteiden ja toivomusten mukaan. Kurssilla on mahdollista tutustua myös terveystiedon lähitieteisiin ja sovellusaloihin. Aihealueiden käsittelyn tueksi voidaan järjestää erilaisia vierailukäyntejä.

5. PT-kurssi (TE5), soveltava kurssi, laajuus 0,5

Personal Trainer-kurssilla pohditaan oman terveyden kulmakiviä ja opitaan tietoja ja taitoja niiden vahvistamiseksi. Terveempää elämäntapaa tavoitellaan käytännön harjoitteiden kautta. Esimerkiksi uni- ja ruokapäiväkirjat, kunnon eri osa-alueiden parantaminen, lihashuoltoharjoitteet, stressinhallintamenetelmät ja niistä saatavat konkreettiset hyödyt tulevat tutuiksi. Lisäksi kurssilla tutustutaan ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan liikkumisen näkökulmasta. Edeltävinä kursseina vaaditaan TE1 ja TE2 -kurssit.

6. Ensiapu (TE6), soveltava kurssi, laajuus 0,5

Yhteistyössä SPR:n kanssa toteutettava kurssi, jossa opiskelija perehtyy ensiavun perusteisiin ja harjoittelee niitä käytännössä. Kurssilla opiskelija suorittaa SPR:n EA 1:n ja saa siitä suoritusmerkinnän lisäksi erillisen todistuksen.

S7 Liikennekasvatus, soveltava kurssi (Ps, Fy, Ke, Te)

6.2.23 OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalla on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee suunnitellessaan jatko-opintoja, pohtiessaan ammatillista suuntautumistaan ja siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjaustoiminta muodostaa jatkumon koko lukiokoulutuksen ajalle. Opiskelijalle tarjotaan valinta- tai muissa ongelmatilanteissa sekä päätöksentekotaitojen kehittämiseksi henkilökohtaista ohjausta. Ohjauksessa opiskelija voi keskustella opintoihinsa, koulutusvalintoihinsa sekä ammatti- ja urasuunnitteluunsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opinto-ohjauksen tehtävänä on myös tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia sekä etsimään tietoa siitä, miten hän saa apua mahdollisissa ongelmatilanteissa. Tavoitteena on tukea opiskelijaa siten, että hän pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana. Opiskelijaa ohjataan hankkimaan itsenäisesti tietoa ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia opintojensa tukena ja jatko-opintoihin hakeutuessaan. Opinto-ohjauksen puitteissa opiskelija myös tutustutetaan jatkokoulutukseen ja ammatinvalintaan liittyviin hakuoppaisiin ja muihin tietolähteisiin.

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa. Ohjauksen keinoin tuetaan opiskelijan kykyä arvioida realistisesti opintojen eri vaiheissa edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan lukio-opintojaan ja valintojaan tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon jatko-opintosuunnitelmansa. Ohjauksessa korostuu myös jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa tukeminen siten, että opiskelijalla on tietoa opiskeluvaihtoehtoista lukion jälkeen ja että hän tuntee toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen keskeisen koulutustarjonnan ja omaa valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen.

Opinto-ohjauksen puitteissa opiskelijalle välitetään tietoa työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle järjestetään esittelyjen ja vierailujen kautta mahdollisuus tutustua eri ammatteihin ja työelämään sekä opiskeluun muissa oppilaitoksissa. Opiskelijaa ohjataan myös siten, että hän osaa hankkia itsenäisesti tietoa muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Arviointi

Opinto-ohjauksen kurssit arvioidaan asteikolla suoritettu/hylätty.

Työtavat

Opinto-ohjauksen työtapoja ovat luokkatunnit, pienryhmäohjaukset, koulutus- ja ammattiesittelyt, abien jatko-opintopäivä, infotilaisuudet ja vierailukäynnit. Opiskelijoilla on koko lukion ajan mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen. Ryhmänohjaustuokiot ovat myös ohjauksellisesti tärkeitä.

Pakolliset kurssit

OP1 Koulutus, työ ja tulevaisuus

Syventävät kurssit

OP2 Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

OP3 Tutorkurssi (soveltava)

OP5 Yhteistoiminta (soveltava)

OP6 Kesätyökurssi (soveltava)

OP7 Hyvinvointi ja elämäntaidot (soveltava)

Pakollinen kurssi

1. Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1), pakollinen kurssi

Tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot sekä taidot. Kurssiin liittyen järjestetään tutustumista työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin. Kurssilla käsitellään kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin, ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita.

Keskeiset sisällöt

- opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämätietous
- ylioppilastutkinto
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen
- jatko-opintoihin hakeutuminen
- työelämään siirtyminen

Syventävät kurssit

2. Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2)

Tavoitteena on lisätä opiskelijan opiskeluvalmiuksia, parantaa hänen itsetuntemustaan ja ohjata häntä perehtymään jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta keskeisiin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opiskeluun, työelämään ja ammatinvalintaan liittyviin asioihin perehtyminen toiminnallisista ja aktiivisista menetelmistä.
- itsetuntemuksen ja itsearviointitaitojen lisääminen kurssin teemoihin liittyen
- lukion jälkeisten opiskelumahdollisuuksien laaja-alainen esittely
- työelämätietous ja työpaikan hakeminen
- oppilaitosten esittelyt ja työelämävierailut

Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit

3. Tutorkurssi (OP3), soveltava kurssi

Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu pienryhmäohjaukseen tarvittavat taidot ja tiedot siten, että hän pystyy menestyksellisesti hoitamaan uusien opiskelijoiden tutor-ohjausta ja kertomaan lukio-opinnoista erilaisissa esittelytilaisuuksissa.

Keskeiset sisällöt

- tutorin tehtäviin perehdyttäminen
- tutorina uusille opiskelijoille toimiminen
- lukion esittelytilaisuuksissa esiintyminen

5. Yhteistoiminta (OP5), soveltava kurssi

Oppilaskuntatoiminnasta saa kursseja siten, että viisi (5) jaksoa aktiivista työskentelyä on yksi (1) kurssi. Abivuoden kolmen jakson toiminnasta saa 0,5-kurssia. Jos opiskelija tulee mukaan oppilaskuntatoimintaan kesken lukuvuoden, hänen viiden jakson työskentelynsä alkaa sen jakson alusta, jolloin hän on aloittanut hallituksessa. Oppilaskunnan hallitus pitää kirjaa, milloin opiskelija on aloittanut hallituksessa ja kuinka aktiivisesti hän osallistuu kokouksiin ja muuhun toimintaan. Oppilaskunnan ohjaava opettaja päättää viime kädessä kurssisuoritusten lukumäärän.

6. Kesätyökurssi (OP6), soveltava kurssi

Osallistumisen vaatimuksena on vähintään kahden viikon päätoiminen kesätyö, jonka pohjalta tehdään kesän aikana portfolio. Ilmoittautumisesta informoidaan ro-tuokiolla keväisin.

7. Hyvinvointi ja elämäntaidot (OP7), soveltava kurssi

Hyvinvoinnin ja elämäntaitojen työpajoja (75 min.) järjestetään opiskelijoille kerran kuukaudessa. Tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään itselleen sopivia tapoja pitää huolta itsestään ja hyvinvoinnistaan. Toiminnallisten ja käytännönläheisten työpajojen teemoja ovat mm. aarrekartta, rentoutuminen ja stressin vähentäminen, oman ajankäytön parantaminen, tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen sekä päätöksenteko.

Opiskelija voi käydä yksittäisissä työpajoissa silloin kun aihe kiinnostaa tai osallistua kaikkiin. Työpajoja tullaan järjestämään lukuvuoden aikana 10. Nämä työpajat muodostavat OP7-kurssin Hyvinvointi ja elämäntaidot, jonka laajuus on 0,5 -kurssia, ja joka arvioidaan S-merkinnällä. Opiskelija voi myös kerätä työpajoihin osallistumisia useamman lukuvuoden aikana ja kun 10 kertaa tulee täyteen, hän saa 0,5 -kurssia.

6.2.24 DRAAMA JA TEATTERI

Draaman ja teatterin opiskelun tavoitteet

- rohkaista heittäytymään, esiintymään ja käyttämään piileviä voimavaroja
- kehittää vuorovaikutustaitoja ja kykyä yhteistyöhön
- laajentaa mielikuvitusta ja opettaa luovaa ajattelua sekä ideointia
- harjoittaa ja kehittää monipuolista ilmaisukykyä
- tarjota mahdollisuus esiintyä ja tutustua esityksen valmistamiseen
- opettaa aktiiviseen kulttuurin vastaanottamiseen

Draaman ja teatterin kurssit (soveltavia kursseja, arviointi suoritusmerkintä)

DT1 Peruskurssi - heittäydy, uskalla, elä

Kurssin aikana kehitetään ilmaisun perusvalmiuksia, kuten keskittymistä, kontaktia, ryhmässä toimimista, roolityöskentelyä, puheilmaisua ja fyysistä ilmaisua. Lisäksi kurssilla tutustutaan teatterin eri lajeihin, pedagogiseen draamaan ja sosiodraamaan. Kurssi sisältää teatterikäynnin.

DT2 Improvisaatio ja näyttelijäntyylin perusteet

Kurssilla tehdään Keith Johnstone ja Viola Spolinin harjoitteisiin ja ajatuksiin perustuvia improvisaatioharjoituksia sekä näyttelijäntyylin taitoja kehittäviä harjoitteita. Kurssin aikana valmistetaan myös muulle ryhmälle esitettävä monologi tai dialogi, tutustutaan esiintymisteknisiin asioihin, käydään teatterissa ja harjoitellaan teatteriesityksen analysoimista. Kurssille osallistuminen edellyttää, että DT1 on suoritettu.

DT3 - DT5 Produktiokurssi (näyttelijät)

Kurssin aikana valmistetaan ja esitetään näytelmä. Esitys valmistetaan devising-tekniikalla eli se syntyvät ryhmälähtöisesti ja improvisaatiota hyödyntäen. Produktio on laajuudeltaan 3 kurssia. Tunnit pidetään 1.-3. jaksossa 8. palkissa, maanantaisin ja torstaisin klo 14.45–17.00. Kurssille osallistuminen edellyttää, että DT1 ja DT2 on suoritettu.

DT6 Näyttelijäntyyli ja ohjaajantyylin perusteet

Kurssin aikana syvennetään osaamista näyttelijäntyylin tekniikoista ja tutustutaan ohjaajantyylin perusteisiin. Kurssi on tarkoitettu teatteridiplomin tekemistä suunnitteleville opiskelijoille. Se pidetään yhdistetysti DT2-kurssin kanssa siten, että DT6-kurssilaiset tekevät osan harjoitteista eriytetysti ensi kertaa kurssilla olevien kanssa.

DT7 Teatterin lukiodiplomikurssi

Opiskelija tai pienryhmä valmistaa itsenäisesti draamallisen tuotoksen, joka arvioidaan. Arvioinnin kohteena on sekä prosessi että tuotos. Diplomin tekeminen edellyttää, että DT1 ja DT2 on suoritettu ja että opiskelija on ollut mukana vähintään yhdessä produktiossa.

DT8 Draaman ja teatterin soveltavat kurssit

Draaman ja teatterin soveltavia kursseja voi suorittaa keräämällä teatterityötunteja esimerkiksi osallistumalla näyttelijänä ylimääräisiin teatterityöpajoihin tai -produktioihin kurssien ulkopuolella tai toimimalla vaikkapa apulaisohjaajana tai lipunmyyjänä produktiossa. Kursseja saa tehdyn työmäärän mukaan. Minimisuuritus on 0,5 kurssia.

DT9 Valo- ja äänitekniikka

Valo- ja äänitekniikkakurssi on avoin kaikille. Ainut ehto kurssille osallistumiseen on se, että siihen pitää sitoutua vähintään kahdeksi vuodeksi. Teknikot hoitavat valoja ja ääniä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa sekä näytelmäproduktiossa. Ensimmäisen vuoden aikana opiskelijat oppivat koke-neempien kurssilaisten johdolla käyttämään tehtävässä tarvittavia laitteita, suunnittelemaan valoja ja ääniä esitykseen ja toimimaan valo- tai äänitekniikkona produktiokurssin esityksissä. Toisena vuonna opiskelijoilla on päävastuu produktiokurssin esitysten valoista ja äänistä. Lisäksi heidän vastuul-laan on uusien teknikkojen kouluttaminen ja ohjaaminen. Valo- ja äänitekniikkakurssi harjoittelee yhdessä produktiokurssin kanssa marraskuun alusta asti 8-palkissa, maanantaisin ja torstaisin klo 14.45–17.00. Valo- ja äänitekniikasta on mahdollista suorittaa opintojen päätteeksi myös teatteri-taiteen lukiodiplomi.

6.2.25 TIETOTEKNIikka

Lukion tietotekniikan opetus tutustuttaa opiskelijoita tietotekniikan mahdollisuuksiin, antaa valmiuksia tietotekniikan omatoimiseen käyttöön sekä kehittää tieto- ja viestintätekniikan taitoja.

Päätösarviointi: Lukion päättötodistukseen tietotekniikan arvosana merkitään suoritusmerkinnällä. Arvosanalla arvioituista kursseista annetaan erillinen todistus.

1. Tietotekniikan käyttötaito 1 (AT1)

Kurssilla harjoitellaan sellaisten tv-työkalujen käyttöä, joita tarvitaan lukio-opiskelussa. Sisältöön kuuluu toimisto-ohjelmat, kuten Word, Excel ja Power Point, sekä erilaisia internetin työkaluja. Kurssia suositel-laan lukion aloittaville. **Arviointi:** suoritusmerkintä

2. Tietotekniikan käyttötaito 2 (AT2)

Syvennetään atk-osaamista mm. taulukkolaskennassa, tietokannoissa, esitysgrafiikassa sekä julkaisuohjelman alkeissa. **Arviointi:** suoritusmerkintä

3. Digitaalinen kuvankäsittely (AT3)

Kurssilla muodostetaan yleiskuva digitaalisesta kuvankäsittelystä ja harjoitellaan kuvankäsittelyohjelmien käyttöä. **Arviointi:** suoritusmerkintä

4. Tietokoneiden toiminnan ja tietoliikenteen perusteet (AT4)

Kurssilla tutustutaan tietokoneiden toiminnan perusteisiin sekä tietoliikenneverkkojen käsitteistöön ja pal-veluihin. Kurssilla käsitellään tietotekniikan ja tietoliikenteen perusongelmia sekä niiden ratkaisuperiaatteita. **arviointi:** suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana

5. Johdatus ohjelmointiin (AT5)

Kurssilla opitaan ohjelmoinnin perusteet.
arviointi: suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana

6. Ylläpito (AT6)

Tutustutaan kotisivujen tekemiseen, HTML-sivunkuvauskieleen sekä CSS-tyyleihin.
arviointi: suoritusmerkintä tai haluttaessa arvosana

KOULUKOHTAISET YHDEN OPPIAINEEN SYVENTÄVÄT JA SOVELTAVAT KURSSIT

ÄI10	Lukupiiri	soveltava
ÄI11	Teatteritieto	soveltava
ÄI12	Luova kirjoittaminen	soveltava
ÄI13	Kirjallisuusdiplomi	soveltava
RU10	Grip Chancen! -Tartu tilaisuuteen!	syventävä
RU11	Starta på nytt! - Starttaa uudelleen!	soveltava
RU13	Lär dig skriva bättre! - Opi kirjoittamaan paremmin!	soveltava
ENA9	Englannin kertaus	soveltava
ENA10	Abikurssi	syventävä
MAA14	Talousmatematiikka	syventävä
MAA15	Avaruusgeometria	syventävä
MAA16	Kertaus	soveltava
MAA17	Pitkä matematiikka ylioppilastutkinnossa	syventävä
MAA18	Matematiikan Jatkot	soveltava
MAA19	Differentiaaliyhtälöt	soveltava
MAB9	Kertauskurssi	syventävä
MAB10	Matematiikan tukikurssi	soveltava
BI6	Kertauskurssi	soveltava
BI7	Laborointi	soveltava
BI8	Työkurssi/maasto (varaus)	soveltava
BI10	Lajintuntemus	soveltava
GE5	Kartat ja paikkatieto	syventävä
GE6	Kertauskurssi	syventävä
GE7	Kehitysmaantiede	syventävä
FY9	Fysiikan kokonaiskuva I	syventävä
FY10	Fysiikan kokonaiskuva II	syventävä
FY13	Fysiikan jatkot	soveltava
KE6	Kemian pintaa syvemmältä	soveltava
KE7	Lukion keskeinen kemia	syventävä
UE6	Syväuskelus Aasian uskontojen maailmaan	syventävä
UE7	Uskonnon kertauskurssi	syventävä
FI5	Suuret filosofit: Eurooppalaista aatehistoriaa	syventävä
HI7	Antiikin kulttuurihistoria	syventävä
HI9	Historian kertauskurssi	syventävä
HI10	Muinaisen Egyptin kulttuurihistoria	syventävä
HI11	Keskiajan kulttuurihistoria	syventävä
YH6	Kertauskurssi	syventävä
YH7	Taloustiedon jatkokurssi	syventävä
PS6	Ihminen ja hänen yhteisönsä	syventävä
PS7	Psykologian kertauskurssi	syventävä
MU6	Musiikin lukiodiplomikurssi	soveltava
MU71,72,73,74,75,76	Kuoro/bändi	soveltava
MU8	Kitaransoiton alkeet	soveltava
MU9	Bändikurssi	soveltava
MU10	Musiikkia abeille	soveltava

MU11	Musiikin esiintymiset	soveltava
MU12	Yhteylaulu	soveltava
KU6	Kuvataiteen lukiodiplomikurssi	soveltava
KU7	Piirtäminen ja graafiset menetelmät	syventävä
KU8	Kuvia maalaamaan	syventävä
KU9	Keramiikka, kuvanveisto ja kolmiulotteinen rakent.	syventävä
KU10	Valokuva	syventävä
KU11	Elokuva	syventävä
KU12	Kuvataideprojekti	soveltava
KU13	Lavastuksen ja teatteripuvustuksen työpaja	soveltava
KU14	Tekstiilityöpaja	soveltava
LI17	Liikunnan lukiodiplomikurssi	soveltava
LI22	Jalkapallovalmennus (yhteistyökurssi)	soveltava
LI23	Jääkiekkovalmennus (yhteistyökurssi)	soveltava
LI24	Salibandyvalmennus (yhteistyökurssi)	soveltava
LI25	Muodostelmaluistelu (yhteistyökurssi)	soveltava
LI26	Harrasteliikunta	soveltava
TE4	Kertauskurssi	syventävä
TE5	PT-kurssi	soveltava
TE6	Ensiapu	soveltava
OP3	Tutor-kurssi	soveltava
OP5	Yhteistoiminta	soveltava
OP6	Kesätyökurssi	soveltava
OP7	Hyvinvointi ja elämäntaidot	soveltavat
DT1	Peruskurssi: heittäydy, uskalla, elä	soveltava
DT2	Improvisaatio ja näyttelijätyön perusteet	soveltava
DT3-DT5	Produktiokurssi (näyttelijät)	soveltava
DT6	Näyttelijäntyö ja ohjaajantyön perusteet	soveltava
DT7	Teatterin lukiodiplomikurssi	soveltava
DT8	Draaman ja teatterin soveltavat kurssit	soveltava
DT9	Valo- ja ääitekniikka	soveltava
AT1	Tietotekniikan käyttötaito 1	soveltava
AT2	Tietotekniikan käyttötaito 2	soveltava
AT3	Digitaalinen kuvankäsittely	soveltava
AT4	Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet	soveltava
AT5	Johdatus ohjelmointiin	soveltava
AT6	Verkkosivut	soveltava
BUS1	Bisnestoiminnan perusteet - MERCURIAN kurssi	soveltava
BUS2	Bisnesmarkkinointi - MERCURIAN kurssi lukiolaisille	soveltava

USEAMMAN OPPIAINEEN YHTEISET KOULUKOHTAISET KURSSIT

S1	Ihmissuhdetaitokurssi	eri oppiaineet
S3	Kv-opinnot	eri oppiaineet
S4	Tansanian kummikouluprojekti	eri oppiaineet
S7	Liikennekasvatus	Fy, Ps, Ke, Te
S9	Ääni ja kuva	Mu, Ku
S12	Lehtityö - toimitus ja taitto	Äi, Ku
S14	Media - Elävien kuvien viestit	Äi, Ps, Ku

S15	Mediadiplomi	Äi, Ku, Yh
S19	Taide ja ympäristö	Ku ja eri oppiaineet
S50	Fysiikan ja kemian työkurssi	Fy, Ke
S52	Lääketieteellinen biokemia	Bi, Ke
S54	Luma-kurssi	Bi, Ge, Fy, Ke, Ma
S60	Taidepaukku	Ku, Mu

USEAMMAN OPPIAINEEN YHTEISET KOULUKOHTAISET KURSSIT

(kaikki kurssit ovat soveltavia kursseja, jotka arvoidaan suoritusmerkinnällä)

S1 Ihmissuhdetaitokurssi (eri oppiaineet)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan itseään, ajatteluaan, tunteitaan ja toimintaansa
- saa vahvistusta minäkuvalleen
- tiedostaa elämänkaareen liittyvät vaiheet omassa, vanhempiensa ja muiden läheistensä elämässä
- ymmärtää, että parisuhteeseenkin tulisi valmentautua
- miettii parisuhteessa elämisen iloja ja suruja
- pohtii yksinäisyyden ja erilaisuuden vaikutuksia, iloja ja suruja ja miten eri elämänvaiheet voivat antaa elämälle rikkautta
- harjoittelee vuorovaikutustaitoja, mm. minä – viestintää
- oppii erilaisia elämänhallintaan liittyviä ongelmanratkaisutaitoja
- turvallinen osallistujaryhmä tukee yksilöä hänen etsiessään vastauksia kysymyksiinsä tai ongelmiinsa

Keskeiset sisällöt

- ihmisen elämänkaaren eri vaiheet psykologian näkökulmasta
- ihmisen elämänkaari sosiaalisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta
- minäkuvan kehittyminen
- moraalin kehittyminen
- eläminen yksin, parisuhteessa, perheessä
- vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot
- kurssilaisten omia aiheita

Aihekokonaisuuksista painottuvat

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: itsensä ilmaisemisen taidot
- hyvinvointi ja turvallisuus: oman itsensä tunteminen ja kuunteleminen, vuorovaikutus- ja sosiaaliset ongelmanratkaisutaidot
- kestävä kehitys: eettiset ratkaisut eri elämän vaiheissa
- viestintä- ja mediaosaaminen: kommunikaatiotaidot

Työtavat

1/3 kurssista voidaan suorittaa luokkatyöskentelynä, 2/3 kurssista toteutetaan esim. viikonloppuleirinä, jolloin syvennyttään aiheisiin keskusteluin, ryhmätöin, sosio- ja psykodraaman sekä demonstraatioiden avulla. Keskeistä on yhteinen pohdinta, elämyksellisyys, rentoutuminen sekä aiheiden käsittely kurssilaisten omista kiinnostuksen kohteista käsin.

S3 Kv-opinnot (eri oppiaineet)

- Ranska-projekti 2012-2016
- Kieli- ja kulttuurimatka Madridiin yhteistyössä Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa.

S4 Tansanian kummikouluprojekti (eri oppiaineet)

Tavoitteet

Opiskelija

- oppii ymmärtämään, miten erilaisissa olosuhteissa ihmiset maapallolla elävät
- tutustuu Tansanian maasto-olosuhteisiin, väestörakenteeseen, kulttuuriin ja uskontoihin
- tutustuu koulumme kummikoulun Kilingi Primary Schoolin olosuhteisiin ja toimintaan
- ottaa vastuuta kummikoulusta edistämällä tietoisuuden leviämistä koulussamme sekä pyrkii vaikuttamaan kummikoulumme elämään

Sisällöt

- afrikkalainen elämä ja elämäntapa
- Tansanian valtio, väestö, uskonnot, kulttuuri, luonto, historia
- Afrikan eri maiden nykytilanne
- toiminta omassa koulussa valistuksen lisäämiseksi ja kummikoulun auttamiseksi

Työtavat

- opiskelu tapahtuu projektina.
- kirjallinen työskentely eri lähteistä
- yhteistyö koulun kansainvälisyysjuhlien toteuttamiseksi
- kummikouluprojektin jatkaminen kirjein, avustuksin, mahdollisesti vierailuin

Arviointi

- kurssista annetaan suoritusmerkintä

S7 Liikennekasvatus (Fy, Ps, Ke, Te)

Tavoitteet

- * vastuu itsestä ja kanssaihmisistä
- * myönteiset asenteet liikenteessä
- * taito ja turvallisuus
- * sääntöjen hallitseminen
- * ympäristövastuu

Yhteistyöaineet

- * liikennepsykologia
- * liikennefysiikka
- * liikennetekniikka
- * liikennekemia
- * Ensiapukoulutus

Sisällöt

Liikennekasvatuskurssi sisältää kaksi erillistä osiota. Autokoulu MyWayn pitämät teoria- ja ajotunnit (kurssitarjottimen 1. ja 5. jaksossa) sekä lukion opettajien varsinaista autokouluopetusta tukevat liikennepsykologiaan, fysiikkaan, kemiaan sekä ensiapuun liittyvät oppitunnit (5. jaksossa 6 oppituntia). Molemmat kokonaisuudet suoritettuaan opiskelijaa saa suoritusmerkinnän liikennekasvatuskurssista. Koulun antama opetus on opiskelijalle maksuton, autokoulun opetus ja ajotunnit ovat maksullisia.

Ajo-opetuksen opiskelija voi aloittaa aikaisintaan 17 vuoden iässä. Lukion opettajien pitämän osuuden opiskelijat voivat suorittaa myös ennen varsinaisen autokoulun pitämän teoria-opetuksen alkamista. Kaikki oppitunnit pidetään Mercuria-talossa ja ajamaan lähdetään koulun pihalta opiskelijalle sopivina aikoina.

Arviointi * Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä ja tarvittaessa sanallisella arviolla

S9 Ääni ja kuva (Mu, Ku)

Kurssilla tehdään musiikkia ja kuvaa yhdistelevä projekti, joka voi olla esitys koulun tilaisuuteen tai näytelyyn tai kuvaa ja musiikkia yhdistelevä video.

S12 Lehtityö - toimitus ja taitto (Äi, Ku)

Tavoitteena on

- tutustua toimittajan, kuvatoimittajan ja taittajan työhön
- perehtyä lehtitekstin kirjoittamiseen, haastattelutekniikkaan, lehtikuviin, kuvan ja tekstin yhdistämiseen ja taittoon sekä koko toimitustyön vaiheisiin.

Sisällöt

Kurssilla tehdään yhteinen lehti. Tutustutaan lehden tekemisen eri osa-alueisiin, juttutyyppeihin, lehtikirjoittamisen periaatteisiin, lehtikuvaukseen ja taittoon.

S14 Media - Elävien kuvien viestit (Äi, Ps, Ku)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa aktiivista suhdettaan mediaan (valikoiva käyttö)
- osaa tarkastella median taustarakenteiden vaikutusta mediasisältöihin
- kehittää elävän kuvan analysoinnin taitojaan
- suhtautuu kriittisesti informaatiotulvaan ja osaa jäsenellä ja hallita sitä
- osaa käsitellä eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä

Keskeiset sisällöt

- elokuva (fiktio ja dokumentti), televisiosarjat, mainokset
- kerronnan keinot
- sanoma

S15 Mediadiplomi (Äi, Ku, Yh)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii syventämään mediaosaamistaan: ilmaisua, teknologiaa sekä taustalla vaikuttavia tekijöitä.
- oppii tutkimaan, erittelemään ja tuottamaan median käyttämää informaatiota.

Sisällöt

Kurssilla syvennyttään tutkimaan valittua median osa-aluetta itsenäisesti työskennellen. Kurs- sin voi suorittaa valtakunnallisten ohjeiden mukaan arvioitavaksi tai kurssisuorituksena, päättötyönä.

S19 Taide ja ympäristö (Ku ja eri oppiaineet)

Taide ja ympäristö -kurssi on opettajan kanssa erikseen sovittava työpajaluonteinen projekti. Kurs-
sin tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan ja opiskelijan välillä. Opintokokonaisuus voi sisällöltään
koostua usean eri oppiaineen sisällöistä, mutta siihen liittyy taiteellinen lähestymistapa. Suoritusmer-
kintä.

S50 Fysiikan ja kemian työkurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii luonnontieteellisiä työtapoja
- oppii suunnittelemaan mittauksia ja työskentelyä
- ymmärtää saatujen tulosten merkityksen

Keskeiset sisällöt

- kokeellisten tulosten käsitteleminen ja tulkitseminen
- mittalaitteiden käyttäminen
- mekaniikka
- lämpöoppi
- kemiallinen reaktio

S52 Lääketieteellinen biokemia

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään solu- ja elimistötason toimintojen kemiallista perustaa lääketieteen
näkökulmasta
- osaa integroida biologiassa ja kemiassa aikaisemmin oppimiaan tietoja
- syventää osaamistaan ihmisen fysiologiasta
- saa tietoa lääketieteen ja terveydenhuollon alan opintovaihtoehtoista

Keskeiset sisällöt

- solun kemiallinen rakenne
- biomolekyylit ja niiden toiminta soluissa
- solun energia-aineenvaihdunta
- erilaisten tautien ja hoitojen kemiallinen perusta

S54 LUMA-kurssi

Itsenäisesti suoritettava kurssi, joka on tarkoitettu LUMA-aineita harrastaville. Kurssin voi suorit-
taa tutustumalla alan kirjallisuuteen ja osallistumalla alan tapahtumiin, luentoihin ja näyttelyihin. Opin-
topisteitä voi kerätä raporttoimalla edellä mainituista asioista. Työn laajuus, opintopisteiden määrä
arvioidaan tilanteen mukaan kyseisen aineen opettajan kanssa.

S60 Taidepaukku (Ku, Mu)

Kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden lähestyä musiikkia ja kuvataidetta uudesta näkökulmasta. Pyrkimys on häiventää taiteiden välistä rajaa käyttämällä opetusmenetelmänä draamakasvatusta. Opetusmenetelmät hyödyntävät liikettä, leikkiä, ääntä, improvisaatiota, mediaa ja perinteisiä metodeja. Kurssi on työpajakurssi, joka järjestetään periodiopetuksena.

MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kurssit lukiolaisille

Kurssit antavat hyvän kokonaiskuvan liiketoiminnan perusteista ja kaupallisesta alasta urana ja ammattina. Kurssit arvioidaan numerolla. Päättötodistukseen päättöarvosana merkitään kuitenkin suoritusmerkinnällä.

BUS1 Bisnestoiminnan perusteet

Keskeiset sisällöt:

- Kaupallinen ala ja liiketaloudellinen ajattelu
- Yritystoiminta ja yrittäjäys. Yritysmuodot ja yrityksen perustaminen.
- Liikeideasta liikkeelle
- Lähtökohta-analyysi toimintaympäristön tarkastelussa
- Henkilökohtainen yrittäjäyysanalyysi

BUS2 Bisnesmarkkinointi

Keskeiset sisällöt:

- Markkinoinnilla maailmalle
- Markkinointiajattelu ja markkinoinnin suunnittelu
- Markkinointiviestintä: mainontaa, myyntiä ja suhdetoimintaa

Martinlaakson lukion tuntijako

	Valtakunnalliset kurssit		Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit	
	pakolliset	syventävät	yksi oppiaine	usea oppiaine
ÄI	1 2 3 4 5 6	7 8 9	10,11,12,13	S12,S14,S15
S2	1 2 3 4 5 6	8		
RUA	1 2 3 4 5 6	7 8	10,13	
RUB1	1 2 3 4 5	6 7	10,11,13	
ENA	1 2 3 4 5 6	7 8	9,10	
SAA	1 2 3 4 5 6	7 8		
SAB2		1 2 3 4 5 6 7 8		
SAB3		1 2 3 4 5 6 7 8		
RAA	1 2 3 4 5 6	7 8		
RAB2		1 2 3 4 5 6 7		
RAB3		1 2 3 4 5 6 7 8		
EAB3		1 2 3 4 5 6 7 8		
VEA	1 2 3 4 5 6			
VEB3		1 2 3 4 5 6 7 8		
IAB3		1,(2)		
MAA	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	11 12 13	14,15,16,17,18,19	S54
MAB	1 2 3 4 5 6	7 8	9,10	S54
BI	1 2	3 4 5	6,7,8,10	S52, S54
GE	1 2	3 4	5,6,7	S54
FY	1	2 3 4 5 6 7 8	9,10,13	S7, S50, S54
KE	1	2 3 4 5	6,7	S7, S50, S52, S54
UE	1 2 3	4 5	6,7	
UO	1 2 3	4 5		
UI	1 2 3			
ET	1 2 3	4 5		
FI	1	2 3 4	5	S15
PS	1	2 3 4 5	6,7,8	S7, S14
HI	1 2 3 4	5 6	7,9,10,11	
YH	1 2	3 4	6,7	S15
MU	1 - 2	3 4 5	6,7x,8,9,10,11,12	S15, S60
KU	1 - 2	3 4 5	6,7,8,9,10,11,12,13,14	S12,S14,S15,S19,S60
LI	1 2	3 4 5	17,22-25, 26, 27	
TE	1	2 3	4,5,6	S7
OP	1	2	3,5,6,7	
DT			1 - 9	
AT			1 - 6	
LAT			1,2	
Pakollisia kursseja			47-51	
Valtakunnallisia syventäviä vähintään			10	
Suoritettava yhteensä vähintään			<u>75</u>	

OPISKELIJOIDEN OHJAUKSEN TYÖNJAKO

Koko koulu ohjaa

Opiskelijoiden ohjaus lukiossa on jokaisen opettajan tehtävä. Ohjauksen koordinoijana toimivat opinto-ohjaajat. Tässä työnjakosuunnitelmassa eritellään ohjauksen eri toimijoiden vastuualueita, tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden saavuttamisen edellytys on toimijoiden jatkuva tiivis yhteistyö.

Opiskelija

Opiskelija suunnittelee opintopolkunsa ohjauksen eri toimijoiden tuella ja vastaa suunnitelman päivittämisestä ja toteutumisesta.

Rehtori

Rehtori luo edellytykset onnistuneelle lukion kokonaisohjaukselle järjestämällä riittävät resurssit, tukemalla ohjaajia ja luomalla ohjaukselle suotuisat rakenteet. Rehtori on vastuussa yo-tutkintojen järjestelyistä ja tiedottamisesta.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijoita lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä muiden ohjaajien kanssa. Opinto-ohjaaja on päävastuussa opinto-ohjauksen kokonaissuunnittelusta. Opinto-ohjaajan päätehtävä on opiskelun, elämänsuunnittelun ja uravalinnan ohjaus.

Ryhmänohjaajat

Ryhmänohjaaja on opiskelijan lähiohjaaja, joka kannustaa ja ohjaa opiskelijoitaan lukio-opintojen ajan. Hän työskentelee ryhmäläistensä opintojen sujumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi yhdessä muiden ohjauksen toimijoiden kanssa. Lähiohjaajana hän tuntee opiskelijan opintoihin liittyvän opiskelu- ja elämäntilanteen. Ryhmänohjaajana hän luo yhteisöllisyyttä ja turvallista opiskeluilmapiiriä ryhmässään ja lukiossa. Ryhmänohjaaja on säännöllisesti yhteydessä opiskelijoihin ryhmänohjaustunneilla ja henkilökohtaisissa tapaamisissa. Ryhmänohjaajan tehtävä on seurata ryhmäläistensä kurssikertymää sekä puuttua ongelmiin mahdollisimman pian. Hän huolehtii myös yhteyksistä huoltajiin ja opiskelija-huoltoryhmään. Ryhmänohjaaja käyttää aktiivisesti lukion sähköisiä ohjausvälineitä.

Aineenopettajat

Aineenopettaja vastaa opiskelijan ohjauksesta oman aineensa osalta. Aineenopettaja tuntee oman aineensa opiskelutekniikoita ja ohjaa opiskelijaa oppimaan oppimisen taitoja sekä kursseilla että opiskelijan valmistautuessa ylioppilastutkintoon. Aineenopettaja huomioi opetuksessa ja arvioinnissa myös erilaiset oppijat. Aineenopettaja on selvillä oman aineensa jatkokoulutusmahdollisuuksista ja työelämän tarpeista, ja esittelee niitä kursseillaan. Aineenopettaja tekee yhteistyötä jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten ja työelämän kanssa.

S2-opettajalla on erityisasiantuntemus työskentelystä monikulttuuristen nuorten kanssa. Hän huolehtii S2-opiskelijoiden vieraskielisyyslausunnoista Ylioppilastutkintolautakuntaa varten.

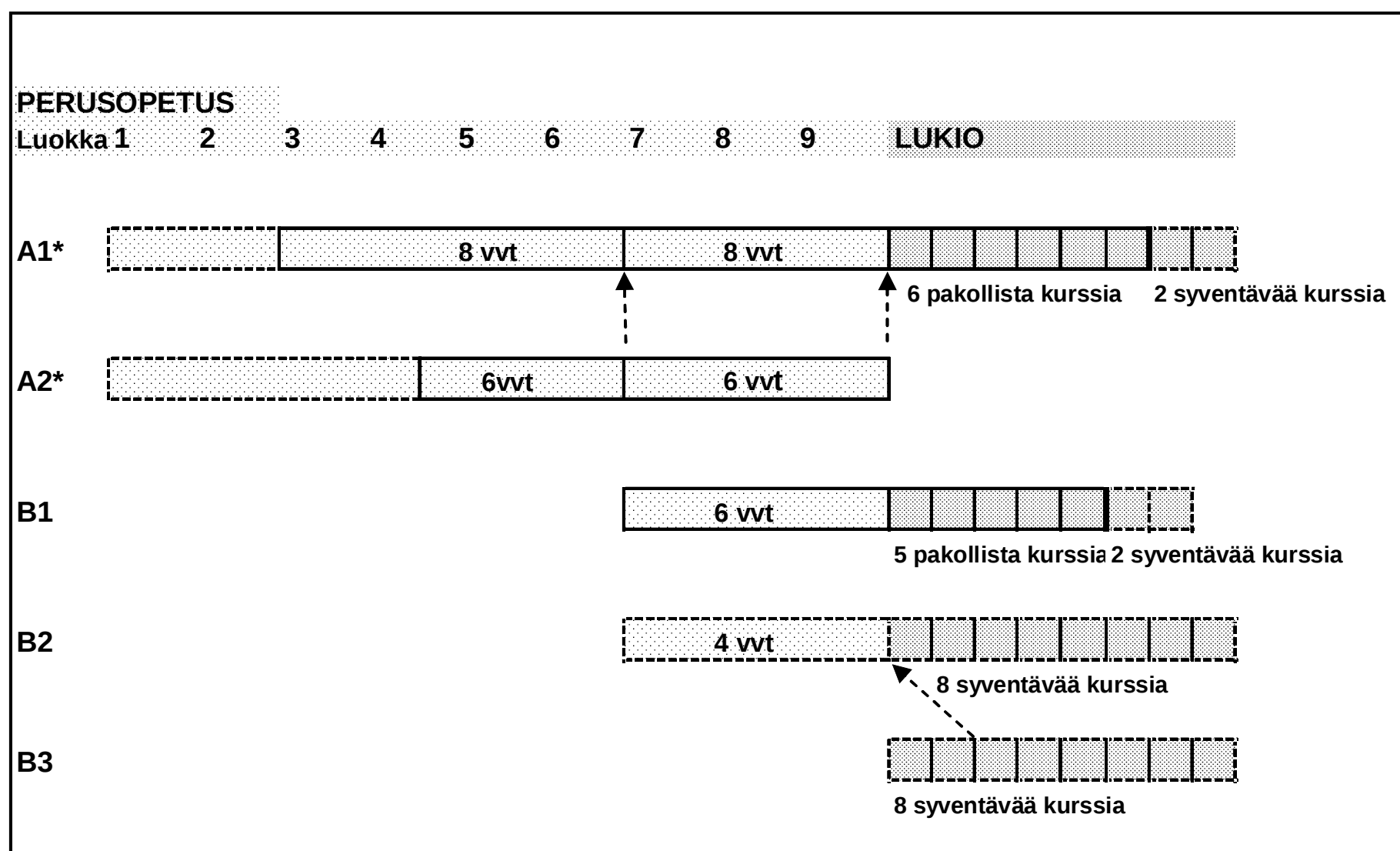
Lukiosihteerit

Lukiosihteerit tuntee lukion rakenteen ja toimintakulttuurin. Asiantuntemuksen ansiosta hän pystyy neuvomaan opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti käytännön tilanteissa.

Tutorit

Tutorit ohjaavat opiskelijaa lukion aloittamisvaiheessa koulun käytänteisiin sosiaalistumisessa ja uuteen oppilaitokseen tutustumisessa. Tutorit neuvovat opiskelijoita yksittäisissä kysymyksissä myös koulun alkamisajankohdan jälkeen.

KIELTEN OPISKELUN MAHDOLLISUUKSIA KUVAAVA KAAVIO

* Lukiossa A-kieli. Opiskelija voi valitsemansa pakollisen A-oppimäärän/valitsemiensa pakollisten A-oppimäärien lisäksi opiskella muiden kielten A-oppimääriä syventävinä opintoina.

KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliaineista. *Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.	*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanasaton ja joitakin opeteltuja vakiolmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitseman sa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.	*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. *Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. *Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. *Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	*Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. *Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.	*Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. *Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. *Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanasaton, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	*Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. *Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilaneyhteyden tukemana. * Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseen sa liittyviä keskusteluja. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.	*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia. *Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. * Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.	* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita. * Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset). * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.	*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. *Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu). * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä. * Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskieli-aidon alkuvaihe	* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.	* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. *Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia. * Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. *Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita). * Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteisakin.	*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita). * Ymmärtää tekstin pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla. * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.	* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista. * Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista). *Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja peruskamuotoja sekä yksinkertaisin sidosanoja (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita. *Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskielitalito	* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkoh-tia. *Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskus-telun aiheen. Ymmärtää taval-lista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Tois-toa tarvitaan melko usein.	* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä. *Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin il-meisiä. *Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. *Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). * Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsen-nellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. * Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. *Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). *Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. * Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskie-li-taito	*Ymmärtää pääajatuks¹ ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kertonta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. * Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. * Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.	*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hie²man vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. *Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. *Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. *Osaa käyttää melko laajaa joka-päiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.	* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. *Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. *Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. * Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativimmat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskie-li-taito	* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). * Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. * Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.	*Osaa kertoa tavallisista, konkreettista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa. *Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy. *Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia. *Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. * Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaakaan viestintää.	* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiarikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa. * Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. * Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.	*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista. * Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsenyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon. * Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta. *Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyli³ssä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksat, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot). * Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat. * Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodolliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä. *Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja. *Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. *Osaa käyttää monipuolisesti kielten rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaati-muksiin. * Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä. *Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkästä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot). *Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin. * Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävyn ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen. * Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu). * Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa. * Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.	*Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohdelliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisa, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin. *Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneistä huolimatta. *Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia. * Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. * Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä. * Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemat idiomit ja kulttuuriviittaukset.	*Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseeseen, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvedoja. *Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehitellä argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia. * Kielellinen ilmaisuvarasto ei rajoita havaittavasti kirjoittamista. * Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.

Taitotasot C1-C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia. *Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistuen. *Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.	*Osaa pitää pitkähkön, valmistelun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyllilajien ja kieli- muotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia. *Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti. *Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmais- takseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvivahteita. *Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. *Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.	*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta. *Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllillisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä. *Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.	*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista. *Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi. *Kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat. * Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Mihin tilanteisiin ymmärtäminen riittää?	- Mitä teemoja, tekstejä ja tilanteita osaa monologisesti ja vuorovaikutuksessa? - Rajoite	- Mitä teemoja, tekstejä ja kieliaineista ymmärtää? - Miten tarkasti? - Millä ehdoin?	Mistä teemoista, teksteistä ja tilanteista selviytyy kirjoittamalla?
- Mitä teemoja, tekstejä ja kielimuotoja ymmärtää? - Miten tarkasti? - Miten työläästi? - Mitä pystyy tekemään ymmärtämänsä tiedon pohjalta?	Sujuvuus (tauot, toistot, epäröinnit)	Mitä osaa tehdä ymmärtämänsä tekstin pohjalta? (päättely sanaston ja tekstin tasolla, tulkinta, jatkotehtävät)	Mitä kirjallisen tuottamisen toimintoja osaa?
Ymmärtämisen edellytykset ja rajoitukset (puhenopeus, rekisteri, aksentti, toisto/odottamattomuus)	Ääntäminen (ymmärrettävyys, korostus, virheet)	Ymmärtämisen edellytykset ja rajoitukset (lukunopeus, apuvälineet, vaikeudet ja niiden esiintymistajuus)	
	Kielen (laajuus, sanasto, rakenteet, tyyli)		Kielen laajuus (sanasto, rakenteet, sidoskeinot, tekstin pituus, tyyli)
	Oikeellisuus (virheet, niiden useus ja vakavuus)		Oikeellisuus (oikeinkirjoitus, välimerkit, muoto-, syntaksi- ja tyylivirheiden useus sanastossa tai rakenteissa; interferenssi; virheiden vakavuus)

Martinlaaksontie 36
01620 VANTAA

www.edu.vantaa.fi/martinlu/
www.facebook.com/martsari

